

EVE ÖZEL HİKAYELER

İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI

Kitap bir ihtiyaçtır.

**Bu çalışma,
dijital okurlara özel ücretsiz olarak
www.insanvehayat.com için
İnsan ve Hayat Kitaplığı tarafından
hazırlanmıştır. Ücretsiz indirilebilir
ve okunabilir.**

**İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIğI**

**İnsan ve Hayat Kitaplığı
Eve Özel Hikayeler**

Editör Ümit Yüksel

Katkıda Bulunanlar Erhan Genç, Ahmed Pak,
Ahmet Ziya Kahraman, Ümit Yüksel, Beyza
Betül, Nil Sahra

**İnsan ve Hayat Kitaplığı
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 54
Güneşli/Bağcılar - İSTANBUL
Tel.: 0212 657 88 00
www.insanvehayat.com**

**T.C. Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 15732**

© İnsan ve Hayat Kitaplığı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş. markasıdır. Bu eserin bütün yayın hakları Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. İzinsiz kopyalanamaz. Kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

EVE ÖZEL HİKAYELER

İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI

İçindekiler

ÇİLEK AĞACI'NDAN

Kara Kutu	9
Çilek Ağacı	18

KELİMELERİN EFENDİSİ'NDEN

'Stres'siz Kelimeler Meclisi.....	27
Kalbi Temiz Mümeyyiz	35
'Âtlı'dan Tatil'e: "Dinlenirken Arpa Yol!"	41

SÜKÛT İŞÇİSİ'NDEN

Sultanımızın Gelişi	49
Kitapya.....	60
Darulgül.....	70

MAVİ MİNİBÜSTEN

İftar Sofrası	87
Hadi Anlatsana	96

YAŞANMIŞ ACAYİP HİKAYELER'DEN

Dervişin İlacı107

Gemici Kanunu.....119

SIFIRDAN BAŞLAMAK'TAN

Söylenti "Bit"Er Mi Hiç?.....133

Çocukları Uyutup.....150

İNSAN VE HAYAT DERGİSİ'NDEN

7 Küçük Hikaye.....169

Şark'tan 7 Hisseli Hikaye173

9 Şahsın Hikayesi178

9 İşaretli Hikaye183

9 Mevsim Hikayesi188

Bir Tabak Teknoloji.....191

Bavul Ruznâmesi.....198

Martılar Uyanmadan205

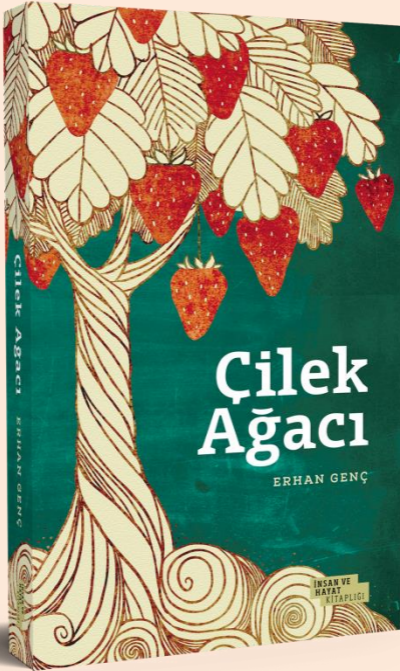
Sarının İki Tonu.....211

Bir Damla Bir Karınca.....218

Ne Olacaksın!.....224

İnsanın Erozyonu.....231

Çilek Ağacı'ndan

KARA KUTU

Köye televizyonu getiren adamdı Mehmet Dayı. Neredeyse eşek yükü ağırlığındaki o devasa makineye zamanın parasıyla tam iki bin lira saymış, kara günler için sakladığı yastık altı servetini bir çırpıda verivermişti. Ama olsundu, “Mehmet Dayı televizyon almış” diyeceklerdi ya, bu her şeye değerdi.

Eve geldiğinde terden sıırılsıklamdı. Hiç soluklanmadan evin başköşesine yerleştirdi televizyonu. Konu-komşu, akraba, gören, duyan herkes televizyonun karşısında, ağızları açık kalmış bir halde karıncalı görüntüyü takip etmeye çalışıyorlardı.

Vakit gece yansına yaklaşınca müsafirler gözleri arkalarında uğurlanmışlardı; ama hane halkı yine

televizyon başındaydı. Mehmet Dayı ekranın yanındaki büyük ve kırmızı düğmeye basınca ekran simsiyah kalıverdi. Ev ahalisi, ileride “yat emri” anlamına gelecek bu hareketi o zaman anlamadılar; fakat alışkın olmayan gözleri acımaya başladığından doğruca yataklarının yolunu tuttular.

Sabah uyanan herkes televizyonun başına koştı. Bir türlü televizyonu açamıyorlardı. Mehmet Dayı mühim bir iş yapıyormuşçasına ağır adımlarla geldi. Akşam kapatırken bastığı iri düğmeye tekrar dokundu. Önce ses sonra da yine o karıncalı görüntü, evin içinde kalan boşlukları doldurdu. Günler o sihirli düğme ile başlıyor, yine o sihirli düğme ile sona eriyordu. Günün her saatini, her dakikasını ağzına kadar doldurmuşlardı o kara kutuyla.

Artık müsafirleri eksik olmuyordu. Kimisi iğne oyası örneği çıkarmaya geliyordu kimisi ekmek

yapmak için. Ama ne oya işleyen vardı ne de ekmek eden. Hele ki akşam ajansı saatinde ev, köyün adamlarıyla dolup taşıyordu. Gündüz gelen kadınlardan usanan Mehmet Dayı öğlene doğru bütün kadınların toplanmalarını bekliyor, herkes tamam olunca usulca sigortayı attırıyor, sonra da elektriğin kesilmesine kızılıyordu. Bu durumda televizyon kapandığı için kadınlar mecburen birer ikişer dağılıyorlardı.

Durmadan düşünmeden seyrediyorlardı. İçlerinden iki kişi seyrederken düşünmüştü. Birisi Mehmet Dayı'nın büyük oğlu Nusret idi. Nusret her ajanstan sonra "Dünyanın en büyük icadı ne tekerlek ne de ateş; olsa olsa televizyondur." diyordu. Diğerisi ise ortanca oğlundan olan torunu Emin'di. Beşinci sınıfa giden Emin, çok meraklı bir çocuktü. Televizyondan önce dedesinin gözbebeği olan radyoyu kaşla göz

arasında sökmüş, içindeki adamları görmek istemişti. Söktüğü parçaları aynı şekilde takamadığı için radyo çalışmamıştı.

Yarım yamalak birleştirdiği radyonun bir daha çalışmamasına kimse anlam verememişti. Gözünü televizyona da diken bu küçük afacan, kendince televizyonun çalışma prensibini çözmüştü. “Televizyonun arkasından çıkan kablonun kanalın bulunduğu binaya kadar kesintisiz devam ettiğini, görüntünün de bu kablo içindeki küçük aynacıklar vasıtasıyla evdeki televizyona kadar ulaştığını” düşünüyordu.

Mehmet Dayı ve çocukları televizyona bağıymışçasına yaşamaya o kadar alışmışlardı ki arada sırada elektrikler gerçekten gidip günlerce gelmediğinde herkes bir köşeye çekilir, kimsenin ağzını bıçak açmazdı. Biri konuşacak olsa Mehmet Dayı hırıltılı sesiyle kızardı.

İnsanoğlu herhalde boş kalmayı sevmiyordu. Çalışkanlığından değil, bir şeyle meşgul olmadığı anlarda ölümü hatırlamaktan ödü kopuyordu. Ölüm fikrinden uzaklaşabilmek için her boş vakti bilerek ve isteyerek öldürüyordu. Ne kadar hazindi aslında. Ölümü hatırlamamak için zamanı öldürmek. Televizyon işte tam da bu noktada yardımcı olmuştu insanlara. Adeta bu derdin devasıymış gibi.

Mehmet Dayı'nın aldığı televizyondan tam sekiz sene sonra Hasan Ağa'nın oğlu Mustafa da televizyon aldı. Yeni televizyon bayinin arabasıyla geldi, elemanlar tarafından kuruldu. Kurulum tamamlanınca usta, kırmızı düğmeyi göstererek "Buradan açacaksınız." dedi. Yeni bir televizyon geldiğini duyan herkes Mustafa'nın evinde toplanmış, Mehmet Dayı ise en arkalarda, kapının hemen yanında kalmıştı. Mustafa kırmızı düğmeye

dokununca ekran hemen geliverdi. Görüntü Mehmet Dayı dâhil herkesi şaşırtmıştı. Ne karıncalıydı ne de siyah beyaz. “Vay, Mustafa renkli televizyon almış, Mehmet Dayı’nınkinden bile güzel.” gibi cümleler duymak istercesine, herkesin gözlerinin içine bakıyordu. Bir ara kapının yanı başındaki Mehmet Dayı ile göz göze geldiler. Mehmet Dayı, Mustafa’nın bakışları altında pestile dönmüştü. Daha fazla durmadı, merdivenlerden aşağıya koşar adım indi.

Evde karısından başka kimseyi bulamadı. Televizyon karşısına oturup karısına seslendi:

- Hanım! Çay doldur.

Sinirli olduğunu anlayan karısı çayı hemen getirdi. Uzatırken “Hasan Ağa’nın Mustafa renkli televizyon almış diyorlar, doğru mu bey?” diye sorunca Mehmet Dayı cevabı vermekte gecikmedi:

- Beni yalnız bırak!

Hava kararınca kadar karısı çay getirdi. Ajans vakti gelmesine rağmen çocukları eve gelmemişti. Herkesin Mustafa'nın evinde olduğundan adı gibi emindi. Vakit gece yarısını geçince Mustafa'nın evi yavaş yavaş boşalmaya başladı. En son ıkanlar Mehmet Dayı'nın çocukları, gelinleri ve torunlarıydı. Hepsi neşeliydi. nce ajansı sonra bilgi yarışmasını izlemişlerdi. Eve geldiklerinde bütün ışıkların kapanmış olduğunu, yalnız televizyonun açık kaldığını gördüler. Hiçbiri buna aldırmadı. Ne de olsa siyah beyazdı. Yorgunluktan her biri kendi odasına çekilip, neşeleriyle ölümden hayli uzak ama bir o kadar da lme benzeyen uykunun kollarına yığılıp kaldılar.

Sabah en erken uyanan torun Emin oldu. izgi filmi renkli seyretmek için hemen evden çıkan ufaklık, Mustafaların evinde kimseyi uyandıramayınca mecburen geri

döndü. Dedesinin siyah beyaz, karıncalı televizyonuna kalmıştı. Televizyonun olduğu odaya girince önce televizyonun açık unutulduğunu sandı, sonra dedesini gördü. Dedesi, sol yanında yarısı içilmiş çay bardağı ile gözlerini kırpmadan televizyona bakıyordu. Çizgi film seyrettiklerinde torunlarına kızardı ama bu sefer kendisi seyrediyordu. Şaşırdı. Dedesinin boşa kalan eli sol dizinin üstündeydi. “Hayırlı Sabahlar” demek için elini uzattığında dona kaldı. Dedesinin kaskatı kesilmiş eli, buz gibiydi. Parmak uçlarından paçalarına kadar her tarafını ağır bir korku sardı.

Namazı kılmak için saf tutarken Hacı Hüseyin, soğuktan ellerini ovuşturup içine sıcak nefesini üfledikten sonra yanına denk gelen Satılmış Ağa’ya sordu:
- Televizyon seyretmekten ölmüş diyorlar?

- Evet, ben de öyle duydum.
- Televizyonun önünde ölü bulunmuş.
- Allah taksiratını affetsin. Hepimizin sonunu hayır etsin inşallah.

İmamın tok sesi caminin çıplak duvarında üç kere yankılandı:
“Hakkınızı helal ediyor musunuz?”
“Helal olsun!”

Çocukları da köy ahalisi de Mehmet Dayı'nın televizyon seyretmekten öldüğünü düşünüyorlardı. Televizyon seyrederken ölmüştü ama seyretmekten ölmemişti. Onu öldüren, zamanı öldürürken yalnız kalışıydı. Kırkıncı gecesini mevlüt okunduktan sonra bütün müsafirler, Mustafa'nın evine, yeni başlayan bir yarışmayı izlemeye giderken arkalarından gelenler, Mehmet Dayı'nın karısı, çocukları, gelinleri ve torunlarıydı.

ÇİLEK AĞACI

- Çilek var mı?

- Olmaz mı sayın abim, var tabii. İşte şurada, bak. Nasıl da salınıyor yemyeşil.

- Peki, meyve vermesi için nasıl bakmamız lazım? Hemen meyve verir mi?

- Çok su istemez. Haftada bir kâfi. Güneşi bir hafta alsın, hemen tomurcuklanır, on beş güne kadar çiçeğini açar, bir aya kadar da çileğini yersin.

- Tamam, alıyorum ben bunu. Ne kadar fiyatı?

- On lira, sayın abim.
- Saksısı da dâhil mi fiyata?

Saim Bey, saksıyı sarsmamaya dikkat ederek evin yolunu tuttu. Bursa'nın en meşhur çiçekçisinden aldığı çileğine her iki adımda bir bakıyor, yanından geçenlere çarpmaması için zaman zaman çevik hareketler yapıyordu.

Saksıyı sağ salim eve ulaştırdı. Kapıdan sofaya doğru seslendi: "Hanım, bak ne aldım?" Ayfer Hanım kısa boyuyla sofadan hemen başını uzattı. ilk bakışta anlayamadıysa da Saim Bey'in heyecanla anlattıklarından elindeki çilek fidesi olduğunu anladı. Gülümsedi, "Torunun bir şey istemeye görsün, daha demeden hemen gidip alacaksın değil mi?" dedi.

Daha geçen hafta bayramda gelmişti Saim Bey'in çocukları. İki kızı vardı, biri ülkenin en batısında, diğeri en doğusunda. ikisini de

evlendirip göndermiş, Ayfer Hanım ile baş başa kalmışlardı. Bu iki yalnız emekliye, eskiden mesafeler iki kat acı veriyordu. Büyük kızından torunları olduğundan beridir, mesafeler daha fazla acı vermeye başlamıştı. Ayfer Hanım konu komşu arasında her fırsatta “Evlat sevgisi başka; ama torun sevgisi bambaşkaymış ahretlikler.” dese de sevgisi Saim Bey’in ki kadar çok değildi.

Bayramlarda ve yaz tatillerinde bütün planlar torunun gelişi üzerine kuruluyordu. Hazırlıklara bir ay önceden başlıyordu Saim Bey. Dört yaşına yeni girmişti ufaklık. En sevdiği çikolatadan en sevdiği bebeklere, çeşit çeşit giysilerden rengarenk ayakkabılara her şeyi bizzat kendisi alır, kimseyi karıştırmazdı.

Ailenin ilk torunu, bayramda aklına nereden geldiyse, “Dede ben çilek istiyorum.” demişti. Sanki

dememiş de emretmiş gibi, Saim Bey ayakkabılarını merdivende, paltosunu sokakta giymek suretiyle çarşıya adeta uçmuştu. Ama koskoca Bursa'da çilek bulamamış, eli boş dönmek zorunda kalmıştı.

O gün aklına yazdığını bugün hayata geçirdi işte. Torunu dedi ya, unuttur mu hiç. Şimdi tek istediği havaların sıcak gitmesiydi. Şu pastırma yazı bir ay kadar sürse çileği bir açıverse, meyveye dursa, incecik dalında sallandırsa kıpkırmızı meyvelerini. Saksıyı kaptığı gibi hemen İstanbul'un yolunu tutacaktı.

Ayfer Hanım "Bu devrin çocuğu saksıda çileği ne yapsın efendi. Sen de iyice şaşmışsın. Ne diyorlardı ona, hap adı gibi, heh tablet. Varsa yoksa tablet olsun torununa. Küçücük parmaklarıyla saatleri deviriyor tabletin başında. Babası telefonda, bilgisayardan kafasını kaldırmıyor ki çocuğundan ne

beklersin. Annesinin süpermarketten aldığı bir avuç el yakan cinsten çileğin tadı, senin bir ay yolunu gözlediğin saksı çileğinden daha lezzetli gelir ona.” dedi. Saim Bey hiç oralı değildi. “Ben de biliyorum bunu anlayamayacağını ama teselli işte. Bir ay onu sevmek yerine şu saksıyı seveceğim, kendimi avutacağım. Çok mu görüyorsun bana. Belki rengi kırmızıya değil yeşile yakın olacak, belki tadı tatlıyı değil ekşiği andıracak; ama minicik parmaklarıyla koparttığını düşünsene... Ağzına attığını, teşekkür ettiğini... Hem çilekler İstanbul’a gitmenin bahanesi olacak. Karacaahmet’e gider ziyaretimizi de yaparız, ne güzel olur.” Ayfer Hanım ateşteki yemeği bahane ederek eşini saksının başında bıraktı.

Dede, torunuyla baş başa kalmış gibi davrandı. Önce fideyi dibinden tutup saksıdan söktü, sonra toprağını havalandırıp tekrar dikti.

Can suyunu verdi, günün bütün saatlerinde güneşi görebileceği bir cam önüne bıraktı. Ellerini semaya açtı, “Allahım” dedi. “Yetişsin şu meyveler kış gelmeden.”

Duası kabul oldu ki, pastırma yazı son elli senenin en uzun süresine ulaştı. Çilek bir haftada güçlendi, tomurcuklarını gösterdi. On beş güne kalmadan patlattı çiçeklerini. Saim Bey ile Ayfer Hanım’ı bir heyecan tuttu ki görmeyin gitsin. Hangisi önce kalkıyorsa ilk iş olarak çileğe bakıyor, kah halini hatırlar, kah bir isteği var mı onu soruyordu. Öğle namazını müteakip camiden gelen Saim Bey, saksının başına dikilerek çiçeklerine ve yapraklarına doğru nefes üflüyordu. İkindiden sonra ise sıra Ayfer Hanım’daydı. Yanı başına çöküp her yaprağı her çiçeği ayrı ayrı okşuyor, onlara ne ninniler ne masallar anlatıyordu.

Bir ay dolmadan çilekler kendini gösterdi. Renkleri kırmızıya döner

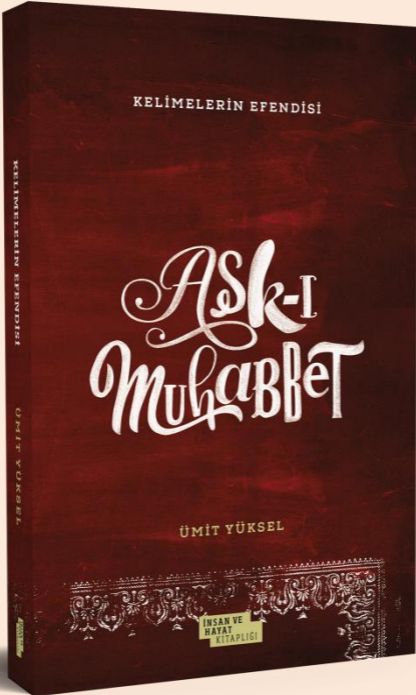
dönmez Saim Bey iki bilet aldı. Mudanya'dan Yenikapı'ya iki kişilik feribot bileti. Hazırlıklar yapıldı, yola düşüldü. Çilek herkesten rahattı. Ne yere ne de emanete bırakılmış, Saim Bey'in kucağında yolculuk ediyordu.

Çileği İstanbul'un insan trafiğinde muhafaza etmek daha zordu. Saim Bey hem eşyalara hem çileğe sahip çıkmakta çok zorlandı. Çileğin başına bir şey gelecek diye ödü kopuyordu. Korktuğu başına gelmedi, kızının evine vardılar. Kızları kapıyı yavaşça açtı, işaret parmağını ağzına götürüp "sus" işareti yaptı. Sesini çıkarmadan ağzını kıpırdattı: "Şimdi uyudu."

Torunları yarım saatcik uyudu, uyandı. Saim Bey ile Ayfer Hanım hayatlarında hiç bu kadar uzun yarım saat yaşamamışlardı. Ufaklık uyku sersemliğini annesinin kucağında atlattıktan sonra dedesiyle anneannesine sarıldı. Dede daha fazla dayanamıyordu. Kıpkırmızı

ileklerle dolu saksıyı çıkardı “Bak sana ne aldım.” dedi. nce minik gözler saksıyı yukarıdan aşağıya süzdü, sonra minnacık parmaklar en kırmızısını koparttı. “Teşekkür ederim dedeciğim.” dedi, annesine döndü: “Anne, dedem bana ilek ağacı getirmiş.”

Kelimelerin Efendisi'nden

'STRES'SİZ KELİMELER MECLİSİ

Bu toplantıdan sonra insanların hayatına stres girecek, insanlar onu 'asrın vebası' diye tarif edecekler. Dert, söze böyle başladı ve devam etti. Veba, 14. asırda Avrupa'da büyük felaketlere yol açmıştı. "Kara Ölüm" olarak kayıtlara geçti.

Sebebi ise, bu hastalık sonucunda deri altı kanamalar yüzünden derinin siyaha dönmesiydi. "Kara" burada kasvetli, sıkıntılı, kederli manasında

mecazen de kullanılmıştı.

Veba, 21. asırda 'stres' ile tersine dönmüştü. İngilizce, Almanca ve Fransızca'dan çıkan 'stress' her dile girdi, insanları strese soktu. Sadece bedeni değil esasında insanın ruhunu karartıyordu. Sıra Türkçe'ye gelmişti. Akabinde 'depresyon, depresif, agresif' kelimeler de sınırları açıp ruhî bunalımları tetikledi. Kime sorsak, ikametgâh olarak "Depresyodayım" diye cevap verirdi. Stres salgını, bazı kelimeleri de itlaf etmek üzereydi. Dert, stresten önce, kendisi dahil 19 kelime ile meclisi topladı. Dert 'Kimin ne derdi varsa söylesin, stresten muzdarip olanlar kendini tarif etsin ve kendinden bir misal ve nasihat versin.' diye sözü meclise havale etti.

Sıkıntı: Hep dersiniz 'Bugün içimde bir sıkıntı var.' diye. Sıkıntı basar, sıkıntıya düşersiniz, sıkıntı çekersiniz; ama düşünün, size sıkıntı veren kim? Sıkıntısı olmayan var mı?

Genellikle dünya maişeti için kullanılırım. Kimi ekmek bulamadım diye sıkıntı çeker kimi garajım ufak der. Çare: Kanaat, tükenmez bir hazinedir.

Gam: Bazen içinizi gam kasavet basar, gam küpü olursunuz. Kulağınıza küpe olsun; 'Duvarı nem, insanı gam yıkar.'

Gussa: Kaygılı bir halde duyulan kalp üzüntüsüyüm. Umumiyetle, Divan Edebiyatı'nda kullanılırım.

Kasvet: Kasvet basar, kasvetli olursunuz. Edebi metinlerde mekân anlatılırken kasvetli oda ile karanlığı tasvir ederim.

Melal: İç sıkıntısı manasına gelirim. Ali Ruhî bir beytinde melalden kurtulmanın reçetesini vermiş.

*Vareste olmak isteyen âdem, melalden
Ayrılmasın işinde reh-î i'tidâlden*

Sıkıntıdan kurtulmak isteyen insan, işini yaparken orta yoldan ayrılmasın, işi kararında yapsın.

Hüzün: Hüzün duyar, içinize hüzün çöker, hüzne kapılırsınız. Ayva sarı, nar kırmızı sonbahar mevsimi niye ise bana yakıştırılmışlar. İnsanoğlu hüzün yağmuruyla yıkanmıştır.

Keder: Kederden iç çeker dertlenirsiniz. Acı duyar üzülürsünüz. Kederiniz sizi heder etmesin.

Abdulkadîr Hamîdî ne güzel teşbih etmiş:

Pür-keder olma buluttan nem kapıp âhen gibi

Biraz açık havada kalsa hemen paslanıveren demir gibi, en küçük bir hâdise karşısında hemen alınıp üzüntüye kapılma.

İnkisar: Kırılma, gücenme, kalbin kırıklığıyım. Ebû İshak İsmail Efendizâde, gönül kırgınlığını sohbet ile izhar ediyor. Sohbet ettikleriniz sizi kırmış olabilir.

*Sohbet-î nâcins olur elbet medar-ı inkisar
İttihâd-î seng ü âhenden görünmez mi şîrâr*

Çakıltaşı ile demiri birbirine çarpınca kıvılcım çıktığı gibi, gönül

kırıcıların sohbeti de öyle olur.

Tasa: Bir işin içinden nasıl çıkılacağı bilinmediği zaman tasalanma dersiniz. Kişiyi ilgilendirmeyen mevzuda ‘Tasası sana mı düştü’ sözü imdadınıza yetişir. Başkasının tasasını siz çekersiniz.

Izdırap: En çok da ağır ve uzun hastalıktan dolayı duyulan acı için söylenirim. Birine yaptığınız haksızlıktan dolayı ızdırap duyarsınız, çekersiniz. Stresinizin sebebi, verdiğiniz bir ızdıraptan duyduğunuz vicdan azabı olmasın!

Kahır: Derin üzüntüyüm. Bazen kahırlı kahırlı konuşursunuz. Bir kişinin iyi olması için on kişinin kahrını çekersiniz. Dualarınızda Mevla’dan rızık isterken kahrından değil lütfun- dan ihsan eyle, dersiniz.

Yeis: Ümitsizlik, karamsarlık haliyim. Bu kişiye meyûs denir. ‘Yeise kapılma, yeise düşme’ diye birbirinizi teskin edersiniz.

Müslüman yeise kapılmaz havf ve reca (korku ve ümit) arasında olur, stresin denge noktası, mi'yarı budur.

Efkâr: Fikrin cemisi bir kelimeydim. Zamanla mağmum ve mükedder olmak manasında kullanıldım. Efkâr dağıtmak, efkârlanmak şeklinde söylendim. İçinde bulunduğun ruh halinin nasıl söylenmesini gerektiğini Namık Kemal dile getirmiş.

Evvel iyi bak gözünle şöyle

Efkârını halka sonra söyle

Mihnet: Sıkıntıya katlanmak, ızdırap çekmektir. Bazen insan bir heves uğruna kendini bilerek zora sokar. Celâleddin Paşa mihnetin esbabını açıklıyor.

Düşme ümid-i sıyt ile dünyâda mihnete

Afet olur mürâdif-i terkibi şöhretin

Sakın, dünyada meşhur olacağım diye kendini üzüntüye ve meşakkate kaptırma. Bilmez misin ki 'Şöhret âfettir' derler.

Elem: En büyük elem, şu kısa

ömürde tûl-i emel/uzun emeldir.
Emeliniz elem olmasın. Dertli çareyi
söylemiş.

*Usrün yüsrü vardır, kalma elemde
Attan inen yine biner, demişler*

Üzüntü: Başka şeylerden zevk
almayı engelleyen his, ruh
tedirginliği, teessür bir yüz
ifadesiyim. Kendimi hemen belli
ederim. Kimseye üzüntü vermeyin ki
üzülmeyesiniz.

Kaygı: Endişe ile karışık
üzüntülü düşünce haliyim. Çocu-
ğunuz, işiniz, eşiniz, imtihan
sonuçlarınız genellikle sizi kay-
gılandırır. Karacaoğlan 'Bin kaygı bir
borç ödemez.' der. Tedbir sizden
takdir Allah'tan.

Meşakkat: Güçlük, zorluk, eziyet,
zahmet manalarını ihtiva ederim.
Mecelle kaidesidir: 'Meşakkat, teysîri
celbeder.' Her zorluktan sonra bir
kolaylık vardır.

Dert, herkesi dinledi, sözü tamam
eyledi: Derdini söylemeyen derman
bulamaz. Dert ortağı ile

dertleşmedikçe, kederlerini söylemedikçe 'stres'siz cümleler sadır olmaz. Ama gidip de derdini Marko Paşa'ya anlatma.

Sözün hülasası, stresin devası şudur ki, Allah dağına göre kış verir, kimseye kaldıramayacağı yükü yüklememiş.

Derdi dünya olanın dünya kadar derdi olurmuş. Derdini dert sahibine anlat ki derman bulasın.

KALBİ TEMİZ MÜMEYYİZ

Hatırlar mısın Kirli, bir zamanlar hatıra defterlerine şöyle yazılıyordu: Kalbimden daha temiz bu sayfayı bana ayırdığın için teşekkür ederim. Tv'ler de ise 'kirlenmek güzeldir' diye bir reklam dönüyordu. Devir senin devrindi o zamanlar.

Çocuklar oynuyor, koşuyor, yere düşüyordu. Anneler onların elbiselerini çamaşır makinesinde yıkıyordu. Temiz oluyorlardı. Çok tartışılmıştı bu reklam. Kirlenmeyi teşvik ediyor diye. Ama bir taraftan pedagog gönüllüleri 'Boş verin çocuklar oynasın, tıkmayın onları evlere" diye zeytinyağı gibi üste çıkmaya çalışıyorlardı.

Söyler misin Kirli, o zamanlar 'Benim kalbim temiz' diyenler de vardı değil mi? Sorar mısın onlara 'Kalpler, çamaşır makinesinde yıkamakla mı temizleniyor.' Temiz bir kelimeyim ben, sâfiyâne hislerle sana yazıyorum. Senin zıddını sor onlara, bilebilecekler mi? Geçenlerde temiz bir sayfa açtım ve kirlinin zıddı olan her şeyi araştırıp, bulup oraya yazdım.

Senin tarafta kelimeler çoğalmış. Kirli, lekeli, mülevves, pis, bulaşık, mikrop... Ancak benim tarafa da temiz kelimeler refakat etmiş. Arı, duru, pak, münezzeh, nazif, tâhir, hijyen, hijyenik.

Biliyor musun Kirli, aslında temiz, Arapça temyiz' den geliyormuş. Tef' il babından mastar oluyor. Nasıl mı? Hemen çekelim. Meyyeze, yümeyyizü, temyizen...

Tükçe'ye geçerken 'y' harfi düşmüş, galatlaşmış. Hatta meşhur lügatçimiz Şemseddin Sami 'temiz'

yazılması asla caiz değil, diye not düşmüş. O temiz olarak devam etmiş kirleri temizlemeye, ben ise pek kullanılmadan bir köşede durmuşum.

Evvel zamanda temizinin yerine ‘arı, duru’ kullanılıyormuş. Fark ettim Kirli, temyizin çok güzel bir manası varmış.

Hayır ve şerri, iyi ve kötüyü, hata ve sevabı tefrik etmeye, ayırmaya, seçmeye, fark etmeye muktedir demekmiş. Hukuk dilinde ise bir davanın son derecede görüşülmesi, en yüksek mahkemeden geçmesi şeklinde ‘temyiz’ olarak kalmış.

Lakin şu kadar var ki, daha temiz göstermek adına batıdan ‘hijyen’ kelimesini lisana ikame etmişler. Evvela Fransızca’dan almışlar ‘ijyen’ şeklinde yazmışlar, sonra İngilizce ‘hijyen’ deyu telaffuz etmişler. Söyler misin, benim manamın yerini tutabilir mi! Ve kim diyebilir ‘Benim kalbim çok hijyenik!’ Hijyeni ancak

deterjan reklamlarında, maddi kirleri temizlemek için kullanabilirsiniz.

Dini ıstılahta ise temyizden ziyade Tahara fiilinden tâharet, arınmak manasında kullanılıyor. Bu mevzuyu hadesten, necasetten taharet diye fıkıh kitapları uzun uzun anlatıyor. “Temizlik imanın yansıdır.” buyrulmamış boşuna.

Rûhu’s-Salât Aynü’l-Hayat risalesi, bu hadis-i nebevideki muradın, yalnızca zahiri(görünen,maddi) temizliğin olmadığını söylüyor. Sonrasında temizliğin mertebelerini sıralıyor: Dışını manevi ve maddi pisliklerden; uzuvlarını suçlardan ve günahlardan; kalbi, kötü ahlaktan; sırrı letaifi, Allah’tan gayrisinden temizlemektir.

En sona da kendimi sakladım. Yine temyiz’in fiilinden iştikak eden, aynı tef’il babından gelen Mümeyyizim. Temizlik işini en iyi yapana ‘mümeyyiz’ denir. İyiyi

kötüden, doğruyu eğriden, faydalıyı zararlıdan fark eden, temyiz eden manasında ismi faildir, işi yapan kişidir. İyi bir mümeyyiz, kalbini her türlü bozuk itikat ve düşüncelerden fena huylardan arındıran şahs-ı muhteremdir. Müsvedde bir yazıyı tashih edene, talebenin imtihanında hazır bulunup, muallim, hocanın yanında talebeyi imtihana çekene de denirmiş.

Hani benim kalbim temiz diyenler var ya Kirli, benim şu manama ne diyecekler. Kuvve-i mümeyyize; insanın iç aleminde yani kalbinde hissedilenleri birbirinden ayırt etme kudreti, hayır ve şerri ayıran bir hissî kuvvet. Bunu neye göre kime göre ayıracaklar. Başta da söyledim, kalpler çamaşır makinesinde yıkamakla temizlenmiyor ve yumuşatıcılarla yumuşatılmıyor.

Senin gibi temiz olamayanları, yıkamaya nerden başlamalı diyorsun değil mi Kirli? Cevabı, bir hadis-i

şerifin izahatında, namazın teşbihinde gizli. “Bir ırmağın şeffaf, temiz suyuna her gün beş defa dalıp da yıkanan bir kimsenin vücudunda kir namına bir şey kalmayacağı gibi, günde beş defa namaz kılanda da manevî kirden bir şey kalmaz. Bu hal temiz bir kalbe, nezih bir itikada ait olmanın bir emaresidir.”

Anlıyor musun Kirli, temiz kalmak çok zor. Çünkü temiz olmak leke götürmüyor. Üç metre ebatında beyaz bir perde düşün. El ayası kadar bir siyahlık olsa, herkes onu görür de kirli der. Bu sadece masum bir renk olsa bile böyledir. Satırlarıma son verirken daha iyi anla diye divan şairi Ruhînin, bir beyitinin şerhi ile sözü, hitam-ı misk ediyorum.

“Kalp temizliği, hiçbir vakit söze, yemine, teminata lüzum göstermez. Eğer bir kimse, sana kalbinin temiz olduğundan bahsederek söze başlarsa sakın aldanma.”

Kalbi Temiz Mümeyyiz.

'ÂTIL'DAN TATİL'E: "DİNLENİRKEN ARPA YOL!"

Çiftçi olsaydınız, eminim yaz ile tatili birleştirip 'yaz tatili' demezdiniz. Zira çiftçilerin güneş altında boş boş oturdukları vaki değildir. Sosyolojik bir bakış ile söyleyecek olursam, 'yaz tatili', modern toplumun boş zaman mefhumu oluşturmasıydı. Ya eğitimcilere ne demeli. Bir yıl boyunca o kadar öğrenciyi yaz tatili hayali ile sınıfta tutmanın manası nedir?

Tatil kelimesi olarak vakit

hususunda bir boşluk kabul etmiyorum. Tarlada, bağda, bahçede, eğitimde kullanmanız için, 'yaz tatili' yerine hasat mevsimi demeniz tercihimdir. Muhterem çiftçiler, eğitimciler, öğretmenler, veliler, sanayi ve teknoloji toplumunun 'bireyleri' hepiniz buna dâhilsiniz. Âgâh ve mütenebbih olunuz! 'Âtıl' dan nasıl 'tatil'e gark oldum, ondan bahsedeceğim. Mâmâfih, önce benim bulduğum 'dinlenirken arpa yolma' tekniği, tatil hakkındaki fikirlerinize yeni bir bakış getirecek.

Malumunuzdur ki, Anadolu'nun kıraç ve kurak topraklarında arpa, buğdaya nispeten daha çok ekilir. Güz mevsiminde ekilen arpa buğdaydan önce hasat edilir. Baharda ekilen ise buğdaydan sonra olgunlaşır ve boyu kısa olduğundan elle yolunarak toplanır.

Yeşil olarak yolunduğunda ise, büyükbaş hayvanlara yedirilirdi. Tarımın bel kemiği, makineleşmenin

hayatımıza girmediği zamanlarda hasat, imece usulü yapılırdı.

Mahsülün vaktinde ve hızla hasadı, bu yolla temin edilmekte idi. İşte buğdayın olgunlaşır biçildiği, yaz arpasının yeşil şekilde elle yolunduğu bu ortak hasat zamanında bir deyim söylenmiş.

Çok çalışkan bir adam, buğdaylarını imece usulü biçmektedir. Konu-komşu, akraba yardıma gelenler hayli fazladır. İmececinin âdetindedir ki gün içerisinde 3-4 defa istirahat verilir. 15-20 dakikalık istirahat esnasında, harareti alan ayran veya çay ikram edilirdi.

Dinlendikten sonra da ekin biçmeye devam edilirdi. İşte bu istirahatların birinde imece sahibi, “Haydi dinlenirken şu bizim arpayı da yoluverelim.” deyiverir. Herkes şaşırır, çünkü onların imece usulünde böyle bir şey yoktur. İmece sahibi, kendini böyle bir şeye

alıştırdığı için dinlenme vaktini bile başka bir Şey ile değerlendirmektedir.

Yeşil arpa ile buğday hasadında vücutun hareketi farklıdır. Buğday, yarı oturur vaziyette biçilirken arpa oturarak yolunuyordu. Buğday, olgunlaştığı için ancak ellik ve orakla ya da tırpanla biçiliyordu. Arpa ise yeşil ve taze olduğundan kökünden elle çekilebiliyordu. Ellik ve orakla yorulan eller, toprağın serinliği ile bu sayede nefes alabiliyordu. Tabii, imeceye gelenlerin dinlenmeden anladıkları, 15-20 dakika oturmaktı. Aslında boş da durmuyorlardı, vücutları dinlenirken çeneleri çalışıyordu! Artık bütün istirahatlarda boş duranlara bu ‘arpa yolma tekniği’ anlatılageldi.

Tatile çıkan bir kimse lügat manası ile aslında ne yapıyordu? Tatil, atale fiilinin tef’il babından mastardır. Yani, âtil kalmak, atâlet, tembellik, başıboşluk, kendi haline

bırakılma, işsiz bırakma, muattal etme, işlemez hale koyma, durdurma, kesme manalarına gelir.

Okul dersleri, senenin en sıcak ayı olan temmuz ve ağustosta tatil edilir. Ve en son garâib ve acâib hallerdendir ki Ramazan ve Kurban Bayramı'na tatil de ekleniverdi. Tam ibadet edilecek vakitte tatil de ne ola ki! Tatil, evveliyatında işi bırakarak ibadete vakit ayırmaya matuf bir tatbikattı. Sıla-ı rahim/ akrabaları ziyaret vecibesi bu muattal vakte tayin olunmuştu. Şimdilerde tatil, eğlence ve boşluk, hiçbir şey yapmama, akrabalardan uzak vakit geçirme manasına sürükleniverdi.

İşin aslı esası şurada idi. Okullarda başlayan yaz tatili, zihni boşluğa alıştırdı. Bilgiden uzak bu boşluk ilim merakına karşı bir soğukluk da getirdi. Türkiye şartlarında, zorunlu eğitime tabi üniversite dâhil bir öğrenci, eğitim hayatında 16 yıl tatil ile hemhal

olunca ikinci bir işi yapmak ona zor gelecekti. Öğrencilik, bir bilgi öğrenmeden çıkıp 16 yıl yapılan bir meslek gibi görünecekti. Eğitim hayatı bitip iş hayatına girildiğinde hep bir tatil arayışı içine girecekti. Bayram tatili, yaz tatili, kar tatili, resmi tatil; bütün bunlara 'boş gün' eğlence gözü ile bakılınca da ömür, tatili kovalamak ile geçecekti.

Tatil anlayışınızı değiştirmek istiyorsanız, devamlı buğday biçmek sizi yoruyorsa, dinlenirken arpa yolmayı deneyin. İşler arası geçiş, sizi daha çok dinlendirecektir. Elmalılı Hamdi Yazır, İnşirah Sûresi'nin tefsirinde işler arası geçişteki faydayı, tatildeki istifadeyi şöyle anlatır.

“O halde bir işi vazifeyi bitirip, boşa çıktığın zaman iş bitti diye rahata düşüp kalma. Diğer bir iş, vazife veya ibadet için kalk, çalış, yorul. Mesela; farz bittiyse nafilaya geç, namaz bittiyse duaya geç; ki

kolaylık artsın, şükürde devam etmiş
olasın. Yüsür, atalete/boş durmaya
sâik olmamalı, çalışmaya teşvik
etmelidir ki onun üzerine de diğer
kolaylık sıralanarak gelsin ve terakkî
hasıl olsun.”

SULTANIMIZIN GELİŞİ

Besmele ile kelama gireyim
erenler. Sözü söz ile dizeyim. Mercan
divitimi bal mürekkebime batırıp bir
âlem seyrettireyim cümlenize.

Anlatacaklarım ne râviyân-ı
ahbârdan¹ ne de nâkilân-ı
âsârdandır.² İlk anlatıcısı benim.
İtimad edesiniz.

Sözün iksirini beraber içeceğiz,
bilesiniz.

* * *

Senelerden biriydi. Şehrimize
Sultan Gaflet saldırmış. Viran

¹ **Râviyân-ı ahabâr:** Haberleri nakledenler,
rivayet edenler.

² **Nâkilân-ı âsâr:** Eserleri nakledenler.

eylemişti. Dağların ardından tam tamlarla geldi bir gece. Sinsice bekledi. Zalimce sokuldu.

Ve zaptetti şehrimizi. Evvelen y¼rek kalesindeki Kadı Merhamet'i hapsetti.

Yerine Kasvet'i ge¼irdi.

Sefalet'i şehremini kıldı.

Ve darphanede kendi parası olan Kıtlık'ı bastırmaya koyuldu.

Halkın kimi pek sevdi bu Sultan Gaflet'i. Uzun gecelerce eğleniyorlardı zahiren. Fakat g¼zyařlarını kalplerine akıtıyorlardı. G¼r¼nen her sevgi huzuru celbetmez zira. Ve her huzur rabbânî lezzete erdirmez. Ve her lezzet şifa vermez kalp ağrularına.

İşte Sultan Gaflet, hantal ve fikirsiz yerleşedursun şehrimize, fikrini imanına karmış nice bin m¼min birleştiler sessiz ve habersiz. Dua isimli yiğidin heybesine azığını koyup bir gece vakti 'Tehecc¼d' isimli zifiri siyah atıyla uğurladılar

sultanımıza. Dua bir gidiş gitti ki yataklara düştü Sultan Gaflet. Ardından nice atlılar çıksa da tutamadılar onu. Her atın yemi kutsal değildir zira. Ve her kuvvet hayra götürmeye yetkili değildir.

* * *

Biz bekledik şehirde ağlaşılarak. Dua'nın ardından azıklar gönderdik kuşlarla.

Günlerden birinde haber aldık Sultanımızın diyarından. Bir elçi gönderilmekteymiş şehrimize. İsmi Şehrullah imiş. Sultan Gaflet'e değil doğrudan halka gönderilmekteymiş hem de.

Doluştuk mescitlere ve beklemeye başladık Şehrullah isimli yiğidi. Geldi. Bu ne mübarek bir gelişti Ya Rabbi. Titredik heybetinden. Bekleyin, dedi, gelecek sultanımız. Ve erdirecek sizi mutlak saadete.

Otuz gün kaldı Şehrullah, şehrimizde. Otuz gün vaaz etti bize

yüreklerimizin içinden. Vaazın hakikisi yüreklerden duyulur zira. Ve her ses bulamaz yüreğin yolunu.

Gelişinin yirmi yedinci günü daha bir içten vaaz etti Şehrullah. Kürsüden muştı verdi cemaate ve ekledi: “Benim vazifem sona eriyor artık. Fakat üzölmeyin sultanımız size büyük bir vaiz daha gönderiyor. Birkaç güne burada olur inşallah.”

* * *

Asıl adı Recep, unvanı Şehrullah olan bu güzel vaizi sultanımızın kalesine yine Dua’yla uğurladık.

Onlar ağır ve vakur yol alırlarken ufukta göröndü diğör yiğit. Baştan aşağı beyazlar giyinmişti. Ne mehabetliydi Ya Rabbi. Titredik onun gelişiyile.

Bu arada Sultan Gaflet’in haberi bile yoktu bunlardan. Biz ağır ve emin yol alıyorduk. O ağır ve çirkin; çöküyordu.

Neyse... Gelen yiğidi şehrimizin en büyük camisine buyur ettik

öncelikle. “Benim adım, dedi, Şaban. Sultanımızın habercisi gibi olduğum için bu ismi verdiler bana.” Başımızın üstünde yeri vardı elbet onun da.

İlk vaazını ağlayarak verdi Şaban-ı Şerif. Hz. Ömer(r.a) heybeti taşıdığı kadar, Hz. Osman(r.a) naifliği de taşıyordu besbelli. Geceleri bize sohbet ederken gündüzleri de çalışıyordu Şaban.

Sultan Gaflet’in işlerini bozmaya ahdetmiş gibiydi. Gelişinin onbeşinci günü gitti tek başına Nefis Ağa Cezaevi’ni bastı. Hayretten dudaklarımız uçukladı. Kimselerin uğrayamadığı, azılı suçluların kol gezdiği o cezaevinde tutsak olanları kurtarıverdi.

Sonra hepimizi şehrin meydanında topladı. “Bakın a müminler, dedi, şimdi burada Allah’a iman, rasülüne itaat edenlere ve tevbe nimetinin büyüklüğünü tasdik edenlere ve inanarak tevbe edenlere “beraat” dağıtacağım.

Aldığınız beraatler siz koruduğunuz müddetçe sizde kalacak. Kendinizi, Allah'ın inayetiyle, nefsinizden koruyun!”

Ağlayarak dinledik Şaban-ı Şerifi. O günden sonra on dört gün daha misafir oldu. Gideceği gün dedi ki: “Zafer yakındır. Sultanımız yoldadır.”

* * *

Sultan ertesi gün teşrif etti şehrimizi. Gaflet ise Ebabil görmüş Ebrehe gibi kaçtı şehirden. Sultanımız önce “Merhamet”i kadı tayin etti yeniden. Lütuf Paşa’yı şehremini kıldı. Kıtlık’ı toplatıp kendi parası olan “Bereket”i tab ettirmeye başladı darphanede.

Şehre bir aydınlık bir zenginlik bir letafet bir rahmet hâkimdi artık. Üstelik bütün bunlar sultanımızın gelişinin ilk günü oluvermişti. Ne mübarekti sultanımız. Hoş gelmişti. Safâlar getirmişti.

Hemen o akşam mescitlere

toplandık. Sultan kendisi imam oldu ve dinlene dinlene, dinlendire dinlendire namaz kıldırdı bize. Kandiller ortalığı pırıl pırıl aydınlatırken ve yüreklerimizde meşaleler tutuşmuşken kürsüye çıktı sultanımız. “Kelamımı uzun tutmayacağım, dedi, bu beldenin nazlısı Sâime ile ömrümü taçlandırmak muradındayım.”

Sâime güzellikler abidesiydi. Yüreği zemzemle yıkanmıştı sanki. O kadar iyiydi. Kokusu Adn cennetinden gelirdi sanki. Öyle güzel kokardı geçtiği yerler. Tam sultanımıza layıktı.

* * *

Şehrimizin sanatkârlarından Muhyiddin’e talimat verildi. İki minare arasına kandillerle Kelime-i Tevhid yazıldı. Bu Sâime’ye bir işaretti. O akşam semâi kahvehanelerinde oturduk. Erenler sohbet etti. Âşıklar kelam etti. Sözü bal eyledik. Sohbeti mevlâya emanet

ettik.

Canların kıvama geldiği bir anda Sultanımız: “Sâime’yi babasından isteme vakti gelmiştir.” buyurdu. Sâimelerin evine doğru kırk münadi salındı önce. Bu “Sultan geliyor!” demekti.

Sâime’nin babası İslam Efendi arif bir zattı. Durumu hemen kavradı. Sofralar kurdurdu. Şerbetler doldurdu. Ve sultana kızını verdiği söyledi. Ahali memnun, sultan memnun, başlandı düğün hazırlıklarına.

* * *

Otuz gün otuz gece düğün etti şehrimiz. Anlatmaya ne kalemim yeter okuyucu ne takatim. Fukaralar güldü. Açlar doydu. Otuz gün şehrin bütün minareleri aydınlatıldı. Bütün gönüller feyz ile doldu.

Sultanımız her gün ama her gün:
“Adım Ramazan. Vasfım gufrân.
Bereket saçmaya geldim. Gönüller açmaya geldim. Sâime’yi sultan

etmeye geldim. Şeytanı vurun zincire; ruhları aydınlatmaya geldim. Çekin salât-ı ümmiyeyi. Yüreklerle eman vermeye geldim.” deyû gülbank okudu.

Onun gülbankı şehrimize ve bize huzur verdi, mutluluk verdi, emniyet verdi. Otuz günün sonunda Saime Sultan ile birlikte uğurlanacaktı Sultanımız.

Erkeklerin hepsi horozların ötme saatinde camiye toplandı. Hutbeler okundu. Tekbirler getirildi. Ve bülbüllerin ötme saatinde Sultanın sarayına doğru yola çıkıldı. O gün herkes ama herkes en güzel kıyafetlerini giymişti. Kundaktaki çocuktan divandaki ihtiyara kadar herkes... Herkeste bir heyecan bir güzellik vardı.

Sultanımız sarayın kapısından girer girmez bir ışık peyda oldu. Sarayın pencerelerinden fıskıran nur, önce sokağı sonra caddeyi sonra bütün şehri sardı. Sisin arzı kapladığı

gibi kapladı ortalığı bu nur. Yeşil desem yeşil değil, mavi desem mavi değil... Berrak bir güzellikle doldurdu ortalığı.

O sırada kapıları açıldı sarayın ve Sâime Sultan, kucağında bir bebekle çıktı dışarı. İşte o zaman anladık ki bu aydınlık bebekten gelmektedir. Heyecanımız ve imanımız gözlerimize yürüdüğünde dile geldi bebek:

“Ben, dedi, bu mübarek birlikteliğe adanmış ilahi bir ikramım. Nur ile ve ikram ile ve muştular ile geldim. Varın eğlenin. Dualarınız makbul, gönülleriniz memnun, ruhunuz mesud olacaktır. Beni ikram olarak gönderen Allah’a yemin ederim ki bugün saadet günüdür. Kabirlerinde bekleyen ecdadınızdan, kundaklarında ağlaşan bebelerinize kadar her zerreye mutluluk aşılacak üzere geldim. Ziyaret vesilesi olarak geldim. Size sizin için geldim. Varın

ruhlarınızı besleyin.”

Sâime Sultan ağlıyordu sevinçten.
“A benim nur kundaktan nur saçan
nur bebem adına ne desin bu ahali
senin?”

“Adım, dedi bebek, adım
Bayram’dır.”

* * *

Allah lutfetti mi böylesini
lutfeder, erenlere. Her lütfu
anlayamaz her adam. Ve her lütuf
her adam için değildir. Bayram gönül
gözüyle müşahede edilendir zira. Ve
her şahidin haberi yoktur gönülden.

Gönüllerin sultanına ulaşmak için
kalbe yönelmek gerek erenler. Her
kalbe bir damga vurulmuştur zira.
Ve her damga sahibini özler. Her
“sahip”te koruyucu vasfı yoktur
erenler.

Sahibiniz kim ya sizin?

Sahibini bilince bilirsin kendini.

Kendini bilenlerden eyle, mevlam
bizi.

KİTAPYA

İşte yine o vitrinin önündeyim.
Lacivert bir kutunun içine özenle
yerleştirilmiş altın sarısı kaleme
bakıyorum. Yine. Muhabbetle. Birkaç
ay önce, kütüphane çıkışında,
buradan geçerken gördüm onu.
İmrendim. “Benim olsa” dedim.
Girdim sordum fiyatını. Yoo. Onun
için cazip, benim için yüksek bir
ücreti var. Biraz sabır. Biraz iktisat.

Bir kalem için değer mi?

E değer.

Ben kaleme dalmış bunları
düşünürken bir amca yanaştı
yanıma. Tanıdım onu. Üç hafta kadar
önce bana “Gel de Çık İşin İçinden”i

hediye etmişti.

- İçimden geldi delikanlı. Ne olur kabul et. Bahtiyar olurum.

Dualarımda yâd ederim.

Demişti. Utana sıkıla "peki" demiştim.

- Hayırdır, pek sevdin galiba kalemi.

Dedi.

- Evet, dedim, pek latif bir duruşu var.

- Bence bakmaktan vazgeçip onu edinmelisin, dedi.

- Beni aşılıyor, dedim.

- Ne kadarmış? diye sordu usulca.

- 5 Tanpınar istiyorlar, dedim.

- Ooo, aslında makul bu kalem için, dedi. İzin ver sana hediye edeyim. Ehline gitsin bari şuncağız.

- İstirham ederim, ben birikimimi yaptım. Şu an 4 Tanpınar'ım var. Birkaç güne kadar bir tane daha edineceğim ve nasipse bu kalemi alacağım, dedim.

- Peki delikanlı, dedi, bu kalemle yazdığın yazıları muhabbetle bekliyor olacağım.

Uzaklaştı. Bir fısıltı gibi...

* * *

Birkaç gün sonra yanımda 5 Tanpınar ile girdim vitrinin ardındaki loş dükkâna. Selamı kelama kattım, meramımı döktüm.

- Nasibin gürmüş babam, dedi, kalemci. Bugün indirime girdi. Artık o 4 Tanpınar.

Sevindim. Tanpınar'ımın biri elimde kalacaktı.

"Hemen ödemek istiyorum." dedim.

- Hay hay Paşam, dedi. Ve seslendi arkaya: "Şu pehlivanın ödemesini aliver Nevzat"

Geçtik yan odaya. Nevzat Abi bana Tanpınarların hepsi hakkında sorular sordu. Gerçekten okuduğuma ikna olunca kitapları aldı ve kalemimi verdi.

Şükür.

* * *

Elimdeki Tanpınar'ın birazı ile kahve içmek istedim. Şazeli Babaya gitmeye karar verdim. Şazeli Baba buraların en meşhur, en zarif kahvecisidir. Diğer kahveciler 5 dakika okumaya bir kahve verirken Şazeli Baba 10 dakika okumaya bir kahve verir. Ama el hak, kahvesi de kahvedir hani.

Şazeli Baba beni görünce sevindi.

- Hah, elinde Tanpınar'la giren oldu bir tane. 4 dakika oku, kahven hazır mirim, dedi.

Oturdum. Okudum epeyce. Kahvem geldi. Fazladan birkaç dakika daha okudum. Kahvemi içtim, biraz daha okudum.

Sonra kalktım oradan. Dedemi göresim vardı. Ne zaman burnuma kitapla kahvenin kokusu aynı anda değse dedem gelir aklıma.

* * *

Dedem zengindir. Kütüphanesi doludur. İmam Gazali Hazretleri'nden Muhyiddin-i

Arabi'ye pek çok yazarı ve hatta Tefsir-i Kebir'den Tarih-i Taberi'ye kadar nice güzel eseri barındırır.

Hatta geçenlerde bir adam geldi. Bir ev mi alacakmış ne alacakmış. Sahibi ille de 15 cilt Esbab-ı Nüzul ve Mehmed Zihni'nin Nimet-i İslam'ının Osmanlıca olanını istermiş.

- Efendim, dedi adam, bende Esbab-ı Nüzul'ün 13 cildi var. Duydum ki sizde diğer ciltler de varmış. Bana bir takım Tarih-i Cevdet karşılığında verseniz de şu evi alıversem.

Dedem sessizce dinledi adamı.

- Kıymetli hocam, dedi, ben bu Esbab-ı Nüzul'ü zor tamamladım. Sizi kırmak istemem lakin beni görünüz. Başka bir dileğiniz varsa telafi etmeye çalışayım.

Üzülerek ayrıldı adam. Dedem, özür kabilinden, bir defter hediye etti muhtereme.

* * *

Dedeme geldiğimde onu
Envaru'l-Aşikin okurken buldum.
Bana baktı. Tebessüm etti. Dedeme
heyecanla yeni kalemimi gösterdim.

- Zevkli adamsın, dedi. Madem
böyle bir kalem edindin. Ben de sana
bu kalem hakkı için bir Kısas-ı
Enbiya hediye edeyim.

Dünyalar benim oldu. İçimde
yeniden kanatlandı Hezarfen.

- Hakkını vereceksin, dedi
dedem.

- Söz, dedim.

Diğer odaya geçtik. Televizyon
açıktı. Başkâtip açıklama yapıyordu.
Bu yıl ihracat hedefimiz bir milyar
kitapmış. Kişi başına düşen milli
kitabı 300'e çıkarmayı
hedefliyorlarmış. Merkez
kütüphanemizdeki kitap adedi 11
milyonmuş. Bunun 7 milyonu aktif
olarak okunmaktaymış. Bu oranı
daha da artırmaya çalışıyorlarmış. Ve
saire...

Ardından başka bir haber çıktı:

Ömer Seyfettin hikâyelerini, sadeleştirme bahanesiyle, tahrif ederken suçüstü yakalanan üç kişi tutuklanmış. 46 yıl hapisleri isteniyormuş.

Sonra bir başka haber:

Dolandırıcılar bir profesörü “Kitap çaldığınız tespit edildi. Bu yüzden hapse gireceksiniz. Elinizdeki Ahmet Mithat ve Uzunçarşılı külliyyatını şu adrese yollamanız gerekiyor. Ki sizi kurtaralım.” diye kandırmışlar. Profesör, “Hain adamlar, her şeyimi aldılar.” diye ağlanıyordu.

Ve bir başka haber: Uzak bir diyarda bugüne kadar hiç kitap okumamış olan bir kabile tespit edilmiş.

Doğu’da bir düğünde rekor kırılmış ve geline tam üç tane el yazması eser hediye etmişler.

Dünya Klasikleri Partisi ile Milli Kitaplar Partisi, Cengiz Aytmatov konusunda yine anlaşılamamış.

Ve bir özel haber: Eline geçen her

kitabı hiç araştırıp soruşturmadan
sırf vakit geçsin diye okuyan, iyi
kitabı kötü kitaptan ayırt edemediği
için bilinçsizce okuma yapan kişileri
uyarıyordu bir uzman. “Fazla
Kitaplardan Nasıl Kurtulabiliriz?”
başlıklı bu haber de ilgimi çekti hani.
Ortada ne idüğü belirsiz kitaplar kol
geziyordu. Uzman: “Kişinin ömr-ü
Nuh(a.s) gibi sermayesi olsa
durmadan okusun, ne diyebiliriz.
Ama ömür kısa, zaman dar. Seçip
okumak gerek.” diyordu. Çalاکalem
kitap yazan kalpazanların da
cezalandırılması gerektiğini
söylüyordu sonra.

Ardından reklamlar çıktı.

Harfoğlu'nun yaptığı yeni
konutlar yalnızca 9000 ciltmiş. Ayda
700 kitap taksitle ödenebiliyormuş.

Okuma gözlüklerinde indirim
varmış. Su geçirmeyen kitap, göz
dolduruyormuş.

Kapattım televizyonu. Dedemle
beraber kendi iklimimize döndük.

- ay koy da içelim, dedi dedem. Bu haberler hep aynı. Geçen gün de bir milletvekiline ayda kaç kitap verildiğinden bahsediyordu. Millet kitapsızlıktan kırılıyor. Bunlar kitabın içinde yüzüyor. Hayır, millete anlatsalar neyse.

Anlatmıyorlar da. Hayatında hiç Muhibb okumamış bir sürü insan var. Bazıları Yahya Kemal de okuyamıyor. Yazık değil mi bu millete!

Haklıydı dedem. Sükût ettim. İkrar ettim. ayı demledim. Karşılıklı aylandık. Sonra müsaade istedim:

- Can dedem dua buyur gideyim. Üniversite sınavına hazırlanacağım. Biraz çalışayım, dedim.

Gözleri parladı mbareğın:

- Sahaflık gelecek mi? dedi.

- İnşallah dedem. Bütün hayalim o, dedim. İim dua dua büyüdü.

- Hadi bakalım. Allah gönlünün muradını hayra tebdil etsin, dedi.

ıktım dedemin yanından.

Eve geldim.

Sınavda bu yıl Nabi'den soru geleceği söyleniyordu. Biraz Nabi okudum. Nefi'ye baktım biraz. Sonra Yedikıta okudum biraz.

Tacü't-Tevarih'e göz gezdirdim. Sonra dayanamadım Peyami Safa'yı araladım.

Saatler geçmiş.

Annem sofraya çağırıldı. Yemeği yedik. Duadan sonra babam oturdu köşesine. Önce takvim yaprağını okudu.

Ardından Cenkname'yi açtı.

Kuzinede kestane...

Kitapya'da bir akşam daha oldu.

Yine şükür.

DARULGÜL

*İsmi Sübhan virdin mi var?
Bahçelerde yurdun mu var?
Bencileyin derdin mi var?
Garip garip ötme bülbül.
Yunus Emre*

Tîn Dağı'nın ardında dillere destan bir yapı vardı. Firuze taşından inşa edilmişti. Burçları zümrüt ile süslüydü. Kırk odalı kırk kubbeli, kırk teraslı bu binanın ortasında gül şeklinde bir havuz vardı. Suyu bin bir derde şifa olan bu havuz, görenleri sermest ederdi.

Bu müzeyyen binaya Darulgül denirdi. Darulgül, bülbüller tarafından bina edilmiş bir medreseydi. Binlerce yıl önce kim

bilir hangi bülbülün gagasında
getirdiği ilk firuzenin ardından
peyderpey yükselmiş ve bülbüller
diyarında bir abide misali yerini
almıştı. Sıcacık bir mektepti.
Ortasındaki gl havuzda şakırdayan
su, medrese odalarında yankılanır,
bülbüllerin talimine ahenk katardı.
Geceleri ay bu havuzda yıkanır,
seherlerde güneş, Darulgül'n
zümrüt burçlarından temenna ederdi
lemi.

Darulgül, müstesna bir mektepti.
Her sene yalnızca 33 bülbülün kabul
edildiği bu medresede bülbül
lisanının incelikleri, bülbül edebi,
bülbül tarihinin yanında; güle rağbet,
gl lisanı, gl adabı, gl tarihi
dersleri verilirdi. Dikeni hoş
görmenin ehemmiyeti, gl ile hemhal
olmanın ölçüleri, glzarda vakit
geçirmenin yordamı, güle hizmetin
usulü, blblce zikrin demi devranı
bellenirdi burada.

Ferzan, o yıl Darulgül'e seçilen

nasıpli blbllerden biriydi. Sesi bir ırmak gibiydi Ferzan'ın. tşnde Őiir vardı. Küçücük gözlerinde umman taşıyordu adeta. Parlak tüyleri birer Őelale gibi akıyordu boynundan aşağı. Ferzan, görenin dönüp tekrar baktığı bir bülbül-i handan idi.

Darulgül'e seçilen bülbüller o yılın Rebiülevvel ayında mektebe gelmek durumundaydılar. Rebiülevvel ayının birinci gününde toplanan bülbüllere herhangi bir karŐılama veya açıklama yapılmazdı. 11 gün boyunca öylece bekleŐirdi talebe bülbüller. 11 gün süreyle medrese görevlilerinden biri bile dönüp bakmazdı onlara. Ne yiyecek soran olurdu ne su... Ne hal hatır ederlerdi ne de gönül sözüyle hasbihal. Çeşitli beldelerden günlerce yol kat ederek gelen o güzel bülbüller bir gurbet kszlyđ ile bekleŐirlerdi Darulgül'n kapısında. On birinci günün yatsı ezanında kapılar açılır

ve talebeler içeri buyur edilirdi. O kadar. Yine bir ses, bir söz olmazdı. Sadece bir nida gelirdi:

“Darulgül’e edeb ile girenlere selam ola. Odalarınıza geçiniz. Teheccüd vaktinde ilk dersiniz başlayacak.”

Ferzan, diğer bülbüller gibi Rebiülevvel ayının birinci gününde Darulgül’e ulaştığında kendisinin kapılarda karşılanacağını, mükellef sofralarda ağırlanacağını, gül suyuyla kokulanacağını sanıyordu. Bu yüzden çok sinirlendi olanlara. Nasıl olurdu da bülbüller âleminin en seçkin kuşları böyle bir muamele görürdü? Anlata anlata bitiremedikleri Darulgül bu muydu yani? Böyle eğitim mi olurdu? Nerde kalmıştı bülbül nezaketi? Neredeydi o anlı şanlı firuze taşlı mektebin saltanatlı hocaları? Olacak iş değildi.

Toplandıkları ilk günün akşamında içindekileri diğer bülbüllere söyledi Ferzan. Dinlediler

onu. Sadece dinlediler. Ne bir ses çıkardılar. Ne bir ötüşle mukabele ettiler. Sadece sustular. Ferzan daha da sinirlendi. Ne yani buna ses çıkarmayacak mıydı hiç kimse? Hiç kimse hiçbir şey yapmayacak mıydı?

Yapmadılar. Seherlerde ötüştüler. Gecelerde büründüler. Gündüzlerde süzöldüler. Fakat başkaca bir şey yapmadılar. Ferzan kendini yapayalnız hissetti. Bu yalnızlık onu bir yandan da “biricik” yapıyordu hani. Çevresindeki bülbüller sıradandı. Ne denirse yapan, her şeye boyun eğen zavallılardı onlar. Yazıktı onlara. Koskoca Darulgül’ün vaziyeti de buydu işte. Kala kala şuncacık bülbüllere kalmıştı bu işler. Bülbüller âleminde işler içler acısıydı. Ferzan bir süre bunları bağırdı avaz avaz. Dinlemediklerine emindi. Ama sanki duymuyorlardı da.

Ve üç günün sonunda içine kapandı Ferzan. İçi içini yedi. Medrese yönetiminin tavrına karşı

isyan etti içten içe. Bırakıp gitmeyi düşündü. Ama anne babasına ne diyecekti. Şehrindeki bülbüllerin yüzüne nasıl bakacaktı. Tam bir utanç olurdu geri dönmesi.

Gururuna yediremedi. Kalmalıydı. Kalmalı ve bu düzene karşı bir şeyler yapmalıydı.

O olsa böyle mi olurdu işler? Evvela bülbüller âleminin bu en seçkin 33 kuşunu mutantan bir merasimle karşılardı. Altın kaplarda yem sunardı. Günlerce süren bir şenlik tertib ederdi. Eğitimin keyfiyetini artırırđı. Sosyal faaliyetler koyardı. Birkaç gün de bunlarla oyalandı Ferzan. Pişirdi kurtardı. Yordu yoğurdu. Yudu yumardı.

On birinci günün yatsı ezanında medresenin kapıları açıldığında Ferzan yeni bir boyuta ulaşmıştı. Hayatından ilk defa bir kapıda bu kadar beklemiş, ilk defa kendini bu kadar yalnız bu kadar çaresiz ve bu kadar sıradan hissetmişti. Ne güzel

tüyleri ne efsunlu sesi ona bir ayrıcalık katmamıştı bu bekleyişte. İçeri girdiğinde de beklediği olmamıştı. Yine kimse ona ayrı bir muamele yapmamış, yine kimse onu umursamamıştı.

İçine bir ağırlık çöktü Ferzan'ın. Sessizce odasına geçti. Ve usulca yumdu gözlerini. Rüyasında dev bir ateş gördü. Kara dumanı göklere kadar varan azgın bir ateş. Gözlerini yandıran, tüylerini kaldıran muazzam bir ateş... Uyandı sonra. Gözleri doldu. Hüngür hüngür ağladı.

Teheccüd vakti dershanede toplandı bülbüller. Her sene olduğu gibi o yılın başında da ilk derse Başmüdürris Hezar- naz girecekti. 11 gündür kapının önünde susan o bülbüller dile geldi. Bir cıvıltı kapladı dershaneyi. Berrak bir deniz gibi, ılık ve asil bir ses. Ferzan ise suskundu. Kendini ezilmiş hissediyordu. Gururu kırıldı. Kimsenin dikkatini

çekmemiş olmanın ağırlığı vardı üzerinde. Söylediği mantıklı şeylerin kimse tarafından dinlenmemiş olmasının üzüntüsü sıkıyordu yüreğini. Konuşacakları yerde susan ve susmaları gereken yerde ötüşen bu bülbüllerin arasında yitik hissediyordu kendini.

Derken Başmüdürris Hezarnaz girdi içeri. Cümle kuşlar kanat vurup kubbeye kalktılar ve bülbülce selamladılar Hezar- naz'ı.

Kalabalığın içinde Ferzan da kalktı elbette. O da kanat çırdı. Hezarnaz şöyle bir süzdü talebe bülbülleri. Sonra işaret buyurdu. Bülbüller yerlerine kondular.

Müzakereci bülbüllerden biri gülbank okudu. Ardından derse başladı Hezarnaz:

- Cümle güzel isimlerin, gönüllerin ve mülklerin, ateşin ve suyun, varlığın ve yokluğun, dünün ve günün ve istikbalin, mekânın ve mükevvenatın sahibi Hazret-i

Allah'ın adıyla...

Ferzan'ın içi titredi bu girişle.
Devam etti Hezarnaz:

- Yok iken varlığa ilham olan,
ebed bağında muhabbet burcunu
tutan, ilk nur ve ilk ruh olan,
gönüller övüncü âlemler güneşi
Ahmed-i Mahmud-u Muhammed
Mustafa'ya salat ve selam ola.

Ferzan'ın kalbinde bir kandil
yandı bu salat ile. Devam etti
Hezarnaz:

- Yolumuza yıldızlar gibi dizilen
ol ashab-ı güzine, onların izinden
giden tabiin ve tebe-i tabiine,
eimme-i müçtehidin ve imam-ı
ekmelîne, ehl-i beyte ve cehar-ı yar-ı
güzine, silsilelerle örülen İslam
hadimlerine selam ola.

Ferzan'ın yüreğindeki kapılar
açıldı bu selam ile. Devam etti
Hezarnaz:

- On bir gündür medresenin
kapısında beklediniz. Suskunca
beklediniz. İçinizde yangınla

beklediniz. Gözünüzde yaş ile
beklediniz. Bu bekleyiş ilk dersinizdi.
İlk imtihanınız dı. İlk
yargılanmanızdı. İlk eşikti. İlk
köprüydü. Hepiniz içten içe piştiniz
o bekleyişte. İmdi ders vaktidir.
Taliminiz hayr ola. Hayra vara.

Böyle dedi ve sınıftan çıktı
Hezarnaz. Bülbüller sabah ezanına
eşlik etmek üzere medrese burçlarına
geçtiler. Ferzan da geçti elbette. Bu
Darulgül'deki ilk ezan temennası
olacaktı. Saba makamında yanık bir
ezan duyuldu. Ve bülbüller zikre
başladı ezan ile. Yeryüzünün
gördüğü en tatlı iki ses birbiriyle
buluşmuştu. Ferzan'ın yüreğindeki
kapılardan içeri güller akın etti.
Gönlünü sonuna kadar açtı Ferzan.
Ezan ve temenna bitince bir al bülbül
sokuldu yanına. Hezarnaz, Ferzan'ı
çağırıyordu. Utandı Ferzan. İçi eridi.
Bir korku sardı benliğini. Sessizce
takip etti al bülbülü. Az sonra
Hezarnaz'ın gül dallarıyla süslü

odasına vardılar.

- Gel bakalım Ferzan, dedi, Hezarnaz. Sesinde şefkat vardı. Seni anne babanla vedalaştığın andan beri takip ediyoruz. Bekleşirken içinde biriken isyanı biliyoruz. Çok toy idin yavrum. Çok ham idin. Fakat çok temiz bir kalbin vardı. İçindeki - ni berrak bir deniz gibi gösterecek kadar sahici, apaçık yaşayacak kadar mert ve içten idin. Zayi olmaman için çok dua ettik.

Ferzan'ın gözleri doldu.

- Yüreğindeki yangın Nemrud'un ateşi gibiydi yavrum. Alevleri arşa varıyordu. Dumanı gözleri yakıyordu. Ne ki o ateşin içinde de serin ve selametli bir gül bahçesi vardı. Senin içindeki gül bahçesini görmek istedik. Hep birlikte dua ettik sana. Bizim duamızdan ne ola... Lakin sana bu kalbi veren yüce Allah'ın lütfu işte. Açıldı kapıların. Cenab-ı Allah Celle Şanühü sana "Fettah" ismiyle tecelli etsin yavrum,

dedi. Ferzan sıkışan kalbi, yaşlı gözleri ve ürkek tavrıyla çıktı odadan. Ne olmuştu? Nasıl olmuştu da içindeki sıkıntılar birdenbire yangınlı bir huzura, titreten bir sevgiye dönmüştü! Hani içindeki isyan neredeydi? Hani o medreseyi dönüştürmek isteyen tavrı neredeydi? Neredeydi gözlerinde çakan şimşekler?

Şaşkındı Ferzan. On bir günlük bekleyişte biriken hisler bir anlık dersin kıvılcımında tutuşuvermişti. Ya neler olmuştu Ferzan'a?

Sakin adımlarla dershanesine geldi. Ders, Gülce'ydi. Hocaları Şeydahan, güllerin kendi lisanında nelerden bahsettiğini anlatıyordu. Bülbüller henüz bu dilin sadece bir kısmını çözebilmişlerdi. Daha gül dilinin pek çoğunu anlamıyorlardı. Bin yıllardır devam eden bunca araştırma ve mesaiye rağmen güllerin dilinde bülbülün nasıl ifade edildiği, güllerin rüzgârla nasıl

konuştuğu, bülbül güle kavuştuğunda gülde hangi hislerin oluştuğunu bilmiyorlardı. Bildikleri en net şey güllerin de tıpkı bülbüller gibi Allah'ın zikriyle meşgul olduklarıydı.

Ferzan büyük bir susuzlukla dinledi Şeydahan'ı. Ve sonra sordu:

- Hocam mademki güllerin dilini bu kadar az biliyoruz. Neden biz güle meftunuz? Neden bir bülbül, güle rağbet etmeli? Gülü bilmeli? Gül ile hemdem olmalı? Papatyalarla görsek ya işimizi. Papatyalar açılıveriyor. Hepimiz biliyoruz onların dilini.

Ferzan'ın sorusu soğuk bir rüzgâr gibi esti sınıfta. Neler de düşünüyordu bu Ferzan. Bütün bülbüller Şeydahan'ın sinirlenmesini beklediler. Ferzan da şaşkıncı sorduğu sorudan ötürü. Sorgular gibi, isyan eder gibi sormuştu ama hayır, içinde yargılayan bir his yoktu. Sormuştu işte. Soruvermişti.

Şeydahan hiç sinirlenmedi. Gayet sakin:

- Evvela teşekkür ederim ki böyle bir sual ettiniz. Ve yine teşekkür ederim ki içinizde taşıdığınız her hali cömertçe ortaya döktünüz. Bu benim için şereftir. Bütün talebelerimin benimle böylece samimiyet meydanında söyleşmesini murad ederim. Sualinize gelince Ferzan... Türkler Anadolu'ya neden girmişse, İslam orduları neden İstanbul'un fethine soyunmuşsa biz güle ondan meftunuz. Selahaddin-i Eyyubi, Kudüs'ü nasıl gaye edinmişse biz gülü öyle gaye edinmişiz. Güle rağbetimiz gül kokana muhabbetimizdendir. Gülü severiz ki Allah'ın habibine sevgimizi ve selamımızı ve salatamızı bu yolla arz edelim.

- İyi de, dedi Ferzan, sevgimizi arz etmek için neden güle ihtiyaç duyuyoruz? Doğrudan arz etmek olmaz mı? İlla ki gülü sevmek

zorunda mıyız?

Gülümsedi Şeydahan:

- Güneş dünyaya gelirken bin elekten geçiyor yine de doğrudan bakamıyoruz ona. Hazret-i Allah, kullarına doğrudan seslense ya! Ama seslenmiyor. Peygamber gönderiyor. Kitap gönderiyor. Vasıtalar bizi asla götüren hünerlerdir talebelerim. Ta ki vasıtayı "asıl" sanmayasınız. Gül bizim va- sıtamızdır. Vuslat için vasıtaya ihtiyaç duyarız. Vuslatımız da sevdamız da Hazret-i Allah ve habibi Muhammed Mustafa aleyhisselamdır. Gülü onlara varmak için kullanırız. Gülü sadece bir çiçek olarak görmek de var elbette. Ya böyle görmenin zararı ne ola? Biri bakar gülde diken görür. Biri oturur gülden hayat dokur.

Ferzan sustu. Gönlünde güller açıldı. Gül güzeldi. Neden güzele vesile olmasındı.

Ferzan'ın ve diğer bülbüllerin Darulgül'deki tahsili Ramazan ayına

kadar devam etti. Gülü anlamak üzerine yoğun ve leziz bir altı ay geçirdiler bu medresede. Ve kulların ilk sahura kalktıkları bir demde gülhavuzun etrafına toplandılar.

Hezarnaz, onlara gönülden dua etti. Her birine bir gül dalı armağan etti. Sonra sahur salası okundu. Salaya temenna ettiler. Ardından sabah ezanı geldi. Darulgül'deki son ezan temennasını Hezarnaz'ın takdimiyle yaptılar ve yola çıktılar.

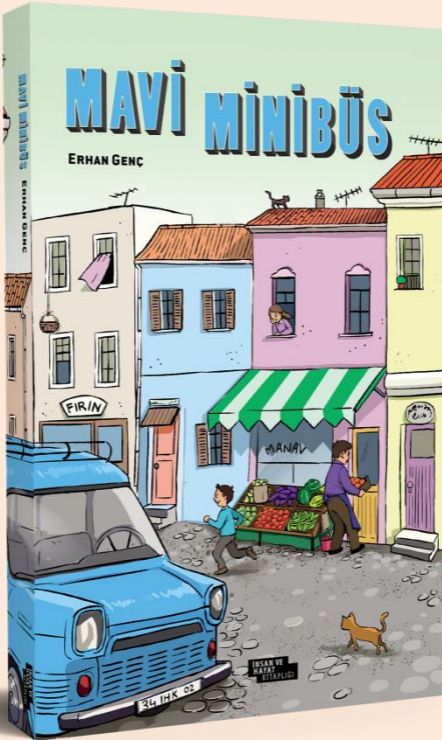
Tîn Dağı'nın ardından,
Darulgül'den cihana yayıldılar.

Onlar mezun olduğunda talime Ramazan-ı Şerifte başlayan kabile toplanmaya başlamıştı bile. İçlerinde bir Ferzan. Ve yine bir Ferzan'ın yüreğinde alevlenen isyan...

Yeni Ferzan'a baktı Şeydahan. Ve mırıldandı usulca:

- Gölün karşısında ne yapsın isyan?

Mavi Minibüs'ten

İFTAR SOFRASI

Masanın başında içimin geçtiğini babamın sesini duyunca anladım:

“Top patlayacak, haydi sofraya!”

Son hatırladığım, ilk cüzün son sayfalarında olduğumdu. Her sene olduğu gibi iftarı hatim okuyarak bekliyordum. Kızım yanımdaydı.

Biraz halsiz görünüyordu. “Kendini nasıl hissediyorsun?” dedim.

Gözlerini yavaşça kaldırdı, gülümsedi. “İyiyim baba.” dedi. “Öğlenin aksine, şimdi açlığımı hiç hissetmiyorum. Orucumu açmak için çok heyecanlıyım.” Başını okşadım.

“Haydi, sen geç sofraya, ben cüzümü bitirip geliyorum.” dedim. Baştan ayağa bir masumiyet yumağı halinde, bahçeye doğru yollandı.

İlk teravih ve ilk sahurun ardından ailecek ilk orucun heyecanını yaşıyorduk. Ramazan sadece bir ay olarak değil her birimize özel olarak dikilmiş bir elbise olarak gelmişti sanki. Hepimiz Recep ayının girişiyle arzuyla beklemiş, ardından o özel elbiselerimizi sırtımıza geçirmiş, Ramazan ayının atmosferine bürünmüştük. Ramazan öyledir, kendine en uzak semtlerde bile hissedilir gelişi. Kâh bir kesekâğıdına sarılı çilek olur, kâh bir kutuya doldurulmuş halka tatlısı.

Bu sene, önceki senelere nazaran biraz daha fazla sevinçle gelmişti Ramazan. Zira daha önce muhtar Recai Bey’e verdiğim sözü yerine getirmiştım dün gece. Bir kova dolusu Osmanlı şerbeti, teravihe

gelen çocukları nasıl da doyasıya sevindirmişti. “Teravihte ferahlamak için şerbet ikramı yapılıyor.” sözü kulaktan kulağa dağılmış olabilirdi. Bu akşam fazladan birkaç sürahi daha ayarlamalıydım.

Cüzümü tamamladım, ellerimi birleştirip semaya doğru açtım. Okuduklarımı usulünce hediye ettim. Dedemin, dua ederken kır sakallarının ince ince titreyişi, gözümün önüne geldi. İlk orucumu da onunla birlikte tuttuğumu hatırladım ellerimi yüzüme sürerken. Daha ilkokula bile gitmiyordum. Babam yurtdışına çalışmaya gitmişti. Biz, annem ve kardeşimle birlikte dedemlerde kalıyorduk.

Bir elimiz anneannemizde, bir elimiz dedemizdeydi. Kahvaltıyı güzel yaparsak, parka gitmeye hak kazanıyorduk, namaz kılırsak bir bardak şerbet içmeye. Bir akşam, çay içerken “Yarın mübarek Ramazan ayı başlıyor.” dedi dedem. “Kimler oruç

tutmak istiyor?” Ben hariç herkes parmak kaldırmıştı. Kardeşim bile... Sonra tabii ki ben de kaldırdım parmağımı. Kardeşimden geri kalacak değildim herhalde.

İlk sahur hiç unutmayacağım bir şekilde eğlenceli geçmişti. Nasıl öyle olmasın? Diğer zamanlarda gece buzdolabını kurcaladığımda kızan büyüklerim, şimdi dolabın kapağını kendi elleriyle ardına kadar açıyorlar, ye yiyebildiğin kadar diyorlardı. Tek şart, imsak vaktine kadar yiyebilmemizdi. O zamanlar imsak vaktinin ne olduğunu pek anlayamıyor, “imsak” tabirini, küçücük kafamın içinde “bir yerin açılışındaki kurdele kesilişine” benzetiyordum.

Bunu dedeme anlattığımda kocaman bir kahkaha patlatmıştı. Sonra uzun uzun anlattı imsakin ne olduğunu. Hatta imsak ile birlikte, yirmi dakikalık “temkin” payını bile izah etti. Temkin vaktini anlatırken

verdiği örneği hiç unutmuyorum:
“Temkin, orucumuzu riske atmamak için aldığımız bir tedbirdir. Bir yere gidecekken, otobüse son dakikada mı binmek mi, yoksa işini garantiye alıp, yirmi dakika önce otoparkta hazır olmak mı daha güzeldir?”

İlk orucuma, uyanır uyanmaz içtiğim büyük bir su bardağı su ile başlamıştım. Sahurdan sonra tesbihini çeken dedemin yanında uyuyakalmışım, o beni yatağıma taşıyivermiş. Sabah herkes kalkmış olsa da ilk orucum diye, bana kimse dokunmamış. Uyanır uyanmaz susadığımı hissetmiştim. Ağzım kupkuruydu. Yüzümü bile yıkamadan doğruca mutfağa gidip en büyüğünden bir su bardağını doldurmuş, süratle kafama dikmiştim.

Meğer dedem beni mutfağın camından izliyormuş. Suyu bitirip, bardağı masanın üstüne bırakınca camı tıklattı. Baktım balkonda

oturuyor. Bir elinde Kur'ân-ı Kerîm, diğeri eliyle bana "gel gel" yapıyor. Hemen koştum yanına. "Sahurdan sonra yanımda uyuyakaldın." dedi. "Ben de seni kucağıma alıp, yatağına yatırdım." O anda ellerimi ağzıma götürdüğümü ve "hini" diye içimi çektiğimi hatırlıyorum. Oruçlu olduğum aklıma yeni gelmişti. Orucumun bozulduğunu düşünüp üzülüyordum ki dedem bana sarıldı. Yanağıma bir öpücük kondurdu. Oruçluyken unutarak yeme içmenin orucu bozmadığını o gün öğrendim. Hatta dedem, bilmeyerek, yeme ve içmenin Allah'ın, zayıf olan oruçlu kullarına bir ikramı olduğunu bile söylemişti bana. Çok sevinmiştim. "Demek ki Allah beni seviyor ki bana su ikram etti." diyordum kendi kendime.

Kur'ân-ı Kerîm'i kitaplıktaki yerine koydum. Babamın sesi bu sefer arka bahçeden geliyordu. Torununa, "Git babana de ki,

müezzinin eli kulağındaymış.”
diyordu. Kızım ise dedesinin
cümlesini bana söylemek yerine,
“Müezzin ne demek? Eli kulağında
ne anlama geliyor?

Yani böyle mi?” diyerek sorguya
çekiyordu babamı. Eli kulağında ne
anlama geliyor derken gerçekten
elini kulağına götürüyordu.
Gülümseyerek oturdum sandalyeye.
Mahallemizin sessizliğe büründüğü
gibi iftar soframız da sessizlik
hâkimdi. İçime dönmek istedim o
anda. Gözlerimi kapattım ve
boynumu büktüm. Az sonra şimdiki
zamanda babamın masasında değil,
geçmiş zamanda dedemin iftar
sofrasındaydım.

Menüde tereyağlı mercimek
çorbası, pideli köfte ve pilav vardı.
Mutfağın bahçeye bakan kısmında,
sofa dedikleri balkondaydık yine.
Tek eksik babamdı. Teyzem,
anneannem ve annem çırpınıyorlardı
sofrayı yetiştirmek için. Dünden

sardıkları bir tencere yaprak sarması, sofranın tam ortasında koca bir tepe halinde zeytinyağlı kontenjanını dolduruyordu. Ezan okunuyordu, top patlıyordu. Hep birlikte oruçlarımızı açıyorduk. Yüzümüzde imtihanı kazanmış bir çocuğun kocaman gülümsemesi. Tıpkı uçakların havaalanına iniş-kalkışları gibi tabakların biri iniyor, biri kalkıyordu. Yemekleri taksim eden annem, uçaklara iniş izni veren kule görevini üstlenmişti sanki. Yemeğin sonuna doğru, yaprak sarması tabağında iki tane sarma kalmıştı. Çatalını birine batıran kardeşim diğerini gösterip anneme “Hadi anne, kap, kap!” diyor ve bizi güldürüyordu.

Gözlerimi açtığımda hala gülüyordum. Dudakları kıpırdayan babam “Niye gülüyorsun?” der gibi bana bakıyor, annem yine çorbaları kâselere taksim ediyor, eşim de küçük kızımızı kendi sandalyesine oturtmaya çalışıyordu. Masanın

üstünde hurma koyacak yer bile kalmamıştı. Kardeşim hurmayı, elle dağıtmak zorunda kaldı. Herkes aldığı hurmayı tabağının kenarına koyarken, kızım hurmayı alır almaz ağzına attı. Bir güzel yedi, çekirdeğini kaşığının yanına bıraktı. Sonra birden oruçlu olduğu aklına gelmiş olmalı ki, elini ağzına götürdü:

“Hiiii!” O, endişe ile etrafına bakınırken biz hepimiz kıkırdıyorduk. Yıllar sonra herkesi güldürme sırası kızımdaydı galiba. “Bu sahneyi bir yerlerden hatırlıyorum.” dedim içimden. Dedesi sarıldı kızıma, yanağına bir öpücük kondurdu. Başladı anlatmaya: “Oruçluyken unutarak bir şeyler yemek ve içmek orucu...”

Ezan okundu, top patladı. İftarımızı yaptık. Duamızı ettik. Birinci bardaktan sonra kalktım. Teravih için birkaç sürahi daha fazla şerbet yapacaktım.

HADİ ANLATSANA

Her gece bu saatlerde buluşuruz kızımla. Annesini öptüğü gibi yatağına koşar. Ben de yanı başında, sandalyedeki yerimi alırım. Başlarım anlatmaya. Kâh Yunus Peygamber ile birlikte balığın karnına gireriz, kâh yardıma muhtaç bir teyzeyi karşıdan karşıya geçiririz.

Tufandan kurtulmak için Hazreti Nuh Peygamberin gemisine atladığımız da olur, bir yetimin başını okşadığımız da. Bazen Veysel Karani Hazretleri'ne verilen mübarek hırkayı gözler, bazen bir

kedi yavrusuna yardım eder, bazen de Efendimiz'in torunlarıyla abdest alışını izleriz. Ara sırada gün içerisinde yaptığımız hatalar ile hikâyelerde yüzleşiriz. Kızım bunları dinlerken şaşırır, heyecanlanır, kendini o anları yaşıyormuş gibi hissederek.

O yüzden çok sever yatmadan önce anlattığım hikâyeleri. Günün hikâyesini dinlemeden uyumaz. Hikâye bitince, yarın kimin hikâyesini anlatacağımı sorar. Ben de ufak bir ipucu veririm ki yarını beklesin. İpucunu alır almaz da duasını okur ve gözlerini yumar. Üzerini örterim. Kendini uykunun yumuşacık kucağına bırakır.

Kızımı uyutuyorum. Minicik yastığına kafasını koyuyor her akşam olduğu gibi. Dört yaşında. Adı Reyhan. Saçları atkuyruğu. Pijaması mor çiçekli. Lila nevresim takımıyla harika bir uyum içinde. Manzarayı bozan tek şey, yatağın yanındaki

sandalyede oturan ben. Simsiyah eşofmanımla kara kediden farksızım. Gözlerimin içine bakıyor. “Yeni bir mahalleye taşınan kızın hikâyesini anlatacaktın baba.” diyor. “Hadi anlatsana.” Başlıyorum anlatmaya.

“Bir varmış, bir yokmuş. Grirenk Mahallesi’ne taşınan güzel mi güzel, tatlı mı tatlı, şirin mi şirin bir kız varmış. Adı Reyhan’mış. Buraya Gökkuşağı Mahallesi’ndeki iki katlı bahçeli evlerinden taşınmışlar. Babasının iş değiştirmesi sebebiyle.

Mecbur kalmışlar yani.

Taşınmışlar taşınmasına ama minik Reyhan sürekli eski evlerini özleyiyor, yeni mahallelerine bir türlü ısınamıyor, bu sebeple yüzü gülmüyor, gün geçtikçe yüzü daha da asılıyormuş.

Bunu gören anne babası bir çare düşünmüşler. Sonunda kızlarıyla bu konuyu konuşmaya karar vermişler. Reyhan’ın babası her gece yatmadan önce ona masal anlatırmış. Yine bir

gece masal anlatacak gibi yatağının yanındaki sandalyeye oturmuş. Reyhan eski Reyhan değilmiş sanki. Eskiden olduğu gibi 'Hadi masal anlat baba.' demiyormuş. Babası, 'Kaç gündür canın sıkkın gibi görünüyorsun, neyin var canım kızım?' diye sormuş. Reyhan'ın gözleri zaten doluymuş.

Hemen ağlamaya başlamış. Hıçkırıklarının arasında 'Ben eski evimizi, bahçemizi, mahallemizi özlüyorum, burayı hiç sevmedim.' dediği güçlkle anlaşılıyormuş. Gerçekten de o sokakta hiç yeşillik yokmuş. Tek ağaç, köşe başında betonların arasında sıkışıp kalmış incir ağacıymış.

Babası küçük Reyhan'ın saçlarını okşamış. Kimsenin balkonundan sokağa taşan bir çiçek bile görmediğini hatırlamış. 'Seni anlıyorum kızım.' demiş. 'Biliyorsun ki işim sebebiyle buraya taşınmak zorunda kaldık. Bu konuyu problem

haline getirmektense bu duruma nasıl bir çözüm bulacağımızı düşünelim, ne dersin?’ diye sormuş. Reyhan’ın ağlaması birden kesilmiş.

‘Nasıl yani?’ demiş merakla. Babası ‘Yarın akşam uyku saatine kadar ikimiz de düşünelim ve bu problemi nasıl çözebiliriz fikir üretelim, yine konuşuruz.’ demiş. Reyhan arkasını dönmüş, babası üstünü örtmüş. Uykuya dalana kadar yeni mahalleleri için nasıl bir çözüm üreteceğini düşünmüş.

Ertesi gün aynı saatte yine Reyhan’ın yatağında buluşmuş baba ile kız. Reyhan ‘Babacığım!’ demiş.

‘Sen bana onlarca çiçek tohumu alsan, ben de onları mahallemizdeki yeni komşularımıza dağıtsam herkes ekse, balkonunu renklendirse olur mu?’ Babası, ‘Harika bir fikir bu kızım.’ demiş. ‘Yarın tohumların elinde olacak.’ Reyhan heyecandan zor uyumuş.

“Öğleye doğru babasının

getirdiği tohumları mahalleliye dağıtmak üzere kapının önüne ufak bir tezgâh açmış. Akşama kadar beklemiş. Kimse de sen ne yapıyorsun burada, dememiş Reyhan'a. Olsa olsa oyun oynuyordur yavrucak demişler yoldan geçenler.

Gece yatağında üzgün Reyhan'ı teselli etmek yine babasına düşmüş. Neden böyle olduğunu birlikte düşünmüşler. 'Belki tohumu ekecek toprakları yoktur.' demiş Reyhan.

Babası, ertesi gün tohumların yanına biraz da toprak getirmiş. Reyhan akşama kadar tohum ve toprağın başında bekleyedursun, kimse dönüp bakmamış bile kızcağıza. Yine üzgün, yine kırıgın dönmüş eve.

Babası yine devreye girmiş. Belki demiş saksıları da yoktur komşularımızın. Ertesi gün tezgâh genişlemiş. Bir yanda tohumlar, bir yanda toprak, diğer yanda saksılar.

İnsanlar işe yetişmek, eve yorgun dönmek derdinden etrafına bile bakmıyorlarmış. Tezgâh ile ilgilenen yine yok. Reyhan belki de bu mahallede çiçeğin ne olduğunu, çiçeğin tohumdan yetiştiğini, toprağa ekildiğini bile unutmuştur insanlar diye düşünmüş.

Akşama doğru tam umudunu kaybedecekken bir teyze çıkagelmiş tezgâhın başına. ‘Bunlar ne yavrucuğum?’ demiş. Reyhan uzun uzun anlatmış. Nihayetinde teyzeye bir saksı, biraz toprak ve birkaç tohum verebilmiş.

Bir dahaki gün tezgâhı açmamış bile. Artık masal da dinlemek istemiyormuş uyumadan önce.

“Aradan bir hafta, on gün geçmiş. Sokağın başındaki betonlar arasına gömülmüş incire, sapsarı bir çiçek komşu olmuş. Teyzenin balkonundan betonlar ve asfalt içindeki sokağı selamlıyormuş bu sarı çiçek. Ertesi gün ona pembe bir

çiçek eşlik etmiş. Daha sonra da mor bir çiçek. O sabah işe gitmek için sokağa çıkan Nermin Hanım fark etmiş evvela çiçekleri. Sonra aşağıdaki fırının hamurcusu Orhan.

Nermin Hanım hızlı adımlarının arasında çiçekleri nasıl gördüyse, öylece mihlanıp kalmış ayakta. Bakmış balkonu güzelleştiren çiçeklere. Gülümsemiş. İçine sevinç dolmuş.

Uzun zaman sonra ilk defa sevinerek gitmiş işine. Hamurcu Orhan, çiçekleri görür görmez memleketini özlediğini fark etmiş. Köyünü, temiz havayı, bayırları, böcekleri. Çobanlık günlerini hasretle hatırlamış. Bu hatırlayışlar içine bir enerji doldurmuş Orhan'ın. O gün hamuru daha bir istekli karmış.

“Grirenk Mahallesi'nde sokağa çıkan herkesin gözüne önce teyzenin balkonundaki çiçekler çarpmış. Sonra birbirlerinin hallerini hatırlarını sormalar başlamış.

Komşunun derdiyle dertlenmeler, hasta ziyaretleri, misafirliğe gitmeler çoğalmış birden. Herkese bir haller olmuş anlayacağın. Sonra teyzenin kapısını çalmışlar.

Bu çiçekleri nereden aldın diye sormak için. Teyze, Reyhanların evini tarif etmiş. Sonra Reyhanların kapısında uzun kuyruklar oluşmuş. Gelen herkes biraz tohum, biraz toprak ve bir de saksı alıp gidiyormuş. Reyhan, sevincinden havalara uçmuş tabi. Elindeki bütün malzemeler kısa sürede bitivermiş.

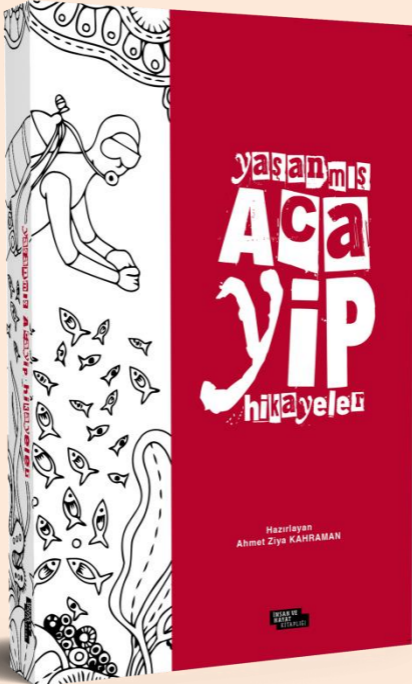
“On beş gün sonra Grirenk Mahallesi’ndeki balkonlara adeta gökkuşağı doğmuş ve bir ay hiç gitmemiş. Mahalleye bakan gözler beton ve asfaltdan çok, rengârenk çiçekleri görmeye başlamışlar. Minik Reyhan’ın düşüncesi mahalleyi renklendirmekle kalmamış, o mahallede oturanları da sevindirmiş.

Artık insanlar her çiçek mevsimi, balkonlara gelecek gökkuşağını

bekliyorlarmış. Masal da burada bitmiş.”

Masal böylece bitiyor ve kızım yarın hangi hikâyeyi anlatacağımı soruyor. “Yarın, Musa Peygamber ve asasının kıssasını anlatacağım.” diyorum. Heyecanla duasını okuyor ve gözlerini yumuyor. Üzerini örtüyorum.

Yaşanmış Acayip Hikayeler'den

DERVİŞİN İLACI

Delhi mihracesi Ali Ekber, garip bir hastalığa tutulmuŐtu. Birkaç zamandan beri iŐtihası (yeme içme arzusu) tamamıyla kesilmiş, geceleri gözüne uyku girmez olmuştu. Günden güne vücuttan düşüyordu. Mihrace artık her Şeye kızıyor, ufak bir Şeyden de derhal canı sıkılıyordu. Mahiyeti halkı yanına girmekten korkuyordu. Çünkü mihrace pek titizlendiği zamanlar gözüne ilk iliŐen kimseyi yakalatıp ona dayak attırıyordu.

Nihayet bir gün bu dertten pek canı yanan mihrace, Delhi sokaklarına münadiler (tellallar)

çıkartarak kendini bu anlaşılmaz hastalıktan kurtaracak kimsenin bütün dilediklerini yapmaya yemin ettiğini ilan ettirdi. Mihracenin derdine çare bulacak kimse fakir ise hazineler dolusu altına malik (sahip) olacak, mahkum ise affedilecek, makam isteyen bir adam ise, payesi (rütbesi) vezirlerle müsavi (eşit) olacaktı! Bütün bunlara mukabil (karşılık) ondan yalnız bir şey isteyecekti: Mihraceyi iyi etmek!

O gün akşama doğru mihrace Ali Ekber, tahtında oturmuş, dalgın dalgın düşünüyordu. Bu esnada kapı açılarak içeri uzun boylu bir ihtiyar geldi. Bu adam kıyafet itibariyle bir dervişe benziyordu. Mihracenin önünde eğilerek:

“Ey Ali Ekber, istediğin ilacı getirdim!” dedi. Bu sözleri işiten mihrace derhal yerinden fırladı. Fakat beriki hiç telaş etmeden, yanında asılı duran torbadan bir şeyi çıkarıp göstererek; “Derdinin devası,

şu şişe içinde gördüğün ilaçtır!” dedi.

Mihrace elini şişeye doğru uzatarak:

“Ver! diye bağırdı, hemen şu dakikada kalbinin her ne muradı varsa derhal vereceğim!”

Bu esnada derviş bir adım geri çekilmişti:

“Evvvela, bana itaat edeceğini vaat et, sonra bu ilaç bir sırdır. Onun nasıl istimal edileceğini (kullanılacağını) yalnız ben bilirim.” Ali Ekber’in sabrı tükenerek:

“Öyle ise, söyle!”

“Söylemem!”

“Zorla söyletirim!”

“Söyletemezsin!”

“Öyle ise maksadın nedir be adam, ne istiyorsun?”

“Söyledim ya... Bana itaat etmeni!”

Mihrace, dervişin sözünü dinlemekten başka çare olmadığını görünce:

“Peki, itaat edeceğimi vaat

ediyorum!”

“Öyle ise, benim arkamdan gel. Askerlerin seni sekiz gün sonra gelip yanımdan alsınlar!”

Mihrace bundan bir şey anlamamıştı. Dervişin yüzüne hayretle baktı. Derviş tebessüm etti:

“Demek daha ilk adımda vaadini tutmuyorsun, öyle mi? Öyle ise ben gidiyorum!”

Mihrace: “Dur gitme!” diye bağırdı. Söyle, her ne istersen yapacağım. Nereye gideceğiz?

“Önümüze neresi gelirse!”

“Gideceğimiz yer uzak mı?”

“Belki...”

“Öyle ise emredeyim taht-ı revanımı hazırlasınlar; yaya yürürsem çabuk yorulurum.”

Derviş buna da itiraz etti:

“Olmaz, yürüyeceksin. Çünkü ben öyle istiyorum!”

Mihrace tamamıyla şaşırılmıştı. Derviş merakla sordu: “Bari sonra uyku uyuyabilecek miyim?”

“Uyuyacaksın!”

“Yemek yiyebilecek miyim?”

“Yiyeceksin!”

“Öyleyse yürü gidelim.”

Derviş önde, mihrace arkada yola koyuldular; şehrin tenha sokaklarından geçerek sur haricine (dışına) çıktılar. Bir müddet daha gittikten sonra sık bir ormana girdiler. Ormanda yol olmadığı için yürümek çok zahmetli oluyordu. Sık dallar arasında yol açmak pek müşküldü (zordu). Mihracenin her adım başında yüzü yırtılıyor, nazik parmakları çalılara takılıp bereleniyordu.

Derviş oralı olmuyor, arkasına bakmadan yoluna devam ediyordu. Zavallı Ali Ekber, ihtiyara yetişebilmek için bütün gayretini sarf etmekteydi. Daima taht-ı revanının ipekli ve yumuşak yastıkları üzerinde tüyü kıpırdamadan gezmeye alışmış olan mihrace, ayakta duramayacak kadar

yorulmuştı. Kan ter içinde, nefes nefese, inleye sıkıla yürüyor, geri kalmamak için mütemadiyen (hiç durmadan) koşuyordu. Esasen derviş arkasına dönüp bakmadığından ona bir şey sormak mümkün olmuyordu.

Nihayet bir dere kenarında, küçük bir kulübenin önüne geldiler. Derviş yarı açık duran kapıyı itip içeri girdi:

“İşte yerimize geldik!” dedi.

Mihrace derin bir nefes aldı. Gözleriyle etrafta oturup dinlenecek bir yer aradı. Fakat derhal yüzünü istikrahla (iğrenerek) buruşturdu! Oda gayet sefil (fakir) bir manzaraya arz ediyordu. Odanın ortasında bambu ağacından yapılmış iki kaba iskemle duruyordu. Bir köşede bir kuru ot yığını vardı. Mihrace oturmak için kendine layık bir yer bulamıyordu.

Daha fazla ayakta duracak dermanı kalmamıştı. İskemlelerden

birinin üzerine kendini güç attı.

Derviş dedi ki:

“Şu kuru otları görüyor musun?
İşte bu gece bunların üstünde
yatacağız.”

Mihrace bu sözleri işitince bütün yorgunluğuna rağmen kahkahalarla gülmekten kendini alamadı. Bu ihtiyar mutlaka bunamıştı! İnsan kuru ot üstünde uyuyabilir miydi? Derviş mihracenin bu kahkahasına ehemmiyet (önem) vermedi.

Heybesindeki şişeyi çıkardı. Ağzını açıp mihraceye uzattı:

“İç bunu!”

Mihrace, suyu içerken ihtiyar derviş bazı dualar okuyordu. Mihrace şişedeki suyu içip bitirdikten sonra, Derviş:

“Nasıl buldun?”

Ali Ekber:

“Çok nefis! Hayatımda bu kadar tatlı bir şey içmemiştim.”

Bunun üzerine Derviş:

“Şimdi de yemek yiyelim!” dedi.

Kulübenin bir köşesine gidip bir parça çavdar ekmeği ile bir tas süt getirdi. Mihrace yorgunluğuna rağmen gayet neşeliydi. İhtiyara sevinçli bir sesle dedi ki:

“Galiba ilacın şimdiden tesirini (etkisini) göstermeye başladı. Aylardan beridir, ilk defa olarak sofraya iştahla ile oturuyorum.

Ekmeği birkaç lokma yedikten sonra: “Ne güzel!..” dedi. “Kuzum bu ekmeği nasıl yapıyorsun? Bu nefis sütü hangi koyundan sağdın?”

İhtiyar gözlerini kurnaz kurnaz kırpıştırarak:

“Benim işlerime senin aklın ermez! Biraz sabırlı ol!” dedi.

Mihracenin duracak hali kalmamıştı:

“İhtiyar!” dedi. “Senin sözlerine inanmaya başladım. Hayatımda böyle bir yatakta yatacağım aklıma gelmezdi; fakat sıhhatim için ona da katlanacağım. Ben yatıyorum.”

Mihrace bu sözleri söyleyerek

otların üzerine uzandı; beş dakika sonra horul horul uyumaya başladı.

Şafak vakti dervişin dürtmesiyle uyandı, ihtiyar:

“Kalk bakalım, vakit geldi.”
diyordu.

Mihrace uyku sersemliği içinde gözlerini ovuşturdu. Sonra kendini toplayarak: “Demek uyumuşum!” diye bağırdı. Öteki cevap verdi:

“Evet, uyudun hem de rahat rahat. Hiç uyanmadan uyudun. Yatağım, zannettiğin kadar fena değilmiş. Sarayındaki sırmalı, kuş tüyü yataklarında, ipekli yorganlar içinde böyle rahat edemiyordun, değil mi? Ne ise... Boş yere çene çalmayalım; odun toplamaya gidiyoruz.”

“Odun toplamaya mı?”

“Ne o, işine gelmedi mi?”

“Elbette gelmez ya. Odunu esirler toplar! Benim gibi koca bir mihracenin ormanda odun topladığını ne zaman gördün?”

İhtiyar mihraceye dikkatle baktı:
“Zavallı adam! Ne kadar
aldanıyorsun bilsen... İşte çalışmayı
böyle hor gördüğün için bu hale
geldin ya. Şimdi ben onu bunu
bilmem, benim her istediğim şeyi
yapacağına söz verdin. Sözünde
duruyor musun? Yoksa vaz mı
geçiyorsun?”

Mihrace ihtiyarın bu sert sözleri
karşısında şaşırıp kalmıştı.

“Vazgeçmiyorum..” diye
kekeledi.

“Öyle ise kalk! Beraber ormana
gidelim.”

Hint sultanı, ihtiyarın bu
muvaffakiyeti karşısında başını eğdi,
arkasından yürümeye başladı.

Güzel bir yaz sabahıydı. Zümrüt
gibi otlar üzerinde pırlanta taneleri
gibi çiğler parıldıyor, çalılıklarda
kuşlar neşeli neşeli cıvıldaşıyordu.
Ali Ekber hayatında kendini bu
kadar mesut hissettiğini
hatırlamıyordu. Bu saadet böylece

bir hafta devam etti.

İptida (önce) çalışmak mihraceye güç göründü. Beceremiyor, eli işe yakışmıyordu. Bereket versin ki ihtiyarın şişesi imdada yetişiyor, o kirli sudan birkaç yudum içince kollarına kuvvet geliyordu. Artık yemekleri iştahla ile yiyor, kuru ottan yatağında kuş tüyü içinde yatar gibi yatıyordu. Sekizinci günün akşamı Derviş ona dedi ki:

“Nasıl? Sözümde durdum mu? İştahın yerine gelmedi mi? Rahat uyku uyumuyor musun?”

Mihrace, Derviş’in ellerini öperek:

“Her ne dedinse doğru çıktı! Canıma can kattın. Delhi’ye gidince seni sarayımın hekimbaşısı yapacağım. Bundan sonra, servet, şeref, ikbal... Her şey senin için!”

Bu sözler üzerine ihtiyar Derviş hazin hazin başını salladı:

“Hayır! dedi. Bu yaştan sonra bana ne servetin, ne de ikbalin

lüzumu var. Hepsi senin olsun.
Zaten ben ne hekimim, ne de başka
birşey. Sana bir iksir gibi şifa veren
ilaç da adi (sıradan) sudan başka bir
şey değildi!

Ali Ekber'in hayretinden ağzı açık
kaldı: "Su mu dedin?"

"Su, ya. Sen nefsini rahata,
tembelliğe o kadar alıştırmışsın ki
istirahatin sence manası kalmamıştı.
Yemek yiyemiyor - dun, gözüne
uyku girmiyordu. Ben sana sadece
çalışmayı öğrettim. İştahın derhal
yerine geldi? Uykun intizama
(düzene) girdi! Bu dersten ibret al.
Dünyada işsiz kimse yaşayamaz, bu
dünyaya herkes çalışmak için
gelmiştir! Şimdi sarayına dön;
zayıflara karşı rahim (merhametli) ol.
Fakirleri, düşkünleri hor görme.
Onlara daima yardım et. Şunu bil ki:
İster hamal olsun, ister senin gibi
hükümdar olsun, insanlar için
dünyada en büyük nimet,
çalışmaktır! İnsanı insan eden iştir!"

GEMİCİ KANUNU

Mevc-i Derya' vapuru bir gece sabaha karşı, Karadeniz'de serseri bir torpille çarparak yirmi dakika içinde gark oldu (battı).

Kazayı müteakip telsiz telgrafla çekilen imdat işaretlerine yalnız bir yolcu vapuru cevap vermiş ve önünde bulunduğu mevkiî tayin ederek, kaza mahalline ancak sekiz on saat sonra gelebileceğini bildirmişti.

Gemi yan yattığı için, ancak bir tarafın sandallarını denize indirmek mümkündü. Gemicilikte adet olduğu veçhile sandallara evvela çocuklar

sonra kadınlar bindirildi. Sıra erkeklere gelince talihi olan kendini sandala atıp canını kurtarabildi. Sandallar derhal kaza yerinden uzaklaştılar.

Gemicilik kanununa son dakikaya kadar sadık kalan gemi süvarisi (kaptanı) Hâdi Kaptan, hâlâ yerinden ayrılmamıştı. Artık gemide ondan başka bir kul kalmamıştı.

Bir an evvel kazazedelerin boğuk feryatları, boğulanların enin (acı inleyiş) intizarıyla inim inim inleyen kaza sahasını, şimdi derin bir sükûnet kaplamıştı. Hâdi Kaptan gemisiyle birlikte bu sükûna ebediyen gömülmek üzere idi.

Hâdi Kaptan gayet iyi yüzme bilirdi. Sular dizlerine kadar çıkınca kendini denize salıverdi. Deniz gayet sakindi. Bir müddet yüzdü, geminin su üstünde kalan enkazı içinde tutunabileceği bir şey aradı, bulamadı. İlerleyip yorulmak hiç doğru değildi. Bilakis imdada gelecek vapuru

bekleyebilmek için kendini mümkün merteye az yormak icap ediyordu. Hâdi Kaptan bu düşünce ile olduğu yerden ayrılmadı.

Aradan biraz zaman geçti. Su, can yakacak kadar soğuktu. Sonra şafak sökmeğe başladı; etraf, sisler içinde, hafifçe aydınlandı...

Gemici, sabahın bu derin sükûneti içinde, birden bire bir inilti, meyus ve muzdarip feryat işitti. Derhal o tarafa doğru bağırdı. Ses ona cevap verdi. Bu esnada uluma, homurdanma gibi bir ses daha duyuldu. Süvari suda biri yüzüyormuş gibi bir şıpırtı işitti. Derhal:

“Ha gayret. Bu tarafa!” diye bağırdı.

Kendisi de o tarafa doğru yüzmeye başladı. Nihayet kazazede meydana çıktı. Hâdi Kaptan bunun bir kadın olduğunu gördü. Göğsünde mantardan bir tahlisiye (kurtarma) kuşağı vardı. Yüzme

bilmemekle beraber oldukça süratle ilerleyebiliyordu. Herhalde kaptana kadar gelebilecekti.

Bu esnada sis içinde bir cisim daha peyda oldu. Bu da bir insandı.

Hâdi Kaptan dikkatle baktı: İri yarı bir erkek, uzun kulaçlarla onlara doğru geliyordu. Hâdi Kaptan bunun altından ne çıkacağını düşünmeye vakit bulamadan, herifin kadına hücum edip boğazına sarıldığını gördü.

Bu tahlisiye kuşağı (cankurtaran yeleş) için yapılan bir hayat memet mücadelesi idi. Tabii kuşağı ele geçirecek kimse imdat vapuru gelinceye kadar suyun yüzünde durabilecekti.

Hâdi Kaptan'ın üstünde bir tabanca vardı; fakat yarım saat denizde durduktan sonra tabancanın ateş almayacağı tabiiydi. Mamafih Hâdi Kaptan tabancayı cebinden çıkardı.

Erkek şimdi kadının boğazını

bırakmış, mantar kuşağı çözmekle meşguldü. Kaptan birkaç kulaçta adamın yanına geldi, tabancanın kabzasıyla kafasına şiddetli bir darbe indirdi! Adam Rumca bir şeyler söyledi... Kadını bırakıp Hâdi Kaptan'ın üzerine saldırdı. Kaptan bu esnada bir kere daha vurdu. Karadeniz'de yaşayan bir Rum olduğu anlaşılan hasmı hâlâ mücadeleden vazgeçmemiştir.

Deniz pembe köpüklerle örtülmüştü. Kaptan son bir gayretle hasmına bir darbe daha indirdi. Adam kafası paralanmış bir halde tepe üstü denizin dibine gitti.

Bunun üzerine kaptan baygın duran kadının yanına geldi. Fakat tam bu sırada kuvvetinin kesildiğini hissetti. Rum'la aralarında geçen kısa bir mücadele esnasında Rum kalbinin üzerine şiddetli bir yumruk indirmişti.

O zaman yediği bu yumruğun farkında olmamıştı. Fakat şimdi

kalbinde şiddetli bir ıstırap duyuyor, boğazına bir şey tıkanıyordu. Döğüş esnasında fazla kuvvet sarf edip yorulmuştu. Bu yorgunluk tesirini şimdi göstermeye başlamıştı.

Bayılacak gibi içine bir fenalık geldi. Bila-ihtiyar iki eliyle su üzerinde yüzen kadını yakaladı; fakat mantar kuşağı iki kişiyi birden kaldıracak kadar büyük olmadığından batmaya başladı.

Çarnaçar kuşağını bıraktı; olduğu yerde yüzmeye başladı. O sırada biraz canlanır gibi oldu. Yüzüne hafif bir hararet çıkmıştı kendini biraz iyice hissediyordu.

Hâdi Kaptan şimdi ölümden kurtardığı bu kadını tetkik ediyordu. Kadın tıpkı ölü gibi hareketsiz duruyordu. Kadının boynunda parmak yerleri mai lekeler bırakmıştı. Mamafih elan nefes alıyordu. Fakat bu nefesler daha ziyade can çekişme hırıltılarına benziyordu.

Hâdi Kaptan kadının çehresini, kapalı duran gözlerini tetkik ederken onu tanıdı: Trabzon limanlarından birinden zabıta marifetiyle İstanbul'a gönderilen sefil bir kadındı. İstanbul'a mevkuf olarak gidiyordu.

Kaptan gittikçe kuvvetten düştüğünü hissediyordu. Soğuk su, azasını adeta felce uğratmıştı. Göğsüne yediği yumruk vücudunda derin bir yara açmış olacaktı, çünkü nefes aldıkça göğsünün ortasında derin bir ıstırap hissediyordu.

Mamafih bütün bunlara daha uzun müddet mukavemet için kendisinde kuvvet hissediyordu. Fakat gittikçe bastıran bir uyku ihtiyacı hissiyatını uyuşturuyordu.

Kazanın vukuundan beri ilk defa olarak ölüm ihtimalini gözünün önüne getirdi.

Ölüm ona pek müthiş göründü. Onun düşündüğü kendi nefsi değil ailesi idi.

Ölürse arkada geçinmek

iktidarından mahrum hastalıklı bir zevce, yaşlı bir valide üç küçük yetim bırakacaktı. Hâdi Kaptan pek sevdiği bu beş mahlûkun yegâne istinatgahı (dayanağı) idi. Genç karısının sıhhatini koruyacak annesinin ahir zamanda istirahatini temin edecek başka kimse yoktu. Sonra bir de kendi nefsinin senelerce devam eden fasılasız sa'y ve gayret ile hazırladığı istikbalini düşündü.

Demek ki bütün bunlar bir an içinde mahvolup gidecekti! Herhalde gayreti elden bırakmamak, birkaç saat daha bocalamak icap ediyordu.

Bu sırada bir tedbir aklına geldi. O zamana kadar sırtında gittikçe ağırlaşan bir yük gibi taşıdığı ceketini çıkarıp attı. Derhal vücudunda bir hafiflik hissetti.

Fakat ceketini çıkarmak için sarf ettiği hafif gayret dahi onu büsbütün sersemletmişti. Başını dönüyor, gözleri bulanıyordu. Suyun ağırlığı göğsünü daha fazla tazyike başlıyordu.

Soğuktan buz kesilen bacakları fena halde sızlıyordu. Kuvvetini en çok kesen de bu idi. Azasının büsbütün donup katılaşmasından korkuyordu.

Kadın artık nefes almıyor gibiydi. Çehresi büsbütün morarmış gözleri çukura kaçmıştı. Haline bakan onun tamamıyla öldüğüne hükmederdi.

Hayat! Hayat! Yaşama aşkı, yaşama ihtiyacı kalbini bütün şiddetiyle çarptırıyordu. Ölmek istemiyordu, ölemezdi!

İşte şu kadın yaşayacaktı. Hâlbuki kendisi ölüme mahkûmdu. Kendisi de dâhil olduğu halde altı kişinin hayatını kurtarmak onun elinde idi. Onun için bedbaht kadının göğsündeki mantar kuşağı kendi göğsüne takmak kâfi idi.

Buna kim mani olabilirdi? Bu hareketini şu dilsiz sudan, sağır semadan başka görecekti kimse yoktu. Hâlbuki kaptan bu sayede hem ailesini hem de kendisini kurtarmış olacaktı!

Bu hakiki bir vazife değil miydi?
Vazife. Fakat vazifenin de bir
kanunu, gemici kanunu vardı!

Az önce adamı öldürmesini bu
kanun emretmemiş miydi? O adam
da ölümden korkuyordu. Belki de o
da ailesi hesabına yaşamak istiyordu!
Az önce adam kendi canını
kurtarmak için başkasını öldürmek
istemmişti. Onun yaptığı şeyi kendi
yapacak olduktan sonra onu ne hakla
ölüme mahkûm etmişti?

O aralık hafif bir rüzgâr çıkmış
kazazede kadının yüzüne sular
sıçramaya başlamıştı. Hâdi Kaptan
kadının göğsündeki mantar kuşağı
daha iyice birleştirdi. Bu suretle başı
daha yüksek durabiliyordu.

Hâdi Kaptan kararını vermişti: Bu
kadını kurtaracaktı! Fedakârlığı
emreden kanun, gemici kanunu su
götürmeyecek kadar sarihti. Bu
kanun:

“Evvla çocuklar, sonra kadınlar,
sonra erkekler.” diyordu.

Bunu başka türlü tefsire imkân yoktu. Bu kanun, verdiği hükümlerde yalnız vicdanını dinleyen yüksek ruhlu insanlar tarafından vaz' olunmuştu; onlar, başı sıkışınca şeref ve namusu boş birer lafız gibi telakki eden kimseler değildi. Binaenaleyh her şeyden evvel onların söylediğini yapmak lazımdı.

Evvela çocuklar, sonra kadınlar, sonra erkekler! Kaide bu idi.

Zayıflara yardım bir vicdan borcuydu. Tehlike anında erkek, kadını kurtarmak için hayatını feda etmek mecburiyetinde idi. Sis yavaş yavaş siniyor, denizin ufku gittikçe genişliyordu. Sular hafif bir rüzgârın temasıyla ürperiyor, güneşin ilk ışıklarıyla kan rengine boyanıyordu.

Kadın daha ağır nefes alıyordu. Belki de birazdan ölecekti! Fakat yaşama ihtimali vardı. Fedakârlık için bu ufak ihtimal de kâfi idi. Hâdi Kaptan denizle olan mücadelesini

uzatmak için son gayretlerini sarf ediyordu. Vücudu soğuktan donmuş gibiydi. İstirap, iradeye galip geliyordu. Soğuk yavaş yavaş kalbine nüfuz etmekte idi.

Artık daha fazla dayanamayacaktı. Saatler geçiyordu. Kadın daldığı derin uykudan uyanmıyor, kımıldanmıyor, daima o bihuş vaziyette duruyordu.

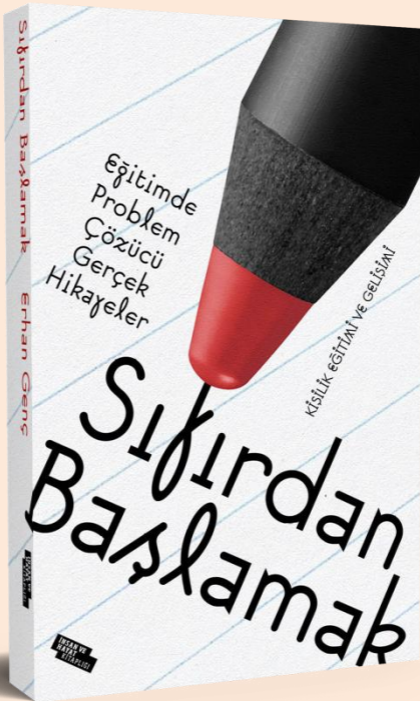
Hâdi Kaptan'ın kuvveti süratle kesiliyordu. Fakat kendini bildiği müddetçe kadını beklemeye karar vermişti.

Güneş sisi tamamıyla silmişti. Denizin yüzünde henüz vücut bulmuş hadsiz hesapsız mahlûkat kaynaşıyor, suda güzel bir koku yükselip etrafa dağılıyordu. Tabiatın bütün iptidai kuvvetleri denizden doğuyordu.

Hâdi Kaptan son defa olarak kadına baktı. Sonra tatlı bir uykuya dalar gibi başı arkaya devrildi. Gözlerini kapadı. Kendini salıverdi.

Vücudu bir müddet çevrildi,
sonra şeffaf sulara daldı, bir müddet
sonra gözden kayboldu. Gemici
kanununun emri yerine gelmişti!

Sıfırdan Başlamak'tan

Sağlıklı Eğitim İçin SÖYLENTİ “BİT”ER Mİ HİÇ?

Telefonum çaldığında elimde çay vardı. Bahar, kendini iyiden iyiye hissettirdiği için eşim balkonu açmış, kış boyu balkonda üşüyen bisikleti, mangal malzemelerini ve kuru toprakla dolu saksıları elden geçirmiş, balkonu çay keyfi yapılacak hale getirmişti.

İkinci çaylarını artık balkonda içiyorduk. Çayı bırakıp telefonu açtım. Telefonun ucundaki ses, Canan'ın annesine aitti.

- Hocam iyi akşamlar, bir sıkıntımı sizinle paylaşmak istiyorum.

- Buyurun, neydi konu? dedim.

- Bit, dedi endişeli ve de kızgın bir sesle. Hocam, okulumuzda bit varmış ve hızla herkese yayılıyormuş. Doğru mu bu haber? Veliler, çocuklarını okula göndermeme kararı almışlar. Yetkili mercilere birçok başvuruda bulunuyor ve okulun karantinaya alınıp alınmayacağını soruyorlarmış. Söylenenlere göre salgın, bizim sınıftaki bir öğrenciden başlamış. Kimseyi töhmet altında bırakmak istemem; eğer bizim sınıftaysa bu öğrenci, ben de Eylül'ü göndermeyeceğim okula. Çocuğuma bile bile bit bulaşmasına müsaade edemem.

- Öncelikle, lütfen sakın olur musunuz, dedim, velimi susturmak için.

Bu şekilde araya girmeye mecbur kaldım aslında. Çünkü hiç nefes almadan teoriler sıralıyordu peş peşe. Söylediklerinin birçoğunun

dedikodudan ibaret olduğunu bilmiyordu.

- Evet, sınıfımızdan bir öğrencinin saçında bit tespit ettik; ancak gerekli önlemi alması için ailesiyle iletişime geçip uyarımızı yaptık. Bunun dışında salgın olduğu, kimsenin çocuklarını okula göndermeyeceği filan sadece söylentiden ibarettir, diye düşünüyorum. İçiniz rahat olsun. Öğrencimizin saçları tamamen temiz olana kadar izin de verdik. Okula gelmeyecek.

Canan'ın annesi telefonu kapatmıştı; fakat "iyi akşamlar" derken, ses tonundan ikna olmadığını hissetmiştim. En ufak bir şey, veliler arasında nasıl bu kadar hızla yayılabiliyordu, inanamıyordum.

Üç sene önce okulumuzun binası yıkılıp yeniden yapılmıştı. Yıkım kararını ben, velilerden öğrenmiştim. Daha ortada hiçbir şey yokken veliler, şu zaman yıkılacak, inşaat

hemen başlayacak, sonra filan zamanda okul teslim edilecek diye konuşuyorlardı. Bit olayı, bu tür istihbaratların yanında büyük bir söylenti değildi; ama mide bulandırıyordu.

Ertesi gün, kimin ne kadar midesini bulandırdığını okula gelince anladım. Okulun kapısı kameralarla doluydu. Kapı kapatılmış, veliler de dışarıda kalmıştı. Kapıdan girersem mutlaka kameralar bana dönecek belki de yetkili görünümlü olduğum için mikrofon da uzatılacaktı. Bu yüzden normal bir vatandaş gibi yolun karşısından geçtim. Okulun arka kapısından girdim içeriye. Müdür Bey ve müdür yardımcısı, beni bekliyorlarmış zaten. Olayın bu kadar büyüyeceğini tahmin etmediklerini söylediler. Ben, dün Canan'ın annesi ile konuşmamı anlattım.

- İşin bu kadar büyüyeceğini hiç sanmamıştım, dedim. Abartmanıza

gerek yok, her şey kontrol altında deyip sakinleştirmeye çalıştım.

- Biz her zamanki programımızla eğitim öğretime devam edelim, dedi Müdür Bey. Bu arada dışarı çıkan olmasın. Çıkmak zorunda kalan olursa da kameralara karşı konuşmasın. Akşama kadar bekleyecek değiller herhalde. Yorulup giderler öğlene doğru.

Müdür Bey'in kendine güvenli bir şekilde kameraların karşısına geçip olayı anlatması, gerekli çalışmaların yapıldığını ifade etmesi gerektiğini düşünüyordum. Yoksa söylenti alıp başını gidecekti. Bugün kameralarla karşılaşan öğretmenler yarın karantina haberi ile karşılaşabilirdi.

Birkaç günde olmuştu her şey. İki gün önce derste sıraların arasında dolaşırken, Eylül'ün saçları dikkatimi çekmişti. İlk bakışta karışık ve bakımsız gibi gözüken saçlara dikkatle yaklaşıncaya diplerinde bir şeyler dolaştığını fark etmiştim. He-

men annesini arayıp okula çağırmıştık. Acil alarm seviyesiydi neredeyse. Müdür, müdür yardımcısı, rehberlik öğretmenini anında bilgilendirmiştim.

Anneye durumu izah ettik. Önce ihtimal vermedi. Rehberlik öğretmenimiz bu olayın herkesin başına gelebileceğini, endişe etmek ve kızımızı rencide etmek yerine, bir an önce önlemimizi alıp sıkıntıyı atlatmamız gerektiğini söyledi. Sonra kızını çağırdım sınıftan. Kızının saçlarına bakınca, başını öne eğdi. Kabullendi mecburen. Kızını okuldan almasını, en yakın eczaneden alacağı özel şampuan ile gerekli uygulamayı yapmasını istedik. Annesi:

- O şampuanı alacak kadar durumumuz yok hocam, dedi.

Hemen okul aile birliğimizden rica ettik. Bir görevlimizin refakatiyle Eylül ve annesini eczaneye yolladık.

Olayın ertesi günü Eylül'ü yine

okulda gördüm. Bit ile mücadelenin bir günde olmayacağını, en azından üç dört günlük bir uğraşı gerektirdiğini küçüklüğümden biliyordum. Eylül'ü idare odasına çağırdım. Saçları dünkünden farklı değildi. Müdür Bey:

- Annesini arayalım hocam, dedi. Gelsin, alsın. Gelince de böyle olmaz diyelim. Ne yapması gerektiğini iyice açıklayalım.

Çok geçmeden geldi Eylül'ün annesi. Kızının saçlarını güzelce yıkadığını ve bir tane bile bit kalmadığını söyledi. Ona bit ile mücadelenin bir gün değil, en azından bir hafta olması gerektiğini anlattım.

- Eylül'ün bu şekilde okula gelmesi doğru değil, saçları iyice temizlenene kadar getirmeyin lütfen, dedim.

Annesi, Eylül'ü alıp gitti. Olay kapandı sanmıştık ama kapanmamış meğerse. Dün akşam gelen telefon ve

bugünkü manzara, olayın kapanmak yerine daha da büyüdüğüni gösteriyordu. Müdür Bey, kameralara karşı konuşmayı kabul etmedi. Biraz da cuma günü oluşuna güvendi galiba. Şimdi konuşmazsa haberlerde yetkililerden bir açıklama gelmedi deyip geçilecek, araya giren hafta sonuyla olay unutulacak ya da üstü küllenecekti. Şimdi konuşursa küllenecek olan olayı alevlendireceğini düşünüyordu.

Pazartesi günü sınıfa girdiğimde, Eylül'ü sınıfta görünce şok oldum. Üstüne basa basa uyarmama rağmen, annesinin çocuğunu sınıfa getirmesi, Eylül'ü ateşe atmaktan farksızdı. Hiç böyle bir hareket yapmak istemesem de Eylül'ü dışarı çıkartıp saçlarını kontrol ettim. Bit ve sirkeler, geçen haftaki gibi duruyorlardı. Kaç gündür saç yoklaya yoklaya artık bit uzmanı sayılabilirdim. Annesini aradım. Gelip, derhal çocuğunu okuldan almasını istedim.

Ertesi gün Eylül ortada yoktu ama annesi beni bekliyordu. Derse girmem gereken saatte mecburen ilgilenmek zorunda kaldım annesiyle. Bana:

- Dün Eylül'ü apar topar okuldan gönderdiğiniz için çok üzüldü, dedi. Kızımı üzmeye hakkınız yok. Saçında bit var diye öyle sınıftan atar gibi çıkarılır mı çocuk? Akşamdan beri ağlıyor. Sınıfa gelmek istemiyor. Öğretmenim artık beni sevmiyor diyor sürekli.

Annenin söyledikleri karşısında şaşkınlığımı gizleyemedim.

- Kim Eylül'ü sınıftan atar gibi çıkarmış, diyebildim. Böyle bir şey yok. Sınıfa geldim ve Eylül'ü sınıfta görünce, şaşırdım ve dışarı gelmesini istedim. Belki saçında bit kalmamıştır diye umarak yaptım bunu, atar gibi değil. Saçındaki bit ve sirkeleri görünce sizi arayıp çağırdım.

- Bir daha sınıfa almamışsınız, diye karşılık verdi annesi. Zaten ben

geldiğimde girişteki koltuklarda oturuyordu.

- Takdir edersiniz ki, saçında bit olan herhangi birini, saç ı temiz olanların yanına girmesine izin vermek; bite gel her yere bulaş, demek gibidir. Kimseye bulaşmasın diye, ben de eşyalarını Eylül'e verdim. Aşağıya inmesini söyledim. G¼venlik g¼revlisi arkadaşa da sizin geleceğinizi bildirdim. Gelince çocuğu size verecekti.

- Kızım orada kendini çok k¼t¼ hissetmiş işte. Onunla artık eskisi gibi ilgilenmiyormuşsunuz. Öğretmenim beni sevmiyor diye ağladı sabaha kadar. Sabah olunca da uyuyakaldı. Yoksa yine getirecektim.

Eyl¼l'¼n annesini anlayamıyordum. Altı ¼st¼ bir bit olayının bu kadar b¼y¼yeceđi hiç aklıma gelmezdi. Çocuğunun temizliği yerine okulda uğradığını d¼ř¼nd¼đ¼ muameleyi d¼ř¼nen bir kadına daha fazla dil d¼kmeye gerek

duymadım. “Temiz olunca getirin Eylül’ü.” dedim.

Günlerim olaysız geçmemeye başlamıştı. Bu tür olaylarla mücadele ederken bir yandan da sınıf içi gücümün azaldığını hissediyordum. Bu iyi değildi işte. Ertesi gün okula korka korka gelişim boşa değilmiş. Kapıdan girer girmez Müdür Bey beni çağırdı. Müdür yardımcısı da odasındaydı. Kapıyı kapatmamı istediler. Koltuğu işaret etti Müdür Bey. Ve sonra, ağır ağır konuşmaya başladı:

- Hakkında şikayet var hocam, dedi. Şikayetlerin konusu malum, bit! Dört şikayetten ikisi seni ilgilendiriyor, diğer ikisi bizi. Galiba olayı duyan bazı veliler, okulda bit salgını var diye şikayette bulunmuşlar. Bizden gerekli tedbirleri almamızı, Toplum Sağlığı Merkezi ile iletişime geçip gerekirse okulu karantinaya almamızı istediler. Bunlar konunun bizi ilgilendiren

tarafı. Yarın Toplum Sağlığı Merkezi'nden gelip kontrol edecekler. Duruma göre hareket edeceğiz.

Derin bir of çekip yüzümü sıvazladım. Ben, her ne kadar olayı sınıf dışı tutmaya çalışsam da olay, dersi etkiliyordu işte. Derste olmam gereken vakitte hakkımdaki şikayetleri dinlemek üzere idare odasında oturuyordum.

- İşin seni ilgilendiren kısmına gelince, şikayet metnini okuyorum. "Öğretmen, çocuğumu bitli diyerek sınıftan dışarı atmış. Çocuk sabaha kadar ağladı. Halbuki saçını yıkayıp yollamıştım okula. Çocuğumun psikolojisi bozuldu. Okula gelmek istemiyor. Hepsi, öğretmenin suçu."

Şikayet metninin doğruyu yansıtmadığını söyledim Müdür Bey'e. Olanları en başından itibaren tek tek anlattım. Müdür yardımcısı, anlattıklarımı tutanak olarak not aldı. Şikayeti bu doğrultuda

cevaplayacaklarını söyleyip bana “İyi dersler.” dediler. Sınıfıma çıktım.

O gün Toplum Sağlığı Merkezi’nden hemşireler geldi. Benim sınıfımdan başlayarak bütün okulu kontrol ettiler. Hiçbir vaka ile karşılaşmadıklarının raporunu verince derin bir oh çektim. Müdür Bey:

- Tam da tahmin ettiğimiz gibi sıfır vaka çıktı, dedi. Bundan sonra elimizde raporumuz da var. Bir hafta sonra okul hizmetlilerinden bir abla, beni müdürün çağırdığını söyledi. İçeri girdiğimde Eylül ve annesi ile karşılaştım. Annesi, benden yana hiç bakmıyordu. Eylül’e;

- Hoş geldin kızım, dedim. Seni tekrar aramızda görmek çok güzel. Biraz sıkıntılı bir süreç yaşadık ama çok şükür ki atlattık. Değil mi annesi?

Eylül ile olan sohbetimize annesini zorunlu olarak dâhil ettiğim için annesi, mecburen “evet” der gibi,

başını sallamak zorunda kaldı.

Eylül'e arkadaşlarının kendisini çok özlediğini, bir an önce onu sınıfta görmek istediklerini söyledim.

Tertemiz görünse de bir durgunluk vardı Eylül'de, sadece onda değil, odada bir durgunluk vardı sanki.

Müdür Bey araya girdi:

- Eylül'ü yan sınıfa alıyoruz hocam, dedi. Eğer izniniz olursa. Annesi gerekli dilekçeyi bize verdi. Sen onay verersen bu iş tamam olacak.

Eylül'e baktım. Başını öne eğmişti. Hiç beklemediğim bir sahne ile karşı karşıyaydım.

- Benim için önemli olan ailenin, idarenin veya bir başkasının fikri değil, Eylül'ün kendi fikridir, dedim. Eylül gitmek isterse gider, kalmak isterse kalır. Giderse, bundan sonra Eylül ile görüşmeyeceğim ve onu sevmeyeceğim anlamına gelmez... Kalırsa, zaten benim öğrencim. Annesi araya girecekti; fakat Eylül,

ağlaya ağlaya annesine koştu.

Müdüş:

- Her iki taraf için de hayırlı olsun, dedi.

Anne mutluydu. Eylül'ün ağlayışına anlam veremese de kılıf bulmuştu. Çocuğuna sarılıp, "Utanacak bir şey yok yavrum." diyor, belki de benim artık odadan çıkmam gerektiğini düşünüyordu. O an hiç odaya gelmemiş, hiç bu manzara ile karşılaşmamış olmayı istedim.

Ne vardı ki sınıf değiştirmek için bana soruyorlardı. De- ğiştirselerdi de bana, artık senin öğrencin değil, deselerdi. Ben böyle düşüncelere dalarken Eylül'ün hıçkırıkları arasında duyduklarım, beni kendime getirdi. Eylül'ün söyledikleri, öğretmenlik hayatımda duyduğum en güzel cümlelerden biriydi.

- Ben sınıf değiştirmek istemiyorum!

VAKA İNCELEMESİ

Tespitler

- Öğretmenimizin rehberlik servisiyle iş birliği yaparak aileyi bilinçlendirmesi olumlu davranış olmuştur.
- Eylül'ün yaşadığı durumu öğretmen iyi bir şekilde yönetmeye çalışırken süreci zorlaştıran diğer velilerin aşırı tepkisi ve anne olduğu görülmektedir.
- Hikayede velinin bir seferde iyi olacağını düşünmesi konu hakkında bilinçsiz olduğunu, tam olarak ne yapacağını bilemediğini göstermektedir.
- Ailenin yaşanan olay üzerine tepki olarak sınıf değişikliği yapmayı istediği görülmektedir.

Tavsiyeler

- “ Anneye durumu izah ettik. Önce ihtimal vermedi. Rehberlik öğretmenimiz bu olayın herkesin başına gelebileceğini, endişe etmek ve kızımızı rencide etmek yerine bir an önce önlemimizi alıp sıkıntıyı

atlatmamız gerektiğini söyledi.”

Öğretmen ve rehberlik, birlikte süreci aileye sağlıklı bir şekilde anlatması, ailenin durumu kabul etmesi olumlu bir davranış olmuştur.

- Böyle durumlarda ilgili kişiye reçeteyi tam olarak sunun. Muhatap olunan kişiye konunun uzmanı olan kişiden yardım almasını isteyin.

- Çocuklara neyi, niçin yaptığınızı kendi yaşına uygun olarak açıklayın.

Hikayede velinin tutumu, sınıf değişikliğine neden olmakta, çocuk için problem söz konusu değildir.

- Sınıf değişimi için çocuğun sınıf içerisinde probleminin olması gerekir. Ve bunun için uygun zamanda ve öğretmenle fikir alışverişi yaparak sınıf değişikliğini sağlayın.

İnternetin Karanlık Yüzü ÇOCUKLARI UYUTUP

Teneffüste öğretmenler odasına gelen öğrencilerim, beni soruyorlardı. Beş kişi birden geldiklerine göre içimden, “Ya biri düştü ya da birine bir şey oldu.” diye düşündüm.

Hep bir ağızdan konuşmaya başladılar. Ne dedikleri anlaşılmıyordu.

- Öncelikle susar mısınız, dedim. İçinizden bir kişi konuşsun lütfen.

Kısa bir sessizlik oldu. Gözler birbirlerine baktı ve yine hep bir ağızdan konuşmaya başladılar.

Kimisi öğretmenim diyordu kimisi
Kerem diyordu kimisi küfür
diyordu. Tekrar:

- Herkesin susmasını istiyorum,
dedim. Meryem sen söyle bakalım ne
oldu?

Öğretmenler odasındaki bütün
öğretmenler de nefeslerini tutmuş,
Meryem'in söyleyeceği çok önemli
şeyi duymak için bekliyorlardı.
Abdullah hoca, çay doldurmayı
bırakıp, Meryem'in ağzından
çıkacaklara kulak kesilmişti.

Meryem:

- Öğretmenim, Keremdedi.

Pat diye, herkesin ortasında küfür
etmişti Meryem. Kerem'in
söylediğini aktardığı için
söylediklerinin küfür etmek olmadı-
ğını düşündüğü belliydi. Normal bir
şikayeti dillendirmiş gibi bir hali
vardı. Öğretmenlerin hepsinin ağzı
açık kalmıştı. Çoğu duymazlıktan
gelip kendi işlerinin başına
dönmüştü.

- Tamam, Kerem kötü bir kelime söylemiş ama keşke sen de bunu burada bir daha söylemeseydin, dedim.

- Ama öğretmenim gerçekten dedi, diye cevap verdi Meryem.

Böyle olmayacaktı. Hepsini birden dışarı çıkardım. Ben de onlarla birlikte çıktım. Zaten zil de çalmıştı. Bir çay bile içeme- miştim. Teneffüsler bana bile yetmezken bu kadar oyun seven çocuğa nasıl yetecekti?

Sınıfa girince herkes, bir anda susuverdi. Kerem'e kızacağı mı, ona bağıracağı mı düşünüyorlardı sanırım. Hiçbir şey yokmuş gibi derse devam edişime şaşır dılar bu yüzden. Dersin arasında defterini bana göstermek için yanıma gelenlerin arasında Kerem'i gözlemliyordum.

Defterini gösterme sırası ona gelince, arkadaşlarının kendisi hakkında söylediklerinin doğru olup

olmadığını, sordum.

Başını öne eğdi. Utangaç bir çocuktaki aslında. Daha önce hiç küfür ettiğini duymamıştım. Sessizce:

- Evet, dedi.

- Bu kelimeyi kullanmanın hiç güzel bir davranış olmadığını biliyor musun? diye sordum.

Başını salladı. Daha fazla üzerine gitmedim tabii. Onu kırmadan güvenini kazanırken, araya zaman girmesini sağlıyordum böylelikle.

Teneffüse, Kerem ile beraber çıktım. Havadan sudan birkaç sorunun ardından, benim ağzımdan hiç kaba kelime duyup duymadığını sordum. Benden böyle bir kelime duymadığını, söyledi. Annesinden veya babasından böyle bir kelime duyup duymadığı sorusuna da aynı cevabı verdi. Son olarak sokaktan duyabileceğini düşünsem de bu soruma, pek sokağa çıkmam ki ben, diye karşılık verdi.

- Peki, o zaman, nereden

öğrendin? dedim arkadaşça.

Hiç ikiletmeden,

- Telefondan, dedi. Youtube'dan,
diye düzeltti sonra.

Ona telefonumu uzattım.

- Youtube'u açıp o videoları
bulabilir misin bana? dedim.

Gözleri parladı telefonu eline
alınca. Hemen uygulamayı tıklayıp
arama bölümüne bir şeyler yazdı. İlk
videoyu açtıktan sonra telefonu bana
uzattı. Ekranda, bisikletli bir çocuk
vardı. Önce çizgi film sandım. Sonra
bir bilgisayar oyununun görüntüsü
olduğunu anladım.

Ekranın sağ alt köşesinde de
küçük bir kare içinde bir gencin
görüntüsü vardı. Bir şeyler söylüyor
gibiydi. Hoparlörü kulağıma
yaklaştırdırca, lise öğrencisi olduğunu
tahmin ettiğim o gencin çeşitli sesler
çıkarak konuştuğunu ve bisikletli
çocuğu yönlendirdiğini anladım.
Bisiklet, ince bir patikada gidiyordu.
Ara sıra tekerleği kayıyor, düşecek

gibi oluyordu. Böyle durumlarda sesini duyduğum genç, küfürler ediyordu. Yola, bisiklete, pedala...

- Tamam, diyerek sınıfa yolladım Kerem'i.

Öğretmenler odasına geçtim. Videonun paylaşıldığı hesaptan diğer videolara da ulaştım. Yüzlerce video vardı. Hepsi aynı formattaydı.

Ekranında bir oyun görüntüsü vardı. Çocuk, videonun üzerine küfürler ve kaba saba cümlelerle dublaj yapmıştı. Telefonu kapatıp masanın üzerine bıraktım. Sırtımı koltuğa yasladım. Sakin olmaya çalıştım. Videoları kısa bir süre izlemek bile beni germişti.

Çocukların hemen kolayca ulaşabileceği bir platformda bu türlü videolar nasıl olabilir, diye düşündüm. Evde bazen kızımın eline telefonu verdiğim ve ona çizgi film izlemesi için süre tanıdığım günler aklıma geldi.

Herkesin evinde internet ve

telefon vardı. Ben dâhil her aile bunu yapıyordu. Acil bir işimiz varsa çocuğun eline telefonu verip bizi engellemesinin önüne geçtiğimiz oluyordu. Bunları düşündükçe açıkçası korkmaya başladım.

Olayın arka planını araştırmaya başladım. Önüme çıkan sonuçlar ürkütücüydü. Bir blog yazarının bu türlü videolar hakkında yazdığı yazı gözüme çarptı.

Yazar, yirmi maddelik bir liste çıkarmış, her maddenin ekran görüntüsünü de yazıya eklemişti. Şakasına kafa kesen illüzyonistlerden, oyunların en kanlı sahnelerine; oyuncak bebekleri giydirirken ahlaksız şakalar yapan, bunu videoya çeken şahıslardan küfürlü ve kendince komik taklitler yapanlara kadar inanılmaz maddeler vardı yazıda. Ağzım açık kaldı. Sayfayı kapattım.

Bir başka sayfada haber başlığı gördüm. "Youtube, çocuklara önlem

almıyor!” Haberde Youtube’un yeni güncellemesiyle kullanıma sürülen bir yenilikten bahsediyordu.

Yenilik dediği şey, videonun bitiminde izleyiciye yeni videolar teklif edilmesiydi. Bu yenilikle izlediğiniz video bitince, size izlediklerinizle alakalı, bütün dünyada popüler olan veya daha önce yaptığınız aramalara dayanarak yeni videolar sunuluyordu. Böylelikle izleyici, bir videodan diğerine geçiyor, farkında olmadan Youtube’un başından kalkamıyordu.

Uygulamacılar, sonsuz video sistemini bulmuşlardı! Haberin devamında Youtube’un en çok takip edilen yüz hesap sıralamasında çocuklar için hiç de uygun olmayan içerik üreten en az yirmi hesap bulunduğunu ve bunların kapatılmadığını söylüyordu. Bilgisayarın başından kalktığımda, kafam oturmadan öncekinden daha karışıktı.

Acilen bir veli toplantısı yapmalıydım. Daha önce buna benzer bir şey yaşamıştım; ancak bu daha tehlikeli görünüyordu.

Velilerimin hepsine mesaj attım. “Sayın velilerimiz! Yarın akşam saat altıda acil bir veli toplantısı yapmamız gerekiyor. Çocuklarınızı yanınızda getirmemeniz hususi ricamdır. Hepinizden katılımınızı bekliyorum. Çocuklarımız için..

Okul, on iki buçukta bitiyordu. Toplantıyı bilerek akşama almıştım. Toplantı ortamında çocuklar olmamalıydı. Velilerle baş başa konuşmalıydık bu konuyu. Onların çocukları benim çocuklarımdı. Hepsinin geleceğini düşünüyordum.

Ertesi gün okul, sanki Kerem’in olayı hiç yaşanmamış gibi sakin geçti. Öğrencileri gönderdikten sonra rehberlik öğretmenimizin yanına gittim. Olaydan haberdar edip akşamki toplantıya katılmasını rica ettim.

Rehberlik öğretmenimiz bu konu ile ilgili çalışmasının olduğunu, aslında velilere bir seminer de düşündüğünü ifade etti. Ama bizim durumumuz acildi. Katılacağım mutlaka, dedi.

Akşam altıda bütün veliler okuldaydı. Hepsinin yüzünde soru işaretleri vardı.

Ne oldu, bu saatte niye çağırıldık diye düşündükleri belliydi. Kenarda köşede duranların bazıları da sanırım “Yine mi para isteyecekler?” diye geçiriyorlardı içlerinden. Hepsini sınıfa davet ettim.

- Öncelikle katılımınızdan dolayı hepinize teşekkür ederim. Dün yaşadığımız bir olay üzerine acilen toplantıya çağırılmak zorunda kaldım sizi. Özellikle bu saati seçmemin sebebi ise çocuklarımızın toplantıya girmelerini istemeyişimdir.

Hepimizin evinde ve cebinde internet var. Bu imkanı kullanıyoruz; fakat nasıl ve ne şekilde

kullanıyoruz. Biz hayat bilgisi derslerimizde, özel bilgilerimizin internet üzerinden kimseyle paylaşılmaması konusunda bilgilendiriyoruz öğrencilerimizi. Ama en nihayetinde çocuk bunlar. Neyi nasıl kullanacaklarını zamanla öğreniyorlar.

Dün öğretmenler odasında beş öğrencim yanıma geldi. Ve bana arkadaşlarından birinin küfür ettiklerini söylediler. Sınıfa döndüğümde mevzubahis olan öğrencime önce bir şey demedim. Sonra uygun bir zamanda bu sözü söyleyip söylemediğini sordum. Üzülerek, söylediğini ifade etti.

Ben, çocukların sokaktayken bu tür kelimeleri öğrendiklerini düşünürken küfür eden öğrencimizin küfüürü nereden öğrendiğini söylemesi beni oldukça şaşırttı. Youtube'u biliyorsunuz. Bütün dünyanın video paylaştığı ve kendilerince kanal açtıkları bir

platform. Küfürü Youtube’da izlediği videolardan öğrendiğini söyleyince telefonumu ona verip ilgili videoyu bulmasını istedim. Videoyu izlediğimde ağzım açık kaldı.

Bir bilgisayar görüntüsünü seslendiren lise çağlarında bir çocuğun kanalıydı burası. Videoda bir çocuk bisikletle dağları tepeleri aşıyor, bazen düşüyordu. Bu sırada seslendiren kanal sahibi çocuk ise küfürlerle videoyu güya eğlenceli hale getiriyordu. Hayatımda ilk defa duyduğum küfürler ediyordu. Şaşkınlığım bir kat daha artmıştı.

Sonra bu konu ile ilgili ufak çaplı bir araştırma yaptım. Youtube’da buna benzer oldukça fazla içerik olduğunu ve bunların engellenmesi gerektiği halde platformdan kaldırılmadığını öğrendim. Daha da kötüsü Youtube’un videodan videoya atlama özelliği ile bu tür içerikleri izlemeye başlayan çocukların saatlerce buna maruz

kaldığıydı. Herkes birbirine bakıyor, şaşkın gözlerle kimin çocuğu bu diye soruyorlardı. Olayı üzerine alınan yok gibiydi. Konuşmama devam ettim.

- Benim çocuğum öyle şeyler yapmaz demeyin. Size daha önce yaşadığım bir olayı anlatacağım.

Dördüncü sınıfları okuturken bir öğrencim, bana üç arkadaşının birbirine edep dışı ve yaşlarına uygun olmayan şeyler anlattıklarını söylemişti. Bahsedilen öğrenciyi yanıma çağırıp olayın ne olduğunu anlatmasını istemiştim. O da bana internetten kötü videolar izlediğini itiraf etmişti.

Nasıl ulaşıyorsun bu videolara dediğimde ise utancından anlatamamıştı. O zaman bir kağıda yaz gel demiştim. Kağıda yazıp gelmiş ve bana 'Öğretmenim, ben sınıftan çıkayım sonra okuyun.' demişti kağıda yazdığını. Kağıtta ağzıma alamayacağım şeyler

yazıyordu. Daha sonra o çocuktan bu tür şeyleri başka kimin izlediğini ve anlattığını öğrenmiş aynı sizinle şu an yaptığımız gibi küçük bir toplantı yapmışım. Rehberlik öğretmenimizin de desteği ile ailelerle konuşmuş, bunun bu yaşlarda ergenlik öncesi çocuklarda görülebileceğini ve buna önlem almamız gerektiğini anlatmışım.

Dört velimden yalnızca bir tanesi teşekkür edip filtreli internet kullanımına geçeceğini söylemişti. Diğer üçünün dediği cümleler neredeyse aynıydı: “Benim çocuğum öyle şeyler yapmaz!”

O velilerden biri, o günün akşamı beni aramış ve benim, oğluna iftira attığımı, çocuğun ağlaya ağlaya böyle bir şey yapmadığını söylediğini anlatmıştı. Benim yüzümden oğluyla arasının bozulduğunu ve benim bir daha bu türlü şeyler için kendisini rahatsız etmememi istemişti.

“Ben hastayım hocam, kalp var bende. Kalbime mi indirmek istiyorsun!” diye kapatmıştı telefonu. Çok üzülmüştüm. Kalbine indirmek ister miyim, senin çocuğun benim çocuğum diyememiştim bile.

Yıllar sonra aynı veli beni ziyarete gelip “Haklıymışsınız hocam. Özür dilerim.” dedi. O zaman önlemini almamıştı; fakat sonra oğlunun internette neleri izlediğini görmüştü. Artık, iş işten geçmişti.

Bu yüzden iş işten geçmeden benim çocuğum yapmaz demeden önlemimizi alalım. Ben şimdi rehberlik öğretmenimiz Demet Hanım’ı çağıracağım. O, bize gerekenleri anlatacak.

Demet Hanım’ı aradım. Hazır olduğumuzu söyledim. Hemen toplantı salonuna geldi. Elindeki belleği bana uzatıp:

- Hocam, siz şunu bilgisayara takıp açar mısınız? dedi. Ben de bu sırada bilgilendirmeye başlayayım.

Bellekte bir slayt vardı. Demet Hanım önce kısa bir giriş yaptı, sonra slayt üzerinden velilerimize güvenli ve filtreli internete nasıl geçeceklerini anlattı. Kenarda toplantıyı takip ediyordum. Bütün veliler ilgiyle dinler hale gelmişlerdi. Başını sallayanlar ve telefonuna not alanlar vardı. Toplantı sonunda okul dışı vaktini bize ayırdığı için Demet Hanım'a, ricama kulak verip bu saatte toplantıya katıldıkları için velilerimize teşekkür ettim.

Çıkışta, hassasiyetim için teşekkür edenler oldu. Sorumluluğumu yerine getirmiş olmanın ferahlığı ile evimin yolunu tuttum. Aklımda, bir an önce güvenli internete geçmek vardı.

VAKA İNCELEMESİ

Tespitler

- Teknolojinin yanlış kullanımından kaynaklı, Kerem’de olumsuz davranış ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenimizin rehberlik servisiyle iş birliği yapması ve velilere profesyonel destek sağlaması, işin ciddiyetini velilere anlatmak için etkili bir davranış olmuştur. Teknoloji kullanımı konusunda ailelerin bilinçsiz olduğu görülmektedir.

Tavsiyeler

- Çocuklar teknolojiyi bilinçli kullanamaz; bu konuda yetkin olması gereken velilerdir. Bunun için de filtreli internet kullanımı, telefonlarda filtre programlarının olması gerekmektedir.
- Çocuğun teknolojiye karşı bağımlılığı, ailenin tutumuyla başlar. Yemek yedirmeye çalışırken, uslu dursun diye verdiğimiz telefon,

çocuklar için araçken amaç haline gelebiliyor. Bu tür konulara teknolojiyi ödül olarak sunmayın.

- Çocuklar, aile içerisinde etkileşim sağlamakta doyuma ulaşamadığından bu doyumu teknolojide aramaktadırlar. Bu sebeple çocuklarınızla geçireceğiniz kaliteli vakit onların teknolojiye karşı olan bağımlılık tutumunu önleyecektir.

İnsan ve Hayat Dergisi'nden

7 KÜÇÜK HİKAYE

BİR

Evvel zamanda çok kuraklık olur. Ahali yağmur duasına çıkmayı kararlaştırır. O gün katılanlardan, sadece bir kişi elinde şemsiyesi ile gelir. Bunun adı inançtır.

iki

Bir baba, bebeğini sevmek için havaya atar. Ancak bebek havada güler de güler. Sanki “bir daha at”der. Bilir ki babası onu tutacak.

üç

Bir hasta, her gece yastığa başını koyar. Hayatın garantisi yoktur; ancak sabah uyanmak için alarmını kurar.

Duasını eder, yatar.

Bunun adı ümittir.

DÖRT

Balkonda güneşi seven beyaz bir zambak. Gölgeye koydular onu. Güneşi görmek için yönünü değiştirdi. Eğri dediler ona; ama o güneşi görmek için uzadıkça uzadı. Bunun adı, mücadele etmektir. Bunun adı güvendir.

BES

Hayatta bütün olumsuzlukları gördü ve yaşadı. Biraz tenhada kaldı o yüzden. Evlilik de buna dahildi. Fakat yine de evlendi. Bunun adı geçinme sanatını öğrenmektir.

ALTI

Eşek, deveye bakar; onda boy var.
Geyiğe bakar, boynuz var. File bakar,
hortum var. Ata bakar, nam var. Sonra
“Bütün bunları bulup, kulaktan da
olmak var.” der.
Bunun adı şükretmektir.

YEDİ

Okuduğu bütün kitaplardan en güzel
cümlelerin altını çizirdi. Her sohbet
dinlediği hikayeleri iyice ezberlerdi.
Bütün bunları en sevdiklerine
anlatmak için can atardı. En büyük
mutluluğuydu bu. Bunun adı değer
vermek, paylaşmaktır.

(Safî Gülaçar, İnsan ve Hayat Dergisi Temmuz-2018)

ŞARK'TAN 7 HİSSELİ HİKAYE

BİR

Bir âmâ, karanlık gecede elinde kandil ile gidiyordu. Fodulun birisi sordu: “Senin için gece de gündüz de aynı. Niye elinde kandille geziyorsun?” Âmâ cevap verdi: “Bu kandil, senin gibi kalbi kör akılsızlar içindir. Ola ki yolda bana çarpıp da testimi kırmayasınız diye.”

(Baharistan'dan)

İKİ

Bir gün ustası, şaşısı çırağından dolaptaki şişeyi getirmesini ister. O ise şaşısı bakışlarıyla, ısrarla dolapta iki şişe olduğunu söyler. Ustası, şişelerden birini kırmasını ister. Şaşısı çırak, şişelerden birini kırınca dolapta şişe kalmadığını görür. (*Mesneviden*)

ÜÇ

Yolda giderken bir gence dediler ki: “Oğlağı arkandan koşturan elindeki ip ve boynundaki bağıdır. Yoksa senin arkandan gelmez.” Oğlağın bağı ve ipi çıkarıldı. Oğlak, gencin peşini bırakmadı. Cevap verildi: “Oğlağı çeken bu ip ve bağ değildir. Onun ip ve bağı, ona yapılan iyiliklerdir.” (*Bostandan*)

DÖRT

Nasreddin Hoca susamış. Deniz suyundan içmek istemiş. Acılığı genzini yakmış. Az ilerde çağlayan bir pınardan tatlı su içmiş. Sonra da denize dönüp der:

“Boş yere kabarıp durma, su dediğin böyle olur.”

(Letâif-i Nasreddin Hocadan)

BES

Adamın biri, karın ağrısından doktora geldi. “Göz merhemi getirin de adamı iyileştirelim.”Adam, doktorun kendisiyle alay ettiğini düşündü. Doktor:

“Gözünü açmak lazım senin.

Böylece karadan beyazı ayırır, kömür gibi yanmış ekmek yemezsin. Gözünü tedavi etmek, karın ağrını gidermekten daha mühim.” *(Kelile ve Dimne'den)*

ALTI

Horasan'da adlı sevilen sayılan meşhur biri vardı. Yolda giderken ayağı bir kavun kabuğuna takıldı. Kendini yerde buldu. Bıçağını çektiği gibi kavun kabuğuna saplayınca yanındakiler bunu anlamadı. İzah etti:

“Evet, ayağıma bir kavun kabuğu takıldı. Lakin bugün düşmanım işte odur. Düşman ne kadar aciz olursa olsun onu küçük görmemek lazım gelir.”

(Kâbusnâmeden)

YEDİ

İran hükümdarı Yezdicerd, Hazreti Ömer'e (r.a.) bir elçi gönderir. Elçi der ki: "Bugün âlemde, bizim dergâhımızdan daha kalabalık bir dergâh, bizim hazinemizden daha zengin bir hazine, yok." Hazreti Ömer'in (r.a.) cevabı: "Evet! Dergâhınız pek kalabalık, lakin zulüm görmüşlerle dolu. Hazineniz pek zengin, lakin haram mallarla zenginleştirilmiş. Bu da bâki olmayacağınıza delildir."

(Siyâsetnâmeden)

(Safî Gülaçar, İnsan ve Hayat Dergisi Ağustos-2018)

9

ŞAHSIN HİKAYESİ

BEN

Ben, içindedir.

Allah-ü Teala nefsi, yani Ben'i yarattı ve ona: "Dön!" buyurdu. Nefis cevap vermedi.

Hazreti Allah: "Sen kimsin? Ben kimim?" diye sordu. Nefis:

"Ben benim, sen de sensin."

Nefis, 100 sene ateşe atıldı. Ancak aynı cevapları verdi. 100 sene aç bırakıldı.

Ancak o zaman " Sen Benim Rabbimsin." diyebildi.

SEN

İşte bu Sen'in hikayen.

“Sen (Hazreti Muhammed (s.a.v))
olmasaydın âlemleri yaratmazdım.”

Gelecek olan büyük günden haber verir.
O gün ne mal fayda verir, ne de evlat.
Sadece selim, sağlam bir kalp fayda
sağlar.

BİZ

Biz'e “Kimi okutursun?” dediler.
Biz dedi ki: “Bizim para, pul, mevki,
makam, siyaset, politika, kavga ve
gürültüyle işimiz yok. İstisnasız her
Müslüman çocuğunu da okuturuz. Bir tek
fert geri dönmüşse haber versinler.”

siz

“Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?” “Bu sorununuzla artık, kim olmadığınızla biliniyorsunuz.”

ONLAR

Dönmeyi, ölmeyi düşünmediler. Onlar ‘düşünmedi’ de. Gerekeni gerektiği yerde denildiği kadar yaptılar. O kadar uzağa gitmiş olamazlar. Zira uzaklaşmadılar, uzağı aştılar.

Müspet

Onlar kötüyü söylemeye dilsiz, yalanı duymaya sağır, harama bakmaya kördürler.

Menfi

Onlar hakka, hakikate, doğruya, güzele karşı dilsiz, sağır, ködürler.

HERKES

Herkes'in hayalidir. "Herkes Müslüman olsun, Hak yolunu bulsun.

Bizden evvel cennete girsin. Zengin ve âlim olsun. Bizler de Hak yolunda hâdim olalım."

KİMSE

Her Kimse ona yapılanın ahı kimsede kalmadı, kalmaz.

HEPSİ

Hepsi dünyada yaşadı. Hepsi bir devlet, 36 padişahı. Hepsi aynı şeyi söyledi aynı gayeye hizmet etti. 600 yıl böyle yaşadı. Hepsi, işte bu kadar.

(Safî Gülaçar, İnsan ve Hayat Dergisi Eylül-2018)

9 İŞARETLİ HİKAYE

Gün gelir bir harfin üzerine konarım. Kır'ı kir, ederim. Gün gelir bir cümleyi nihayete erdiririm. Kendimden sonra geleni büyük harfle başlatırım. Hakkımda en meşhur cümle, “Nokta kadar dünyalık menfaat için, virgül kadar eğilmezdir. Önemli olan büyüklüğüm değil, nereye konulduğumdur.

Fransızcada “fasıla” Latincede “ince dal, sürgün, çubuk” dediler. Asırlardır bildiğiniz, çizdiğiniz Vav’ın tevazu haliydiniz oysa. O yüzden ses etmedim. Hatta yerime ‘ve’ bağlacı kullansanız itiraz etmem.

Anlatanın durmak, dinleyenin anlamak istediği yerdeyim; “fakat” gelirse ardından, öncesini nefyederim.

İki nokta yan yana gelemedik hiç. O yüzden hep açıklanmak zorunda kaldık, misalleri hep benden sonra gösterdiler.

Sonu gelmeyen cümlelerim, satır aralarında gizlenen fikirlerim, ifade edilemeyen hislerim, bitmeyen misallerim...

Fazla koymayın beni cümle sonlarına.
Kafanız karışır sonra. Aklınızda şüphe
birikirse, yarım kancayı kenara atın,
sadece noktam kalsın. Kendini bilen,
Rabbini bilir, değil mi!

Metin içinde yükseltilen sesim. Fazla
bağırma! Sesini duyuyorum
cümlelerde; ama seni duyamıyorum.
Sesini değil, sözünü yükselt!

Dedikodu, gıybet taşımam.

Anti-parantezim; yani parantezi sevmem. İçimde nice inci tanesi iktibaslar yolculuk eder. Büyük sözü dinleyin. “Büyüklerin sözleri, sözlerin büyüğüdür.” derler.

Büyüklerin, özel insanların, ülkelerin yanında, nice unvanların, hürmet ifadelerinin üst köşesinde yer aldım.

Ayaklarım yere basmaz haldeyim. Bazen aşağıdaki virgüle bakıp kibirlendiğim de olur. Benden sonra gelen ekler, öncesine yaranmaya çalıştığımı da söylerler. Yine de irtibatınızı kesmeyin.

Hep özel insanların yanı başında olun.

(Safî Gülaçar, İnsan ve Hayat Dergisi Ekim-2018)

9 MEVSİM HİKAYESİ

BİRİNCİSİ

Öğrenme mevsimidir. Beşikten mezara kadardır. Yoktan var etti Hazreti Allah. Ruhlar aleminden geldin Dünyaya.

İKİNCİSİ

Ekme mevsimidir. Bebeklik devresidir. Anne karnında 9 ay kaldığından haberin bile yok. Ayağın değdi toprağa. Filizlenmeye başlarsın.

ÜÇÜNCÜSÜ

Yeşerme mevsimidir. Çocukluğundur, bazı filizlerin kırılrsa da büyürsün.

DÖRDÜNCÜSÜ

Bahar mevsimidir. Gençliğindir, ömür toprağında iyi yere kök salmak için uğraşırsın.

BEŞİNCİSİ

Dua mevsimidir. Mübarek gün ve gecelerde el açarsın.

ALTINCISI

Kuraklık mevsimidir, yazdır. Tekamül etmek/ olgunlaşmak için, gönül toprağını göz pınarlarıyla sularsın.

YEDİNCİSİ

Hasat mevsimidir. Yetişkinliktir ebeveynliktir, neye, nereye yetiştirdin kendini, eşini, evladını? Sorarsın.

SEKİZİNCİSİ

Kır mevsimidir. Beyaz saçlarınla kıştır. Bir takva elbisesi biçtiysen, ihtiyar ve bahtiyarsın.

DOKUZUNCUSU

Göç mevsimidir. Sonsuz hayata revan olursun. Mevsimsiz günler, günler mevsimsiz...

(Safî Gülaçar, İnsan ve Hayat Dergisi Aralık -2018)

BİR TABAK TEKNOLOJİ

Titizlik hastası komşusu, üçüncü tişörte ikinci mandalı asarken gözünü açtı.

Necla Hanım iki ay önce kapısını çaldığında " Alışkanlıklarımı değiştirmek istemiyorum ama senden de yararlanmak istiyorum." demişti.

Teknoloji, her sabah 06.42' de çamaşır serme alışkanlığı olan bir insana nasıl yardımcı olabileceğini düşündü. Bir gün sonra elinde güneşe, ışığa, soğuğa dayanıklı antibakteriyel çamaşır ipi ve kir tespit etme özeliği bulunan, güneşle şarj olan mandallarla kapısını çaldı.

Necla Hanım o kadar mutlu olmuştu ki Teknolojiye, nanoteknolojik kumaşlarla üretilip leke tutmayan takım elbisesini yıkamayı bile teklif etti. Teknoloji bu teklifi geri çevirmekle beraber bir tabak patlıcan yemeğinin onu daha mutlu edeceğini söyledi.

Kalorimetre ve adımsayar özelliği bulunan akıllı ayakkabılarıyla Manav Halil'in önünden geçti. Manav Halil o esnada, bir yıl önce istediği az masraflı, çevreye duyarlı, insan tabiatına uygun, %100 doğal çalı süpürgeyle mavi muşambanın altına birikmiş kuru meyve yapraklarını süpürüyordu.

Karşıdan karşıya geçerken yolun tam ortasında, onca kalabalığın ve gürültünün ortasında bir kıpırtı hissetti içinde. Belki bilim insanları T hücrelerinin kanser hücrelerini bulmasına ve onlara saldırmasına yardımcı bir tedavi üzerine çalışıyorlardı. Belki de bir mucit,

küçük çocuklarla etkileşimi halinde anında sistemini kapatan bir telefon için patent almaya çalışıyordu.

Kim bilir belki de üniversite sınavına çalışması gerektiği halde çalışmayıp bilgisayar oyunu oynayan bir çocuğa annesi internetin, bilgisayarın ve teknolojinin ne kadar gereksiz olduğunu söylüyordu. Umarım evleri yalıtımlıdır, diye düşünmeden edemedi Teknoloji. Zira insanların onun hakkındaki bu tarz cümleleri onu rahatsız ediyordu.

Eğitim kampüsüne ulaşmıştı, sonunda Teknoloji. Bunları düşünmeyi bir kenara bırakıp az sonra vereceği konferansı düşündü. Ne eksik ne fazla ne hissediyorsa onu söyleyecekti; çünkü bazen planlar işe yaramazdı, içinden geldiği gibi konuşmalıydı. Konferans salonunda kalabalık kalp atışlarını hızlandırıp, kan basıncını artırırsa da derin bir nefes aldı. Sevgili Gençler (Gençlerin hepsi ona hayran hayran bakıyordu.)

Saygıdeğer Büyüklerim (Tam o esnada orta sırada oturan bir bey, elindeki salatalığı fırlatacaktı ki daha erken olduğunu düşünüp vazgeçti.)

Görüyorum ki kiminiz sevgiyle (Eline muhtemelen bir kazada kaybeden ve protez eliyle sarı saçlı bebeğini tutan 6 yaşlarındaki kız çocuğuna baktı.)

Kiminiz öfkeyle (Birkaç ebeveynde kıpırdanma oldu.) kiminizse hayranlıkla bana bakıyorsunuz.

Merak ediyorsunuz. "Teknoloji insanlığa yararlı mı? Yoksa zararlı mı?" İşte karşınızdayım. Gerçek şu ki cevabı çok basit, üniversite araştırmalarına, laboratuvar verilerine gerek yok. Çocukluğumla alakalı bir hatıra zannımca aradığınız cevap olabilir. Küçük bir çocukken Jules Verne'nin kitaplarını okuyup, dedeme çayına attığı limonun bir indikatör olduğunu söylerken aslında ne kadarda yalnız olduğumu

fark etmiştim. Mor lahanayı ph değeri farklı sıvılarla temas ettirip farklı renkler elde edebileceğim tek bir arkadaşım bile yoktu. Akranlarım mahallede su savaşı yapıp, sapanla kuş avlarken onlara dörtte üçü sularla kaplı olmasına rağmen yalnız yüzde üçünün kullanma suyu olduğunu, kuş öldürmenin doğru olmadığını söylediğim için elbette ki yalnızdım.

Dedem durumu fark etmiş olacaktı ki krizi fırsata çevirmekle alakalı bir konuşma yaptı. Ben de çevreye zarar vermeden oynayabilecekleri tetris adını verdiğim oyuncağı icat ettim.

Üretimi kolay, maliyeti düşük derken namım 5 sokak öteye hatta kıtaya bile duyulmuştu. Tetris müsabakaları akşam ezanına kadar devam ediyor, marketten alınan piller en gizli köşelere istifleniyordu. Bütün mahalle bana gelip birkaç taktik istiyordu.

Ne var ki saadet günlerim karne zamanının gelmesi ile sona erdi. Başıma atılan ilk tetris ve karne bunun habercisiydi. Çocuklar tetris oynamaktan ödevlerini yapmamış, derslerine çalışmamıştı. İlk düşen ak gibi karneye ilk düşen zayıfla anneler şoka uğramış soluğu benim yanımda almışlardı. Arkadaşlarım bile benden yüz çevirmiş bütün her şey benim yüzümden olmuştu.

Akşam ezanı okunmaktayken ağladığımı belli etmemek için sessizce eve süzüldüm. Anneannem mutfakta meşhur fesleğenli patlıcanı yapıyordu. “Teknoloji, bir dal fesleğen al gel yanıma yavrum.”

Dedem cemaatle namaza gitmişti, anneannemi bir şekilde atlatıp yatağıma gidersem kimse anlamazdı. Fesleğeni anneanneme uzattım. “Evladım bilir misin eskiler ne derler. Patlıcanı kim güzel niyetle yerse şifa olur. Kim zarar verecek derde yerse o zaman hasta olur. Amma doğru

amma yanlış.” dedi. Kısa bir duraksamadan sonra devam etti. “Yavrum Teknoloji, sen de patlıcan gibisin kim sana güzel bir niyetle yaklaşırsa o zaman şifa olursun kim kötü niyetle yaklaşırsa zarar olursun.” Fesleğeni elimden alıp, kapağı açtı usulca tencereye bıraktı.

Sevgili Gençler, Saygı Değer Büyüklerim (Herkes bütün dikkati ile onu dinliyordu.)

Teknoloji bir fikir değil, fikri elde etme yoludur. Teknolojiyi tamamen yermek tuzdan arındırılmış deniz suyu ile yeşeren bahçeleri görmezden gelmek, onu gözü kapalı övmekle Hiroşima’yı unutmak demektir.

Neticede Sevgili Konuklar!

Gereken miktarda, iyi niyetle yaklaşıldığı zaman hiç bir patlıcan ve hiçbir teknoloji, insanın verdiği zarar kadar kimseye zarar veremez.

(Nil Sahra, İnsan ve Hayat Dergisi Aralık -2018)

BAVUL RUZNÂMESİ

Dört tekerlek üzerinde sürüklenmenin en sevimli halidir, güzel mekânlara giden birinin bavulu olmak.

Daha nedir?

Devamlı yolda olmanın en zevkli halidir. Daha da güzel tarif etmeliyim kendimi.

Her şeyi hafızasında kaydetmek zorunda olan bir fotoğraf makinesinden daha çok yorulan biri varsa, şüphesiz bir bavuldur o. Yorulmanın en dinlendirici hâli de güzel mekânlara giden birinin

bavulu olmaktır.

Yoksa çekilir miydi bu hayat? İzni belli, mesaisi belli memuriyet değil ki bu. Olur ya uyku tutmamıştır, loş ışıklı salonunuzda, “Ne olacak bu hayat?” diye düşüncelere dalmışsınızdır. Tam o esnada dışarıdan biraz da nal seslerine benzeyen tıklar tıklar sesler gelir. “Bu saatte kim ola ki?” dersiniz ya! İşte o, benimdir. Yani Cihangir Bey ve ben. “Aklınızı mı kaçırdınız siz? Ne işiniz var gecenin ikisinde dışarıda?” demeyin. Belki sizin için gecenin ikisi, bir şey dinlemeye mecaliniz yok. Ama Japonya’da saat 09.00 ve bir topluluk on iki saat sonra Japonya’ya gelecek olan Cihangir Bey’i sabırsızlıkla beklemekte. Beni mi? Beni kimse beklemez.

Ülke ülke gezer, anlatır Cihangir Bey. Hiç mi özlemez evini? Bilmem. “Allah’ın mülkünde gurbet yoktur.” der, durmadan anlatır. “Bir şeylerin değişmesini istiyorsak insanlara

karışacağız, insanı seveceğiz ve anlatacağız. Başka türlü olmaz bu iş.” der durur.

Cihangir Bey, sabah erkenden çıktığı eski bir apartmanda yaşar.

Cihangir Bey, eşi öldükten sonra apartmanın annelik vazifesini üstlenmiş Nermin Teyze’ye göre, namazda ilk oturuşu unuttuğu zaman ne yapacağını öğrendiği, elektrik ve su faturalarını ödeyen eli yüzü düzgün efendi bir çocuk; apartmanın en küçüğü olan, polisiye roman tutkunu Burak için de her gün gizli göreve çıkan bir ajandır.

Bana sorarsanız, o bir halk kahramanıdır. Halk kahramanı derken latife yapmıyorum. Ne öğrendiyse insanlardan öğrendi. Diyeceğim o ki, öncelerde bir çocuğun terbiye edilmesi sadece ailesinin değil, bütün insanlığın vazifesiydi. Şimdiki gibi “Ne olacak bu gençliğin hali?” ile başlayan “Biz öyle miydik?” ile son bulan, döne

döne söylendiği halde bir faydası olmayan sözlerle yetinmezlerdi. Menfi bir hareket mi gördüler, hemen yanına gider, öyle bir frekansla ders verirlerdi ki bir daha aynı hareketi görmek ne mümkün! İşte bu da eskilerin maharetiydi. Bizde de durum aynı. Şimdilerde parlak, fosforlu ve çok fonksiyonlu bavullar üretiliyor, ama nerede o sağlamlık!

Geçmişe daldık bugünü unuttuk. Ben bunları anlatırken uçak yolculuğumuz sona erdi. Cihangir Bey beni almayı bekliyordu.

Diğer bavulların arasında beni gördüğünde bana öyle bir bakışı vardı ki anlatamam! Hep söylenir “Önce yoldaş, sonra yol.” diye.

İşte o zaman gerçek bir yoldaş olduğumun farkına vardım.

Havaalanından çıktığımızda üç Japon genç karşıladı bizi. O zaman insanın konuşması için kelimeye ihtiyacı olmadığını, gözlerin bunu

gayet iyi yaptığını bir kez daha anladım. Güldüklerinde düz bir çizgi gibi gözüken sevimli gözleriyle “Hoş geldiniz!” diyorlardı. Varsın insanlar misafirperverliği gösterişli ikramlarda sansın. O da insanın gözlerinde!

İçlerinden bir tanesi bana çok dikkatli baktı. Buna sevinmedim değil. Zamane gençleri pek güzel bulmuyor artık eski eşyaları.

Bu üç genç daha önce İstanbul’da bulunmuşlar. Türkçeyi oldukça güzel konuşuyorlar. Biri fotoğrafçı, biri öğretmen, biri de yazarmış. Anlattıklarına göre hepsi de maddeyi mananın hizmetinde kullanarak dünyayı güzelleştirmeye adanmışlar kendilerini.

Konferans salonuna giderken adının Feyyaz olduğunu öğrendiğim fotoğrafçı genç, Cihangir Bey’e:

- Ne kadar da güzel bir bavulunuz var. İnsanı eski zamanlara götürüyor. Benim eski eşyalara ilgim

var, ama böylesini bulmak zor. Çok şanslısınız.

Cihangir Bey bana baktı. Bir saniyeliğine bütün gençliğini dolaştı, ilklerini hatırladı.

İşte eşyalar böyledir. Geçen zamanın hatırası kaydedilir. Her baktığınızda hatırlarsınız.

Ardından Feyyaz Bey'e dönüp:

- Evet, en güzel zamanlarımda hep yanımdaydı. Bundan sonra neden sizin yanınızda olmasın ki?

Duyduklarıma inanamamıştım. Cihangir Bey'le ayrılıyor muyduk artık? Gözlerim olsa yaşlar süzülecek yavaş yavaş.

Cihangir Bey tebessümle baktı;

- Unutma! Vazgeçme cesaretini gösterebildiğin, asıl senin olandır. Bana güven. Yeni yoldaşınla güzel işler yapacaksınız. Hem aynı yolun yolcusu değil miyiz? Elbet karşılaşacağız.

Cihangir Bey haklıydı. Acaba Feyyaz Bey ile hangi güzel yerlere

gidip hangi güzel insanların hayatlarına dokunacaktık. Düşünüyorum da dünyada bir amaçla yeni günü beklemek kadar güzel şey yok. İnanın o zaman sürüklenmek bile çok farklı geliyor.

Dedim ya sürüklenmenin en sevimli halidir, güzel mekânlara giden birinin bavulu olmak...

(Beyza Betül, İnsan ve Hayat Dergisi Ocak - 2019)

MARTILAR UYANMADAN

Ninemizin diktiği gömleği
dünyanın en güzel kıyafeti
saydığımız zamanlardı. Yatılı okulda
okuyorduk, ailelerimiz uzaktı.
Hiçbirimiz hastalandığımızda anne
şefkatiyle iyileşemeyecek; ancak
candan bir dostun getirdiği bitki
çayını ömür boyu unutamayacaktık.
Parlak yeteneklerimiz de yoktu.
Hepimiz bunları biliyorduk. Ve bu
bizi mutsuz etmiyordu.

En büyük eğlencemiz, güneş
doğmadan kalkıp güneşi
selamlamak, güzel hayallere

dalmaktı. Bizimle olsaydınız mutlaka fark ederdiniz, günün ilerleyen saatlerinde martı seslerinin semayı kuşattığı bu yerde, biz varken martı sesleri duyulmazdı. Bu sebeple günün en güzel vakti “martılar uyanmadan” dı.

Bütün ölçü birimlerine muhaliftik.

Bir plan yapıldıysa zamanı, saat ile ifade edilmezdi. “Martılar uyanmadan” dendi mi herkes aynı saati anlardı. Kaç kilo olursak olalım, salıncakta kendi kendimize sallanabiliyorsak zayıf, saklambaç oynarken koşabiliyorsak güçlü, muhabbetle hayal kurabiliyorsak mutluyduk.

En sevdiğimiz ders coğrafyaydı. Kağıt gemilerimizi yüzdüremeyeceğimiz denizleri öğrenmek hoşumuza gidiyordu. Coğrafya, o zamanın bizleri gibi netti. İçi dışı birdi.

Ardışık iki enlem arası her zaman

111 km; dünyanın çevresinde bir tam tur döndüğünde varacağı nokta, başladığın noktaydı. Coğrafya belki kendine özeldi. Ama hayatın kendisi değildi. Bunu dostlar arasındaki mesafe arttığında ve aslından uzaklaşanların başladığı yere dönemediğini gördüğümde fark ettim.

Hatırlar mısın edebiyat öğretmenimiz İcap Bey'i? Osmanlı saraylarından çıkmış konuşmasıyla bizi hayran bırakır, hep asıl kelimeleri kullanırdı.

Bunu yaparken "icap ediyor" diye fazla demesi, ona bu ismi miras bırakmıştı. Boş durmayı sevmez, sürekli okur, yazardı. Geceleri de uyumayıp ders çalıştığı, bir efsane gibi anlatılır dururdu...

İyice biten kalemimin mürekkebi, beni zamanımıza, yıllar sonraya geri getirmişti. Hızlıca kalem değiştirip İcap Bey'i anlatmaya devam edecektim ki telefonuma gelen bir

bildirim buna engel oldu. Ekranı açtığımda bir mesaj! Mesajı yazana mı, ne yazdığına mı hayret etsem bilemedim.

“Umut dediğin nedir, ağaçta mı yetişir? Cahid Mete.”

Kalemimin mürekkebi bitmeseydi, telefonuma bakmak için kalkmasaydım, dinlenmek nedir bilmeyen edebiyat öğretmenimiz İcap Bey’in dilinden düşürmediği “İzin nedir evladım, ağaçta mı yetişir? Meyve midir, sebze midir?” sözlerini yazacaktım.

Niye mi? Unutmamak, kendime hatırlatmak için. Ama anlaşılan o ki bunu hatırlama vakti gelen tek ben değildim.

Ne demeli şimdi sana Cahid Mete? Cevapsız mı bırakmalı?

“Hayallerinden, aslından vazgeçmen, İcap Bey’in bütün nasihatlerine rağmen başka bir yolu seçme cesaretindir umut.” diyerek pişmanlıkla baş başa mı bırakmalı?

Bilirsin, insan doğru yolda değilse yanlış yoldadır ve bunun ortası yoktur.

Ama dedim ya insan annesinin yokluğunda bitki çayı yapan kişiyi hiç unutamıyor. Her şeye rağmen ardışık iki enlem arası uzaklık yine 111 km oluveriyor.

Düşündüm, acımasız olmamalıydım ama bunca yılın kızılgünü de bir anda atamazdım.

Derin bir nefes aldım, arama tuşuna bastım. Yorgun, umutsuz bir sestiy duydum.

- Umudu aramaya İcap Bey'in gönlünü alarak mı başlasan? Ya da dilimizin açtığı yaraları sararken arayalım umudu.

- Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Ama beni kabul eder mi dersin? dedi. Avrupa aksanı karışmış Türkçesiyle.

-Ne demişler "Allah yeniden başlayanların yardımcısıdır."

- Hemen yola çıkalım o zaman.

Saat kaçta geleyim? Aynı yerde misin?

Durdum, “Ben hep aynı yerdeydim.” dedim hafif tebessümle.

- Saat kaçta diye soracak mısın gerçekten?

Aynı anda “Martılar uyanmadan” dedik. İkimizin sesi de buğuluydu. Telefonu kapatınca Cahid Mete ile olan tek fotoğrafımızı aramaya koyuldum. Belki de umudu bu fotoğrafta bulurdum.

Güzel şeyler hep martılar uyanmadan olurdu.

(Beyza Betül, İnsan ve Hayat Dergisi Şubat – 2019)

SARININ İKİ TONU

Üç yıl önce kurulan Uçan Kaplumbağalar Kulübü, yaz mevsiminin ilk toplantısını yapıyordu.

“Yazın tadını en çok kim çıkarır?”

“Denizde yüzenler, sahil de güneşlenenler mi?”

“Suya atılan karpuz kabukları da yüzüyor ve güneşleniyor. Daha başka bir şey veya başka birisi olmalı.”

“Tamam, o zaman soruyu değiştirelim. Yazın tadı en çok nasıl çıkar?”

Kumdan yaptığımız kalelerin

ortasında, dalgaların ileri geri hareketi gibi bu soru gelip gidiyor aklıma ve cevabı düşünüyorum. Pembe flamingolu deniz balonları, bitmeyen mangal organizasyonları, sahil kenarında, hafif üşüten deniz esintisi eşliğinde geçen akşamlar. Bundan daha fazlası olmalı, diye düşünüyorum ve galiba cevabı buluyorum. “Sarının iki tonuyla...” diyorum. Bir kaç ay sonra da aynı cümleyi kurabileceğim. Fakat o zaman sarıların tonları daha derinleşmiş olacak.

“Sarının iki tonu mu? Nasıl yani?” diye sorular alıyorum. “Biri güneş” diyorum. Sonuçta güneş açmasa, deniz ısınmasa ve meyveler olgunlaşmasa yaz mevsimi olmaz. “Haklısın, peki diğeri?” O esnada elimdeki limonatadan bir yudum alıp bardağı gösteriyorum. “Diğeri de bu sıcakta içimizi ferahlatan Limonataaaaaaaa!” diye haykırıyorlar.

Gözlerimi kapatıp limonatamın tadını hissediyorum.

Küçük bir tatil kasabasında yaşamaktan güzel ne var? Hiç bitmeyen yaz, hiç gitmeyen güneş, her gün yeni bir hikaye.

“Bu yaz, kulübümüzün kalkınma politikası nedir başkan?” Soruların ardı arkası kesilmiyor. Ah şu başkanlık, ne zor işmişsin.

Başkan olmak hiç kolay değil, hele de Uçan Kaplumbağalar Kulübü’nün başkanı olmak. Önce bir dizi sınavdan geçiyorsun. Bir parmak arası terlik ne kadar kullanılır? Sahilde en ayak basmamış yere havlu nasıl atılır? En güzel deniz kabukları nerededir? Sorular da sorular, cevap bekliyorlar.

Bu da yetmezmiş gibi her yaz kalkınma politikası bulman gerekiyor. Sorumlulukların artıyor.

Güzel tarafları da var. Yediğimiz dondurmanın, gezdiğimiz mekânların haddi hesabı yok. Neyse

ki bende de fikir çok. “Bu yaz, mandalina, portakal ve limonun en güzel hali olan Mapoli ile kalkınacağız.” diyorum ve üç meyveyle yapacağımız karışımı/kokteyli, tek nefeste anlatıveriyorum. Hemen kabul görüyor ve pazar araştırması başlıyor. “En çok turist nereye geliyor? Elbette yakamoz sahiline. O zaman tezgâhı oraya kurarız.”

Satış tekniklerimizi konuşacağımız esnada gözetleme kulesinden inen kardeşim bağıriyor. “Şerife Senaa koş, annem çağırıyor, dayım gelmiş.” Annemin bizim evden sahildeki çocuğunu çağırması imkânsız gözükebilir. Ama kulüp telsizinden birini anneme vermiştik. Neyse, şu an konumuz bu değil. Limonatamı kumsala fırlatıp tek nefeste koşuyorum.

“Başkan nereye?”

“Yıllık izin hakkımı kullanıyorum.”

Sardunyalarla bezeli bembeyaz evimize geldiğimde biliyorum ki dayımın gelmesi demek, sınırsız dondurma ve bir sürü hediye demek. Koşmamın, başkanlığı ve kulübü bir tarafa bırakmamın bir sebebi var. Fakat o da ne? Dayımın eli boş ve acelesi var. Annemle konuşuyorlar. Dayım heyecanla bir şeyler anlatıyor, annem pek de ilgili görünmüyor. Kapıya yaklaştığımda konuşmalarını duyuyorum.

“Bir yazlığına bari çocuğu gönder abla, dinini öğrensin. Kitabını öğrensin.”

“Kitap mı?”

Sesim konuşmalarını bölüyor. “Ne zamandır oradasın?” demesine fırsat vermeden koşup dayımın boynuna sarılıyorum. Kısa bir hasret gidermeden sonra dayım, anneme bakıyor. Annem, “Tamam, sor bakalım.” diyor. Dayım, “Benimle İstanbul’a gelmek ister misin?” diye soruyor. Ve işte hikaye burada

başlıyor. Hani insanın hayatını değiştiren bazı anlar vardır ya. Bazen farkında hayatımın değiştiğini ve bir daha ve sardunyalarda ortasında, eskisi gibi olmayacağını hissettim.

Hissimin neticesi olarak, annemin bütün engellemelerine rağmen, uçan kaplumbağalarla vedalaşıp en sevdiğim deniz kabuğunu yanıma aldım ve dayımın yanına koştum. 11 yaşındaki birisi için, biraz zor olmuştu. Ama bilirsiniz ki hayat, en iyisini bekleyip başına gelene şükretmektir. Hayat bazen bir espriye güler gibi, bazen bir ölüne arkasından açlar gibidir. Ama çoğu zaman beklediğimizden ötesidir...

Ve şairane düşüncelerimi de sırt çantama katıp kasabadan ayrıldım. Benim için yepyeni günler başlamıştı.

Yengem, bana iki kitap hediye etmişti. İki de sarıydı. Biri ile harekeleri ve harfleri, diğeri ile halleri ve hareketleri öğreniyordum. Bütün yaz elimden düşmedi bu iki

kitap. İnsanın içinde bir yerlerde, hiç haberinin bile olmadığı boşluklar olur mu? Demek ki olurmuş. Varlığından haberdar bile olmadığı anlamlar olur mu? Demek ki o da olurmuş.

Ve ben sarının en güzel iki tonuyla geçirdim yazımı. Yaz bittiğinde ve geri döndüğümde, kumdan kalelerin ortasında ve yazın son kulüp toplantısına yetiştiğimde “Yazın tadı en çok nasıl çıkartılır?” sorusuna yine “Sarının iki tonuyla” diye cevap verdim. Bu seferkiler güneşten daha aydınlık ve limonatadan daha ferahlatıcıydı, biliyorum. Çünkü hissettim.

Seneye kalkınma politikası olarak yine ve yeniden İstanbul’a gideceğiz, görebiliyorum.

(Nil Sahra, İnsan ve Hayat Dergisi Eylül -2019)

BİR DAMLA BİR KARINCA

Bir dava daha istemiyorum.”
Ve telefonu kapatıyorum.

Tam ağlayacağım, o anda yağmur başlıyor. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun en güzel yanı ağladığını kimsenin anlamaması olsa gerek. Kaldırımında kurumuş kalmış küçük bir karahindiba çarpıyor gözüme. Herhalde koca şehirde ansızın bastıran şu yağmura, güneşi örtüp gökyüzünü birdenbire dolduran şu bulutlara bir tek biz seviniyoruz.

Saçakların altı insanlarla dolu.
Şemsiyesi olanlar bile korkmuşlar,

kaçıyorlar yağmurdan. Orada durmuş düşünüyorum. Vücudumun % 70'i su zaten, neyden kaçacağım? Nereye kaçacağım? İnsanın bir yaşama maksadının olması ne güzelmiş. Yağmurdan kaçır, güneşe koşturmuş demek, diyorum. Bu öğleden sonra savaşların ve bitmeyen cinayetlerin olduğu şu dünyada yaşamamanın ne acımasız olduğunu düşünüyorum. Avukat olarak davamı kaybettiğim için değil! Göz göre göre haksız hüküm giyen vekilim için ağlıyorum. Koskoca adam sokağın ortasına çökmüşüm. Bütün

yüreğimle savunduğum, elimden gelen her şeyi yaptığım ama yine de kaybettiğim için, bardaktan boşanırcasına yağın yağmurun altında ve bir sokağın ortasında yeryüzündeki bütün haksızlıklara, bütün mazlumlara ağlıyorum. Savaşların, suçların bitmeyeceğini bildiğim için ağlıyorum. Ve öyle hiç

durmayacak gibi ağlıyorum ki bana uzatılan şemsiyeyi, koluma giren o yaşlı adamı göremeyecek kadar ağlıyorum.

“Oğlum dur, bir sakın ol.”

Zile basmadan gür sesi ile bağılıyor.

“Hanım kapıyı aç.”

“Ne oldu Ali Efendi, bu çocuk kim?” “Kimi var mı Fatma Hanım, yağmurun altında kaldırıma çökmüş ağlıyordu.”

Her gün önünden geçtiğim o eski ve küçük apartmanın giriş katındaki dairesine giriyoruz. Öyle kendimden geçmişim ki her şey bir rüya gibi. Bir kaç bardak su içince biraz sakinleşiyorum. Kadife yeşil bir koltuğa oturtmuşlar beni. Limon kokusu geliyor burnuma. Galiba limon kolonyası sürmüşler bileğime.

“Evladım iyi misin?” diyor. Bir ses ısıtır mı insanın içini? Isınıveriyor içim. Oysa demin buz kesilmişti. Ne çabuk çözülüverdi. Tekrar iyiliğe,

iyilere inanasım geliyor da geçiveriyor. Ve çocukken topumuzu patlatan o hırçın komşumuzu, annemize anlattığımız gibi gözümde yaşlar aka aka anlatıveriyorum.

Bir inşaat şirketinde çalışıp iş güvensizliği yüzünden arkadaşlarını kaybeden, bunu dert edindiği için iftira atılan müvekkilimi... Deliller, şahitler her şeyin nasıl kumpas olduğunu... Çırpındığımı ama daha çok boğulduğumu. Yanan bu ateşi söndüremediğimi.

Her şeyin bir kaos olduğu şu dünyada iyi bir şeyler yapmanın anlamsız olduğunu. Sükûnetle dinliyor beni.

“Oğlum!” diyor. Oğlu olduğuma bir an inanıveresim geliyor da geçiyor. “Sen Hazreti İbrahim’in kıssasını bilir misin?” diyor ve anlatıyor benimkinin aksine sakın bir şekilde. “Kocaman bir ateş yakılır. Bütün hayvanlar da haberdardır

ateşten. Hepsi işinde gücünde iken bir minik karınca ağzında bir damla su taşır ateşe. Bir damla, bir damla daha. Diğerleri sorarlar hayretle 'Koskoca ateşi sen mi söndüreceksin?' Ve karınca bir damla daha alıp ateşe atar.

'En azından ben tarafımı belli ettim.' Sen şu kötü dünyada en azından doğru olup, hak için çalışmışsın. Bütün yangını söndüremezsin belki, belki akıp giden selin önüne set çekemezsin ama bir kütük kurtarırısın. Birini kaçırsan da birini tutarsın." diyor ve ekliyor "Bak hem belki her şey yolunda gitmemiş ama hiçbir şey de karıncayı davasından etmemiş." İçimdeki ateş bir anda sönüvermiyor fakat bir damla su serpiliyor.

Bir müddet daha durup ayrılıyorum. Doğru düzgün teşekkür etmeye mecalim yok. Evin yerini aklıma not edip kendimde olduğum bir gün uğramalıyım diyorum.

Yağmur durmuş, bulutlar hala gökyüzünde. Kaldırımın kenarında bir su, yolunu bulmuş akıyor. Eğiliyorum akan suyun içinden bir dal parçası alıyorum. Yağmur hafiften çiselemeye başlıyor. Bir damla düşüyor alnıma. Ofisimin olduğu sokağa yöneliyorum. Ayağım tökezleyiveriyor, düşecekmiş gibi oluyorum. Düşmüyorum, yoluma devam ediyorum. Bir damla, bir karınca düşüyor aklıma. Gülümsüyorum.

NE OLACAKSIN!

Aslında yazmayı da okumayı da bilmem, konuşmayı bile bilmem. Zaten bir deniz feneri konuşsa kim dinler? Anlatsa kim anlar? Fakat insanın anlatacak bir hikayesi olunca kelimelerle arkadaş oluyor.

Dalgalar yaramaz bir çocuk gibi sahile vurup kaçıyor, rüzgar bu eğlenceye eşlik ediyordu. Birkaç yengeç, kabuğunu cilalıyor, denizyıldızları güneş ışıkları ile sohbet ediyordu. Neden sonra yengeçler işlerini bırakıp yuvalarına çekildiklerinde bize yaklaşımakta olanları gördüm. Altın sarısı saçlarında kırmızı kurdeleler ve mavi

beyaz elbisesi ile denizci olan babasının eline yapışmış neşe içinde zıplıyordu. Babası bu tepeye çıkmış ve denizi göstermiş “Beni görmek istediğinde buradan denize bak, oralarda bir yerlerde olacağım.” demiş ve teselli etmişti. Uzaklaşmak zorunda kaldığımız sevdiklerimize verdiğimiz türden bir teselliydi.

Yakamoz sahilinin en ücra köşesinde, pek de ziyaretçinin olmadığını hesaba katarsak onları görünce pek mutlu olmuşum. Giderken

babasının elinden kurtulmuş ve yanıma gelmişti. “Ben de babam gibi denizci olacağım.” demişti.

Genelde insanlar beni görmezler, daha ziyade görmezden gelirler. Oysa o, bir dostluğun temelini atmıştı. O günden sonra ara ara gelir babasını görmeye çalışır, benimle de sohbet ederdi. Doğrusu o anlatır, ben dinlerdim.7 yaşına geldiğinde “Ben, bebek bezi tamircisi olacağım.”

demmişti. O zamanlar hazır bezin olmadığını ve annesinin kardeşinin muşamba bezlerini yıkamak zorunda kaldığını düşünürsek çok da mantıklı bir meslekti.

Bir Kurban Bayramı geldiğinde “Ben kuzu olacağım, büyüyünce de kavurma olup kendi yağında kavrulacağım.” demişti ve kocaman gülmüştü. ilçedeki kütüphane yandığında itfaiyeci, evlerindeki musluk patladığında tamirci, ilk hikaye kitabını okuduğunda yazar, ilk tarih dersinde tarihçi olmak istedi. Anneannesi kalp yetmezliğinden vefat edince kalp doktoru, ilk teleskopunu alınca astronot, ilk kavgasında avukat, ilk kez Bursa’ya gidişinde mimar olmak istemişti. “Şehrimi imar edeceğim.” diye eklemiştir. Velhasıl dalgalar kıyıya vuruyor, yengeçler paytak paytak yürüyor, bir deniz taşı sahilden ayrılıp dünya çevresinde uzunca bir seyahate çıkıyor, günler haftaları,

aylar yılları kovalıyor ve o her geldiğinde bambaşka biri olmak istiyordu. Sahi ne olacaktı?

Bir gelişinde “Bütün renkleri, bütün meslekleri olmak istiyorum.” demişti. Sesinde kuş cıvıltıları vardı ve bıraksalar yeryüzündeki bütün yollardan yürür ve bütün kitapları okurdu. Fakat bir dahaki gelişinde kuşlar yoktu. Yorgun görünüyordu. “Deniz fenerinin güzelliği gözünü açtığı ilk andan itibaren ne olduğunu ve ne yapacağını biliyor olmasıydı. İnsanlar ise bir küçük ağaç tohumu gibiydi. Büyümeye başlıyor... Ve ne olacaksın? Büyük bir yazarın tek nüshasını yazdığı kâğıt parçası mı? Yoksa üzerinde keyifli yemeklerin yeneceği ahşap bir yemek masası mı? Belki de hiçbiri. Bir fırtınada yıkılmış bir kütük parçası.”

İşte, o an fark ettim ki zaman geçtikçe içten içe bir umutsuzluğa kapılıyordu. Ne aradığını bilemeden bir arayışa kapılan insanların sahip

olduğu cinsten bir umutsuzluk. Sahilde yürüyen ve gün batımını izleyebileceği bir kayalık arayan insanlar gibi. Gün batımını en güzel izleyeceğin bir yer arıyor ve sahilde dolanıp duruyorsun. Karar veremedenden geçen her dakika güneş biraz daha batıyor ve enfes bir manzarayı kaçırdığının farkındasın. Ama bütün kayalara çıkmak ve gün batımını görebilmek istiyorsun.

Fakat bu, ne mümkün? Belki de en güzel manzarayı seyretmek için, en iyisini arayıp, en kötüsüne hazırlanıp bulduğuna şükretmek gerekiyordu.

Neticesinde ilk zamanlarda içine hapsettiği bu küçük boşluk, günler geçtikçe büyümüş ve onu içine hapsetmişti. "Bir maksada bağlanmayan ruh, yolunu kaybeder. Çünkü, her yerde olmaya çalışmak, hiçbir yerde olmamaktır." hesabı her şeyi istiyor ve hiçbir şeye sahip olamıyordu.

Neden sonra, bir yaz hiç gelmedi.
Uçan kaplumbağalarla mapoliyi
satışa sundukları yıldı. Sonradan
duydum ki en sevdiği deniz
kabuğunu yanına almış ve İstanbul'a
gitmişti. Sahi aradığını bulabilmiş
miydi?

Ve sonra, çok sonra geldiğinde
bambaşka biriydi. Bizim nasıl
göründüğümüzü değil, nasıl
hissettiğimizi bilen insanların
anlayacağı türden bir değişimdi.

“Uzun zamandır seni ziyarete
gelemediğim için üzgünüm fakat
kendimi aramakla öyle meşguldüm
ki seni arayıp soramadım.” Güldüm,
telefon kullanamazdım ki. “Bak!”
dedi ve sonra gözünde geceyi
aydınlatan ışıkla anlatmaya başladı.
“Ben her şey oldum. İtfaiyeci oldum;
yangından kitapları değil, insanları
kurtarıyorum. Avukat oldum;
davaları değil, davamı
savunuyorum. Mimar oldum; şehri
değil, nesli imar ediyorum.

Tamirciyim aynı zamanda, ruh tamircisi. Ve en sevdiğim; kitap yazmıyorum, kitap yetiştiriyorum hem de canlı kitap.”

Yüzündeki gülümseme gamzelerinden taşmış ve bütün sahili doldurmuştu. Demek ki, insan kim olduğunu bildiğinde ve kendisini bir maksada bağladığında en parlak yakamozdan daha parlak, en neşeli dalgadan bile daha neşeli oluyordu. Üstüne çıktığı kayalıktan gün batımını izlerken ve martılar üstümüzde uçuşurken gülümsüyordu. Hem de uzun bir arayışın sonunda kendini bulan insanların gülümsediği türden.

(Nil Sahra, İnsan ve Hayat Dergisi Aralık -2019)

İNSANIN EROZYONU “BİR-EY-SELLEŞME”

İnsan, demeye diliniz varmıyor bana. Sadece “birey” diyorsunuz. İşin evveliyatına gidelim. Bazı insanlar, topluluk manasındaki kelimelere karşı imiş. Neden karşı olduklarını biliyor musunuz?

Teknoloji destekli sosyal medya konuşsun: Her şey ve herkes “bireysel” hale getirilirken sosyal medya neydi o zaman? Nisan 2019 raporuna göre dünya nüfusunun yaklaşık 7,7 milyarı ve bu nüfusun yüzde 58’i (4,43 milyar) internet kullanıcısı. Dünya nüfusunun neredeyse yarısı (3.43 milyar) sosyal medya kullanıyor. 2.1 milyar

Facebook, 250 milyon Twitter, 894 milyon Instagram, 2 milyar YouTube kullanıcısına ne demeli?

Biraz reytingler konuşsun: Her gün kitlelerin beynini uyuşturan TV kanallarını izleyenler o kanalın müntesi- bi, bağımlısı olmuyor mu?

Ben sustum, tarih konuşsun: 24 Oğuz boyunu ve soyunu inkar mı edelim? Asr-ı saadette ilk halkaları oluşan, İslâm ile genişleyen, tasavvuf hayatıyla derinleşen Osmanlı'yı da mı reddedelim? Devlet-i Âli Osmanî, İslâm'ı temsil eden en büyük İslâm topluluğu idi. Önce imparatorluklara göz dikildi, kavmiyetçilik körüklendi. Sonra milletlere sıra geldi, etnik ve azınlık öne sürüldü. Sonra topluluklara yönelindi, gruplar denildi. Karşısında birey, her şeydir, fikri zerk edildi. İnsan için, en son birey denildi. İkiye ayırdılar, kadın ve erkek olarak aileyi parçaladılar. Sonunda iş, robot ve yapay zekaya ulaştı. Bütün bunlar,

insanın hakikatini elinden almak, aklını çalmak için olmasındı! Mevzu; yapay insana doğru gidiyor, benden söylemesi.

Topluluk manasındaki “Cemaat, cemiyet” kelimesine saldırmak, direkt olarak İslâm’a saldıramayanların bir bahanesi, garp kurnazlığıdır. Bir taşla kuş katliamı yapmaya benzer. Özünde İslâm var, özünde insan var, özünde kulluk şuuru, özünde öz var.

Biraz sosyoloji konuşsun: İnsan, muhtaç bir canlıdır. Beşerî münasebet içinde sosyal bir varlık haline gelir. Yalnız bırakıldığında ya rahmana yönelir ya ondan kaçmaya. İnsanı fert fert yenmek için onu tek bırakmak istiyorlar. Ama müsavi bir şekilde de kendi kitlelerini oluşturmak istemeleri ne büyük bir dilemmadır. İslâmiyet, sosyal bir dindir. İnsanı sosyalleştirir. İnsanı yalnızlık hastalığından kurtarır, bireyi kendine hapsedmez.

Biraz psikoloji konuşsun: “Birlik, dirliktir. Birlikte, beraberlikte bereket vardır.” Fobiler, yalnız kalma korkusu ve anksiyete çoğalmadı mı bu çağda? Ve stres, ortaçağın vebasası gibi günümüz insanın ruhunu kemirmedi, kalbini paslandırmadı mı? Neden? Çünkü, “insanı” ele geçirmek için onu yalnız, tek başına bıraktınız. İnsanı, Hazreti Allah’tan ayırırsanız, insan yalnızdır.

Biraz da istifham sanatı konuşsun: “Birey” diyorlar ya, oradaki kabul ettikleri “bir” ne veya kim acaba? İnsanları ‘hangi bir’eyin etrafında toplamak istiyor olabilirler ki? O “bir” Ey! etmesin sonra. Biraz semantik/mana bilgisi konuşsun: Yoksa ecdat “Hepimiz birimiz için, birimiz hepimiz için.” derken yalan mı söylüyordu? Şahıs zamirleri de konuşsun: Biz’i de mi yok edeceksiniz, beraberliği, birlikteliği yok etmeye yemin mi ettiniz de üzerime üzerime gelirsiniz. Cem,

toplanmak demek; derlenip toplanmak, kendine gelmek manası yok mudur? İnsan, kendine gelmesin mi!

Biraz mantık da konuşsun: “Beraberliğe, topluluğa karşıyız” diyenler, kendileri “cemiyet karşıtı bir kitle, yığın” üretmiyorlar mı? Bu ne dilemma, bu ne tenakuz, bu ne ikiliktir? İfade, din özgürlüğü varsa bunlar söylenir miydi?

Biraz da matematik konuşsun: Hep’ler hangi bir’in etrafında toplanıyordu? “Bir” yeri geldiğinde tek başına kaldığında belirsizlik taşır.

“Hangi ‘bir’ey” mesela. Bizde şahsiyet vardır, zat vardır. Şahsiyet ve zatlar, bir ve tek olan Hazreti Allah’ın etrafında toplanır. Böyle bir “birey” kastediyorsanız eyvallah. Yoksa ‘belirsiz bir’ey diyorsanız, neüzü billah.

O zaman fıkıh da konuşsun: Siz her şey bir bir ayrılınsın diyenler, cemaatle namaza da karşısınız. Siz,

cuma namazlarına, bayram namazlarına da karşısınız. Siz umre ve hacca da karşısınız. Siz teravih namazına, toplu iftarlara, toplu kurban ve yardım faaliyetlerine de karşısınız. Çünkü bunlar birlikte, toplulukla yapılır. Siz, o zaman İslâm'ın emirlerine karşısınız da bunu söylemediğinizden Hazreti Allah'a ulaştıran kelimeler, kavramlar ve güzide insanlar üzerinden İslâm ile mücadeleye girdiğinizi mi söylemeye çalışıyorsunuz!

Şimdi de klimatoloji ve kimya konuşsun: İçi boşaltılmaya çalışılan kavramlardan dolayı dinden soğuyanlar çoğalıyormuş. Peygamber Efendimiz (sallallâhü aleyhi vesellem) buyuruyor ki, "İnsanlar maden gibidir." Alüminyum gibi hemen soğuyan, demir gibi paslanan, altın gibi ışıldayan karakterler de aramızda. "İlimli İslâm" ile mi ısıtıldılar ki

hemen soğuyorlar. Mevzu, kaynayan kurbağa sendromuna dönmesin. Hep bir hikayeleri vardır. “Falan kişi, şu sebep, bu sebep dinden soğumuştur.”

Kırgındır; sığındığı cümle “Ben aracısız bağlanıyorum.” Dikkat et; yüksek voltajda tenekeden teller, devrelerini yakmış olmasın. Hatta ileri gidenler de var; deist, ateist olduğunu anlatırlar da anlatırlar. Dinî hikayeleri tahkir ederler, elifi görse mertek sanır, direkt âyet-i kerîmelere mana ve hüküm vermeye başlarlar. İşte bu alüminyum gibi soğuyanlara sormak lazım:

Yemeğin içinden kıl çıktı diye ömür boyu yemek yemekten vazgeçtin mi?

Bir uçak düştü diye bütün uçak yolculuklarını kaldırıp dünyanın öteki ucuna otobüsle yola çıktın mı?

Ehl-i sünneti yıkmak ve tahrip etmek için bütün iradeyi ve idareyi bir sopa gibi kullananları görünce

insan olmaktan vaz mı geçtin?

Her gün trafikte kaza oluyor, birileri ölüyor diye eve tıklıp kaldın mı?

Bir insan kötülük yapıyor, İslâm'a zarar veriyor, şiddet gösteriyor, zulmediyor diye insan olmayı bıraktın mı? Söyle şimdi, "bütün bunlara" derken "topluluk manasına gelen bütüne" de kullanmayı bırakacak mısın?

Altın yere düşmekle pul olmaz. Sen hangi madensin, ondan haberin var mı?

En son hidroloji konuşsun: Dünyanın ve insanın 4'te 3'ü, yani %75'i sudur. Ancak kaçta kaç temiz ve içilebilirdir? İşin doğrusu, suyu aramak ve bulmaktır; temiz kaynaktan, temiz şekilde içebilmektir.

Bir su, kirli diye bütün suları içmekten vazgeçmezsiniz değil mi? Cahil cesaretiniz varsa bile, hiç olmazsa başkasının içeceği temiz

suyu bulandırmayın, kâfidir. Yoksa insanın manevî erozyonu “Bir-Ey-Selleşme” başlar. Akıl, kalp, topluluktan kopup “yalnızlık/kimsesiz-lik” hastalığına tutulur. Adına da “a-sosyal” der, sosyal medya kanallarına atıp, linç ediverirsiniz.

Topluluk deyince aklıma en son şu cümle gelir: Peygamber Efendimiz ve Ashab-ı Kirâm’ın cümlesini sevenler, Ehl-i sünnet ve-cemaattendir. Nokta.

(Ümit Yüksel, *İnsan ve Hayat Dergisi Mart -2020*)

Farklı İçerikler İçin:

insanvehayat.com/basin-odasi/

Online Sipariş:

www.camlicakitap.com/insan-ve-hayat-kitapligi

İnsan ve Hayat Kitaplığı

Gıda

Annem Olsa Ne Pişirirdi?
Pişmemiş Tavuğun Başına Gelenler
Helali Arama Stratejileri

Eğitim

Kus Bakışı Zeka
Gerçek Anne
Eğitimin ABC'si
Sıfırdan Başlamak

Sağlık

Sıhhatnüma

Hikaye

Kelimelerin Hikayesi - Kelime Üretme Laboratuvarı
Çilek Ağacı
Mavi Minibüs
Kelimelerin Efendisi - Aşk-ı Muhabbet
Yaşanmış Acayip Hikayeler
Sükût İşçisi

Edebiyat

Bu Hikayenin Yazarı Sen Olabilirsin
Canlı Kitap
Moğolistan'dan Madagaskar'a
Uzak Coğrafyalarda İslamiyet'in Büyük İzleri
Aile ve Soyağacı Lügati

Kişisel Gelişim

Satış ve Pazarlama Teknikleriyle İkna Sanatı
Sizi Medyanın Elinden Kurtaracak Kitap
Dijital Mahremiyet

**EVDE
İNSAN
VE HAYAT
VAR**

**İNSAN VE
HAYAT
KİTAPLIĞI**